

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 және 2013 жылдардың
31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржы есептілігі
және Тәуелсіз аудитор есебі

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН
ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ
ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ЖӨНІНДЕГІ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ

1

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОР ЕСЕБІ

2-3

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН
ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІ:

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептіліктер

4

Пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептіліктер

5

Өзге жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есептіліктер

6

Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептіліктер

7-9

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептіліктер

10-11

Шоғырландырылған қаржы есептілігіне ескертпелер

12-128

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЫЛДАРДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ЖӨНІНДЕГІ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ

Басшылық «Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі – «Банк») және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі бірлесіп – «Топ») 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес қаржылық ахуалын, сондай-ақ Топтың осы аталған күндерде аяқталған жылдар іші қызметінің нәтижесін, ақша қаражатының қозғалысын және капиталы құрамындағы өзгерістерді сенімді көрсететін шоғырландырылған қаржы есептілігінің Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес әзірленуі үшін жауап береді.

Шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындау кезінде басшылық мыналар үшін жауапты болады:

- есеп беру саясатының дұрыс қағидаттарының таңдалуы және олардың дұрыс қолданылуын қамтамасыз ету;
- ақпараттың, оның ішінде есеп беру саясаты туралы мәліметтердің осындай ақпараттың орындылығы, шынайылығы, салыстырмалылығы және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда беру;
- ХҚЕС талаптарының орындалуы есептемені пайдаланушылар үшін мәмілелер, сондай-ақ басқа да оқиғалар немесе талаптардың қайсысының болмасын Топ қызметінің шоғырландырылған қаржылық жағдайына және шоғырландырылған қаржылық нәтижелеріне тигізетін ықпалын түсіну үшін жеткіліксіз болатын жағдайларда қосымша ақпаратты ашу; және
- Топтың болжауға болатын болашақта өз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау.

Басшылық сонымен қатар мыналарға жауапты болады:

- Топтың барлық кәсіпорындарында ішкі бақылаудың тұтастай алғанда тиімді әрі сенімді жүйесін әзірлеу, енгізу және қолдау көрсету;
- Топтың мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, Топтың қаржылық жағдайы туралы кез келген күні жеткілікті деңгейдегі дәлдікпен ақпарат әзірлеуге және шоғырландырылған қаржы есептілігінің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда есеп жүйесін жүргізіп отыру;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізу;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін тиісті шаралар қабылдау; және
- қаржылық және өзге теріс пайдалану фактілерін анықтау және олардың алдын алу.

Топтың осы 2015, 2014 және 2013 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржы есептілігін Басқарма 2016 жылдың 10 наурызында бекіткен.

Басқарманың Атқарушы:

Үміт Б. Шахматова
Басқарма Төрағасы

2016 жылғы 10 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОР ЕСЕБІ

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ акционерлері мен Директорлар кеңесіне:

Біз қоса берілген 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептерді және сол күні аяқталған жылдар іші пайда мен шығын, жиынтық табыс пен ақша қаражатының қозғалысы және капиталдағы өзгерістер туралы шоғындырылған есептіліктерді, сондай-ақ есеп саясатының негізгі қағидаларын және басқа түсіндірме ескртулерді қамтыған «Қазақстан Халық Банкі» акционерлік қоғамы мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі бірлесіп – «Топ») шоғырландырылған қаржы есептілігіне аудит жүргіздік.

Шоғырландырылған қаржы есептілігі үшін басшылық жауапкершілігі

Топ басшылығы осы шоғырландырылған қаржы есептілігін Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына сәйкес дайындауға және тиісті ұсынуға, сонымен қатар басшылық әділетсіз әрекеттердің немесе жіберілген кемшілік салдарынан болатын елеулі бұрмалаушылықсыз шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындауға қажет деп есептейтін ішкі бақылау жүйесіне жауапкершілікті.

Аудитор жауапкершілігі

Біздің жауапкершілігіміз өзіміз жүргізген аудиторлық тексеру негізінде осы шоғырландырылған қаржы есептіліктің сенімділігі туралы өз пікірімізді білдіруден тұрады. Аудиторлық тексеруді біз Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар аудитордың әдеп нормаларын сақтауын, сонымен қатар шоғырландырылған қаржы есептілігінде елеулі бұрмалаушылықтың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болу мақсатымен аудитті жоспарлау мен жүргізуді талап етеді.

Аудит шоғырландырылған қаржы есептілігіндегі ескртулерді және сандық көрсеткіштерді растайтын аудиторлық дәлелдер алу үшін жүргізілетін қажетті рәсімдерді қамтиды. Бұл рәсімдер аудитордың шоғырландырылған қаржы есептілігінің теріс әрекет немесе кателесу салдарынан қаржылық есептеліктердің елеулі бұрмалану тәуекелін бағалауды білдіретін кәсіби пікірге негізделеді. Осындай тәуекелдерді бағалау, ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, аталған жағдайларда қолданылатын аудит рәсімдерін әзірлеу, қаржылық есептелікті дайындау сенімділігіне және ішкі бақылау жүйесін қарастыру мақсатында жасалған. Аудитке сонымен қатар қолданылатын есептілік саясатының тиісті сипаты мен басшылықтың жасаған болжамдарының негізділігін бағалау, және де шоғырландырылған қаржы есептілігін тұтастай бағалау да кіреді.

Біз, өзіміз алған аудит дәлелдерді пікір білдіру үшін жеткілікті әрі тиісті негіз болатынына сенімдіміз.

Пікір

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржы есептілігі барлық елеулі аспектілерде «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-ның және оның еншілес ұйымдарының 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын, сондай-ақ сол күні аяқталған жылдар іші оның қаржылық қызмет нәтижелері мен ақша құралдарының қозғалысын Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына сәйкес шынайы көрсетеді.

Маңызды жағдаяттар

Біз 2015, 2014 және 2013 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші қаржы есептілігінің 5-ескертпесіне көңіл аударамыз, өйткені 2014 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші ақша қаражатының қозғалысы туралы есептілікте салыстырмалы көрсеткіштерді түзету ашып көрсетілген. Біздің пікірімізге осыған байланысты ескертпе енгізілген емес.

«Делойт» ЖШС
Қазақстан Республикасында аудиторлық
қызметпен айналысу үшін
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі
2006 жылғы 13 қыркүйекте берген
мемлекеттік лицензия нөмірі 0000015,
сериясы МФЮ-2

A handwritten signature in blue ink, likely belonging to Nurlan Bekenov, the Director.

Нұрлан Бекенов
Қазақстан Республикасының
білікті аудитормы
1994 жылғы 13 маусымдағы
біліктілік сертификаты № 0082
«Делойт» ЖШС
Бас директоры

2016 жылғы 10 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР

(миллион теңгемен)

	Ескертпе- лер	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаты және оның баламалары	7	1,404,680	540,537	486,313
Міндетті резервтер	8	68,389	48,225	44,276
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржы активтері	9	177,070	15,727	1,334
Кредит мекемелеріндегі қаржы	10	44,993	27,095	25,808
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	11	378,520	386,423	350,552
Бағалы металдар		2,436	1,385	16,857
Клиенттерге берілген қарыздар	12, 39	2,176,069	1,648,013	1,482,245
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	13	24,658	5,684	906
Коммерциялық жылжымайтын мүлік	14	9,632	-	-
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	15	82,462	79,564	63,614
Сатуға арналған активтер	17	11,405	8,798	2,912
Іскерлік бедел	6	4,954	4,954	3,085
Материалдық емес активтер	16	8,659	8,664	5,617
Ағымдағы салық активтер	24	16,469	530	1,344
Кейінге қалдырылған салық активтері	24	1,919	447	301
Сақтандыру активтері	18	23,857	20,320	13,379
Өзге активтер	19	18,766	13,416	7,871
Барлық активтер		4,454,938	2,809,782	2,506,414
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ				
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттер қаржысы	20, 39	3,043,731	1,848,213	1,766,648
Кредит мекемелерінің қаржысы	21	168,258	107,192	107,395
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бааланатын қаржы міндеттемелері	9	5,593	3,131	69
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	22	597,525	311,009	189,515
Резервтер	23	982	407	4,163
Ағымдағы салық міндеттемесі	24	379	2,444	2,257
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	24	37,362	10,673	4,520
Сақтандыру міндеттемелері	18	50,983	38,807	29,715
Өзге міндеттемелер	25	20,197	12,685	9,953
Барлық міндеттемелер жиынтығы		3,925,010	2,334,561	2,114,235
КАПИТАЛ				
Жарғылық капитал	26	143,695	143,695	143,695
Эмиссиялық табыс		2,039	1,439	1,415
Құны өтеліп сатып алынған өз акциялары		(103,175)	(78,994)	(77,534)
Бөлінбеген пайда және өзге резервтер		487,369	409,081	323,670
		529,928	475,221	391,246
Бақыланбайтын үлес		-	-	933
Барлық капитал жиынтығы		529,928	475,221	392,179
Барлық міндеттемелер мен капитал жиынтығы		4,454,938	2,809,782	2,506,414

Басқарманың атына:

Үміт Б. Шағияетова

Басқарма Төрағасы

2016 жылғы 10 наурыз

Қазақстан, Алматы қ.

12 - 128 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ПАЙДА МЕН ШЫҒЫН ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР

(миллион теңгемен, акция бойынша теңгемен көрсетілген пайданы қоспағанда)

	Ескертпе лер	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық табыс	28, 39	254,856	210,593	182,563
Пайыздық шығыс	28, 39	(104,552)	(77,458)	(75,932)
ҚҰНСЫЗДАНУ РЕЗЕРВІНЕ БӨЛІНГЕНГЕ ДЕЙІНГІ ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС	28	150,304	133,135	106,631
Құнсыздану резервін жасау	23	(12,117)	(7,387)	(26,021)
ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС		138,187	125,748	80,610
Қызметтерден алынған және комиссиялық табыс	29	53,308	58,638	51,406
Қызметтер бойынша және комиссиялық шығыс	29	(10,837)	(8,559)	(7,139)
Қызметтерден алынған және комиссиялық таза табыс		42,471	50,079	44,267
Пайда немес шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда	30	192,324	7,842	261
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардан түскен таза пайда /(шығын)		(252)	(230)	1,884
Шетел валютасымен операциялардан түсетін таза пайда	31	(161,022)	7,086	9,261
Сақтандыру қызметінен алынған табыс	32	25,574	20,678	19,411
Өзге табыс		9,037	5,366	1,780
ӨЗГЕ ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ТАБЫС		65,661	40,742	32,597
Операциялық шығындар	33	(70,805)	(62,410)	(54,820)
Сатуға арналған активтердің құнсыздануынан шығын	17	-	(102)	-
Резервтерді қалпына келтіру /(жасау)	23	(359)	4,036	210
Қайта сақтандыру шегерілгеннен кейінгі жұмсалған сақтандыру төлемі	18, 32	(22,793)	(16,195)	(13,933)
ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ШЫҒЫС		(93,957)	(74,671)	(68,543)
САЛЫҚ САЛЫНҒАНҒА ДЕЙІНГІ ПАЙДА		152,362	141,898	88,931
Пайда салығы бойынша шығын	24	(32,050)	(27,521)	(16,522)
ТАЗА ПАЙДА		120,312	114,377	72,409
Келесілерге қатысты:				
Қарапайым акционерлерге		118,913	112,406	70,903
Артықшылықты акционерлерге		1,399	1,971	1,234
Бакыланбайтын үлеске		-	-	272
		120,312	114,377	72,409
Акция бойынша базалық пайда (теңгемен)	34	10.79	10.32	6.41
Акция бойынша таратылған пайда (теңгемен)	34	10.29	9.40	5.50

Басқарманың тарапынан:

Үміт Б. Шаахметова
Басқарма Төрағасы

2016 жылғы 10 ақпанда
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 128 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР

(миллион теңгемен)

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Таза пайда	120,312	114,377	72,409
Салық шегерілгеннен кейінгі өзге жиынтық табыс /((шығын) Ақырында пайда мен шығындардың құрамына қайта жіктестірілмейтін баптар:			
Жылжымайтын мүлікті қайта бағалаудан пайда /(шығын) (2015, 2014 және 2013 жж. - шегерілген салықпен – нөл теңге, 1,168 миллион теңге, 127 миллион теңге)	56	4,170	(518)
Ақырында пайда мен шығындардың құрамына қайта жіктестірілетін баптар:			
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан келтірілетін шығын (2015, 2014 және 2013 жж. – шегерілген салықпен – нөл теңге)	(14,535)	(12,125)	(7,037)
Қайта жіктестіру күніне, өтеуге дейін ұстап отырылатын инвестициялардың баланстық құны мен әділ құнының арасындағы айырмашылық (2013 ж. - шегерілген салықпен – 443 миллион теңге)	-	-	1,744
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардың шығуының нәтижесінде пайда мен шығындардың құрамына қайта жіктелді (2015, 2014 және 2013 жж.- шегерілген салықпен – нөл теңге)	252	230	(1,884)
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар құнсыздануының нәтижесінде пайда мен шығындардың құрамына қайта жіктелді (2015, 2014 және 2013 жж.- шегерілген салықпен – нөл теңге)	4,171	813	41
Шетелдік қызметті қайта есептеудің бағамдық айырмасы (2015, 2014 және 2013 жж.- шегерілген салықпен – нөл теңге)	5,540	(1,447)	(520)
Бір жылдағы өзге жиынтық шығын	(4,516)	(8,359)	(8,174)
Бір жылдағы жиынтық табыс, барлығы	115,796	106,018	64,235
Мыналарға қатысты:			
Бақыланбайтын үлеске	-	-	263
Артықшылықты акционерлерге	1,347	1,599	1,094
Қарапайым акционерлерге	114,449	104,419	62,878
	115,796	106,018	64,235

Басқарманың бастығы

Үміт Б. Шағамбетова
Басқарма Төрағасы

2016 жылғы 10 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Назар А. Чеснов
Бас бухгалтер

2016 жылғы 10 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 128 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал			Эмиссия- лық табыс	Сатып алынған өз акциялары		Бағамдық айырма қоры*	Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарды қайта бағалау резерві*	Жылжымайт ын мүлікті қайта бағалау резерві*	Бөлінбеген пайда*	Барлық капитал
	Қарапайым акциялар	Айырбас- талмайтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар		Қарапайым акциялар	Артықшы- лықты акциялар					
2014 ж. 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,439	(39,973)	(39,021)	(845)	(9,292)	17,341	401,877	475,221
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120,312	120,312
Өзге жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	-	5,540	(10,112)	46	10	(4,516)
Барлық жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	-	5,540	(10,112)	46	120,322	115,796
Өтеуі төлеп алынған өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(319)	(9)	(24,180)	-	-	-	-	(24,508)
Өз акцияларын сату	-	-	-	919	8	-	-	-	-	(708)	219
Дивидендтер – артықшылықты акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,543)	(2,543)
Дивидендтер – қарапайым акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(34,257)	(34,257)
Бұрын қайта бағаланған жылжымайтын мүліктің тозуы және шығып қалуы нәтижесінде Жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	-	-	-	-	(971)	971	-
2015 ж. 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	2,039	(39,974)	(63,201)	4,695	(19,404)	16,416	485,662	529,928

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал			Эмиссия- лық табыс	Сатып алынған өз акциялары		Бағамдық айырма қоры*	Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарды қайта бағалау резерві*	Жылжымайт- ын мүлікті қайта бағалау резерві*	Бөлінбеген пайда*	Барлығы	Бақылан- байтын үлес	Барлық капитал
	Қарапайым акциялар	Айырбас- талмайтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар		Қарапайым акциялар	Артықшы- лықты акциялар							
2013 ж. 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,415	(39,974)	(37,560)	602	1,790	13,808	307,470	391,246	933	392,179
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	-	114,377	114,377	-	114,377
Өзге жиынтық (шығын)/табыс	-	-	-	-	-	-	(1,447)	(11,082)	4,170	-	(8,359)	-	(8,359)
Барлық жиынтық (шығын)/табыс	-	-	-	-	-	-	(1,447)	(11,082)	4,170	114,377	106,018	-	106,018
Өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(273)	(7)	(1,461)	-	-	-	-	(1,741)	-	(1,741)
Өтеуі төлеп алынған өз акцияларын сату	-	-	-	297	8	-	-	-	-	-	305	-	305
Дивидендтер – артықшылықты акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,757)	(1,757)	-	(1,757)
Дивидендтер – қарапайым акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(18,547)	(18,547)	-	(18,547)
Еншілес кәсіпорындардың дивидендтері	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(530)	(530)
«Халық Банктің Жинақтаушы Зейнетақы Қоры» АҚ акцияларын сатып алу есепінен бақыланбайтын үлесті азайту	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(403)	(403)
«Халық Банктің Жинақтаушы Зейнетақы Қоры» АҚ акцияларын сатып алудан шығын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(303)	(303)	-	(303)
Бұрын қайта бағаланған жылжымайтын мүліктің тозуы және шығып қалуы нәтижесінде Жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резервін есептен шығару	-	-	-	-	-	-	-	-	(637)	637	-	-	-
2014 ж. 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,439	(39,973)	(39,021)	(845)	(9,292)	17,341	401,877	475,221	-	475,221

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал			Эмиссия- лық табыс	Сатып алынған өз акциялары		Бағамдық айырма қоры*	Сатуға арналған, қолда бар инвестиц. бағалы қағаздарды қайта бағалау резерві*	Жылжымай- тын мүлікті қайта бағалау резерві*	Бөлінбеген пайда*	Барлығы	Бақылан- байтын үлес	Барлық капитал
	Қарапайым акциялар	Айырбас- талмайтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар		Қарапайым акциялар	Артықшы- лықты акциялар							
2012 ж. 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,496	(39,974)	(41,054)	1,122	8,926	14,754	249,033	337,998	1,641	339,639
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72,137	72,137	272	72,409
Өзге жиынтық шығын	-	-	-	-	-	-	(520)	(7,136)	(509)	-	(8,165)	(9)	(8,174)
Барлық жиынтық табыс /(шығын)	-	-	-	-	-	-	(520)	(7,136)	(509)	72,137	63,972	263	64,235
Өз акцияларын сатып алу	-	-	-	(423)	(11)	-	-	-	-	-	(434)	-	(434)
Өтеуі төлеп алынған өз акцияларын сату	-	-	-	342	11	3,494	-	-	-	-	3,847	-	3,847
Дивидендтер – артықшылықты акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,197)	(2,197)	-	(2,197)
Дивидендтер – қарапайым акциялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(12,215)	(12,215)	-	(12,215)
Еншілес кәсіпорындардың дивидендтері	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(971)	(971)
Еншілес кәсіпорынның шығуынан айырмашылық	-	-	-	-	-	-	-	-	-	275	275	-	275
Бұрын қайта бағаланған жылжымайтын мүліктің тозуы және шығып калуы нәтижесінде Жылжы- майтын мүлікті қайта бағалау резервінің есептеуінен	-	-	-	-	-	-	-	-	(437)	437	-	-	-
2012 ж. 31 желтоқсан	83,571	46,891	13,233	1,415	(39,974)	(41,054)	602	1,790	13,808	307,470	391,246	933	392,179

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жаңдан түзетін шоғырландырылған есептілікте бұл сомалар Бөлінбеген пайда және өзге резервтерден бөлініп отырды.

Басқарманың атымен

Үлгі Б. Шаһметова
Басқарма Төрағасы
2016 жылғы 10 наурыз
Астана қ. Алматы қ.

Павел С. Невослов
Басқармалар
2016 жылғы 10 наурыз
Қазақстан Республикасы
Астана қ. Алматы қ.

12 - 128 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ (ЖАЛҒАСЫ) АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР (миллион теңгемен)

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	Қайта қаралды 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША			
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінен алынған пайыздар	109	55	36
Ақшалай қаржы мен оның баламасынан және кредит мекемелеріндегі қаржыдан алынған пайыздар	5,972	5,426	3,686
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардан алынған пайыздар	23,378	18,862	16,320
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялардан алынған пайыздар	-	-	2,464
Клиенттерге берілген заемдардан алынған пайыздар	199,298	179,127	140,159
Клиенттер қаржысы бойынша төленген пайыздар	(63,712)	(62,332)	(54,190)
Кредит мекемелерінің қаржысы бойынша төленген пайыздар	(5,081)	(2,284)	(865)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша төленген пайыздар	(26,113)	(15,377)	(22,280)
Алынған комиссиялар	53,280	59,822	52,331
Төленген комиссиялар	(10,837)	(8,559)	(7,139)
Сақтандыру қызметінен алынған табыс	21,636	16,369	32,500
Қайта сақтандырушыға берілген сақтандыру сыйлықақылары	(2,439)	(2,996)	(15,066)
Туынды қаржы құралдарынан түсімдер	39,122	6,383	161
Алынған өзге табыс	8,595	3,385	8,550
Төленген операциялық шығыс	(62,789)	(65,766)	(49,004)
Сақтандыруға жұмсалған шығын төлемдері	(8,834)	(9,745)	(8,706)
Қайта сақтандыру бойынша алынған тәуекелдер бойынша шығындарды өтеу	-	-	459
Таза операциялық активтердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы	171,585	122,370	99,416
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгерісі:			
Операциялық активтердің (ұлғайтылуы) /азайтылуы:			
Міндетті резервтер	(20,164)	(3,949)	4,761
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	(7,589)	(16,866)	(96)
Кредит мекемелеріндегі қаржы	(7,481)	(344)	7,123
Бағалы металдар	(483)	16,203	(17,488)
Клиенттердің заемдары	(216,366)	7,273	(154,410)
Сатуға арналған активтер	(2,607)	(6,083)	4,522
Сақтандыру активтері	(245)	(4,909)	2,258
Өзге активтер	7,401	(407)	(170)
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы /(азаюы):			
Клиенттер қаржысы	287,505	(181,428)	54,108
Кредит мекемелерінің қаржысы	50,928	(8,392)	91,584
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	10,923	3,060	(378)
Сақтандыру міндеттемелері	1,832	7,915	93
Өзге міндеттемелер	4,307	2,903	(1,017)
Табыс салығын төленгенге дейінгі операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының түсімі/(жылысуы)	279,546	(62,654)	90,306
Төленген табыс салығы	(25,222)	(22,586)	(20,016)
Операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының таза түсімі/(жылысуы)	254,324	(85,240)	70,290

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ (ЖАЛҒАСЫ)
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКТЕР
(миллион теңгемен)

	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	Қайта қаралды 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:				
Еншілес кәсіпорынды сатып алудан түсім	6	901	66,450	-
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар мен материалдық емес активтерді сатып алу және оларға алдын ала төлем жасау		(17,131)	(13,628)	(6,269)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтарды сатудан алынатын түсім		4,438	4,292	290
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түсім		175,365	139,125	122,240
Сатуға арналған қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу		(76,157)	(153,026)	(125,356)
Өтелгенге дейін ұсталатын, инвестицияларды өтеуден түсім		-	-	2,599
Өтелгенге дейін ұсталатын, инвестицияларды сатудан түсім		-	-	10,541
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестицияларды сатып алу		-	-	(1,609)
Инвестициялық қызмет бойынша ақша қаржысының таза түсімі/(жылысуы)		87,416	43,213	2,436
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:				
Өтеуі төлеп алынған өз акцияларын сатудан түскен түсімдер		927	305	3,847
Өз акцияларын сатып алу		(24,508)	(1,741)	(434)
Дивидендтер төлеу – артықшылықты акциялар		(2,543)	(1,757)	(2,197)
Дивидендтер төлеу – қарапайым акциялар		(34,257)	(18,547)	(12,215)
Дивидендтер төлеу – еншілес кәсіпорындар		-	(530)	(971)
«Халық Банктің Жинақтаушы Зейнетақы Қоры» АҚ акцияларын сатып алудан шығын		(708)	(706)	-
Борыштық бағалы қағаздар шығарудан түсім		115,852	89,602	-
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу және сатып алу		(7,627)	(4,075)	(116,136)
Қаржылық қызмет бойынша ақша қаражатының таза кірісі/(жылысуы)		47,136	62,551	(128,106)
Айырбастау бағамындағы өзгерістердің ақша қаражатына және оның баламасына әсері		475,267	33,700	8,194
Ақша қаражаты және оның баламаларының таза өзгерісі		864,143	54,224	(47,186)
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл басындағы жағдай бойынша	7	540,537	486,313	533,499
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл аяғындағы жағдай бойынша	7	1,404,680	540,537	486,313

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шахметова
Басқарма Сөздікшісі

2016 жылғы 10 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Сәулет А. Нұсұсов
Бас бухгалтер

2016 жылғы 10 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

12 - 128 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**
(миллион теңгемен)

1. НЕГІЗГІ ҚЫЗМЕТ БАҒЫТТАРЫ

«Қазақстан халық банкі» АҚ (бұдан әрі – «Банк») мен оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі бірлесіп - «Топ») корпоративтік клиенттер мен жеке клиенттерге Қазақстанда, Ресейде, Қырғызстан мен Грузияда банктік қызметтерді, Қазақстан мен Ресейде лизингтік қызметтерді, сондай-ақ Қазақстанда активтерді басқару бойынша қызметтерді, сақтандыру қызметтері мен брокерлік қызметтерді ұсынады. Банктің бастапқы мемлекеттік тіркеуден өту рәсімі Қазақстанның әділет органдарында 1994 жылғы 20 қаңтарда жүргізілді. Банк өз қызметін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – «ҚРҰБ») банктік және басқа да операциялар және бағалы қағаздар нарығында қызмет жүргізу үшін жаңартылып қайта берген 2008 жылдың 6 тамызындағы № 10 лицензияға сәйкес іске асырады. Банк «Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ ұсынған салымдарды міндетті сақтандыру жүйесінің мүшесі болып табылады.

Банктің негізгі қызметі клиенттерге заемдар мен кепілдіктер беру, депозиттер тарту, бағалы қағаздармен және шетел валютасымен операциялар жүргізу, ақша аудару, ақша қаражаты мен төлем карточкаларымен операциялар жүргізу және басқа да банктік қызметтер көрсету болып табылады. Мұнымен қатар Банк Қазақстан Республикасы Үкіметінің эксклюзивтік емес агенті ретінде өз филиалдарының желісі арқылы халыққа зейнетақы төлеу және жәрдемақылар беру қызметін атқарады.

Трасттық қызмет

Күнделікті қызметті іске асыру барысында Топ шешімдерді қабылдауға құқықтары шектеулі клиенттермен активтерді басқаруға және клиенттер белгілеген нақты өлшемдерге сәйкес клиенттермен келісімдерге келеді. Егер мұндай қаржы немесе бағалы қағаздар клиентке қайтарылмаған болса, Топ тек залалдар мен клиенттердің қаражатын меншіктеуге бағытталған әрекеттер үшін жауапкершілік арқалай алады. Топтың кез келген күнге ең жоғары әлеуетті қаржылық тәуекелі, клиенттің шоттарындағы жүзеге аспаған табыс /залал шегерілген, клиенттердің қаржысының көлеміне тең. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басқармасындағы клиенттердің қаржысының қалдығы нөл теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда – нөл теңге; 2013 жылғы 31 желтоқсанда – 1,234 миллиард теңге).

Сот талаптары

Топтың өз қызметін жүргізуі барысында клиенттер мен контрагенттер Топқа уақыт аралықтарында кінәрат талаптарын қойып отырады. Басшылықтың пікірінше, мұндай кінәрат талаптары бойынша талдау жүргізу нәтижесі Топқа айтарлықтай шығын келтірмейді, сондықтан жеке қаржылық есептілікте бұл жағдай бойынша тиісті резервтер қарастырылмаған.

Операциялық орта

Қазақстан сияқты дамушы елдердің нарықтары әдетте дамыған нарықтардан айырмашылықтағы экономикалық, саяси, әлеуметтік, соттық және заңнамалық тәуекелдерге ұшырап отыруы мүмкін. Қазақстанда бизнес жүргізуді реттеуші заңдар мен нормативтік актілер бұрынғысынша айтарлықтай жиі өзгертіліп отыр және оларды еркін түсіндіру мүмкіндігі бар. Қазақстанның болашақ даму бағыты мемлекеттің жүргізетін салықтық және ақша-кредит саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ еліміздегі саяси жағдайлардың өзгерістерімен байланысты.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Қазақстан мұнай және газды үлкен көлемде өндіруші және экспорттаушы ел болуына байланысты, әлемдік нарықтағы мұнай мен газ бағасының өзгерістері Қазақстанның экономикасына айрықша әсерін тигізеді. 2014-2015 жылдардың ішінде, сондай-ақ 2016 жылдың бірінші тоқсанында энергия ресурстарының құны едәуір төмендеді, бұл экспорттық түсімнің едәуір азаюына әкеліп соқты. 2015 жылғы 20 тамызда Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банкі теңгенің еркін құбылмалы бағамында негізделген жаңа ақшалай-кредиттік саясатқа ауысатындығы туралы жариялады және валюталық коридордың күшін жойды. 2015 жылы, сондай-ақ 2016 жылдың бірінші тоқсанында Теңге негізгі шетелдік валюталарға қарағанда едәуір құнсызданды.

Топ басшылығы экономикалық жағдайдағы ағымдағы өзгерістерді қадағалап отырады және жақын арада Топ бизнесін дамыту мен тұрақтылығын қолдау үшін қажетті деп санайтын шаралар қолданады. Алайда, экономикалық жағдайдағы өзгерістердің Топтың қаржылық жағдайы мен қызметінің болашақтағы нәтижелеріне ықпалын қазіргі сәтте анықтау қиын.

Банктің бағалы қағаздары Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚКБ») негізгі листингіне қосылған. Сонымен қатар, Банктің Еврооблигациялары Люксембург және Лондон қор биржаларының негізгі листингіне енгізілген. Банк өзінің Жаһандық депозитарлық қолхаттарын (бұдан әрі – «ЖДҚ») Лондондағы Қор биржасына орналастырды.

2014 жылғы 28 сәуірде Банк 6,232,399 өз артықшылықты акциясын Самұрық-Қазынадан бір акция үшін 200.28 теңгеге тең бағасы бойынша жалпы сомасы 1,248 миллион теңгеге сатып алды. Нәтижесінде Топ сатып алынған өз акцияларының құнын 42,515 миллион теңге ретінде мойындады (26-Ескертпені қараңыз). Сатып алғаннан кейін Самұрық-Қазынаның иелігінде Банктің 100 артықшылықты акциясы қалды.

Топ ресми түрде Тимур Құлыбаев пен оның зайыбы Динара Құлыбаеваның бақылауында болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

2015, 2014 және 2013 жж. 31 желтоқсандағы мәліметке сәйкес Топқа мына акционерлер иелік етті, олардың үлесі Топ шығарған капиталдың 5 % асады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан					
	Барлық акциялар	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	Қарапайым акциялар	Айналымдағы қарапайым акциялардағы үлесі	Айырбаста- лымды және айырбастал- майтын артықшылық- ты акциялар	Айналымдағы айырбаста- лымды және айырбастал- майтын артықшылық- ты акциялар- дағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	8,024,149,068	73.4%	8,003,381,500	73.4%	20,767,568	99.8%
"Бірыңғай Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ *	716,281,746	6.6%	716,281,746	6.5%	-	-
ЖДҚ	1,840,058,240	16.8%	1,840,058,240	16.9%	-	-
Басқалары	349,774,984	3.2%	349,729,065	3.2%	45,919	0.2%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	10,930,264,038	100%	10,909,450,551	100%	20,813,487	100%
	2014 жылғы 31 желтоқсан					
	Барлық акциялар	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	Қарапайым акциялар	Айналымдағы қарапайым акциялардағы үлесі	Айырбаста- лымды және айырбастал- майтын артықшылық- ты акциялар	Айналымдағы айырбаста- лымды және айырбастал- майтын артықшылық- ты акциялар- дағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	8,024,149,068	72.3%	8,003,381,500	73.4%	20,767,568	11.0%
"Бірыңғай Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ*	869,738,261	7.8%	710,233,299	6.5%	159,504,962	84.3%
ЖДҚ	1,848,929,480	16.7%	1,848,929,480	16.9%	-	0.0%
Басқалары	356,244,249	3.2%	347,354,434	3.2%	8,889,815	4.7%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,099,061,058	100%	10,909,898,713	100%	189,162,345	100%

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	2013 жылғы 31 желтоқсан					
	Барлық акциялар	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі	Қарапайым акциялар	Айналымдағы қарапайым акциялардағы үлесі	Айырбаста- лымды және айырбастал- майтын артықшылық- ты акциялар	Айналымдағы айырбаста- лымды және айырбастал- майтын артықшылық- ты акциялар- дағы үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	8,024,149,068	72.3%	8,003,381,500	73.4%	20,767,568	10.6%
"Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ**	758,082,743	6.8%	661,367,710	6.1%	96,715,033	49.5%
ЖДҚ	2,093,909,040	18.9%	2,093,909,040	19.2%	-	-
Басқалары	228,090,752	2.0%	150,042,269	1.3%	78,048,483	39.9%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,104,231,603	100%	10,908,700,519	100%	195,531,084	100%

*Зейнетақылық қамтамасыз ету туралы шарттар бойынша жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері мен міндеттемелерді «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ға беру (бұдан әрі – «БЖЗҚ») Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Төрағасының 2013 жылғы 24 қыркүйектегі № 356 бұйрығымен белгіленген тәртіп пен кестеге сәйкес іске асырылды. Нәтижесінде, 2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БЖЗҚ зейнетақы салымшыларының атынан Банктің айналымдағы акцияларының 6.6% және 7.8 %-на иелік етті.

** «Қазақстан Республикасы Халық Банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-на тиесілі қарапайым және артықшылықты акциялары алып тасталынбайды, өйткені бұл акциялар клиенттердің қаржысына сатып алынған болатын және олардың меншігі болып саналады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

2015 жылдың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Банк өз қызметін Алматы қаласындағы бас кеңсесі мен Қазақстан аумағында орналасқан 22 өңірлік филиалы, 122 аудандық филиалы және 377 есеп айырысу-кассалық орталығы (2014 жылдың 31 желтоқсанында - тиісінше - 22, 122 және 393; 2013 жылдың 31 желтоқсанында - тиісінше 22, 122 және 400 болған) арқылы жүргізді. Банктің ресми тіркелген бас кеңсесі мына мекен-жайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, 050008, Алматы қаласы, Абай даңғылы, 109 В.

2015 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша мөлшерлемелер ескерілген, Топ қызметкерлерінің нақты саны 11,827 қызметкерді құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 11,477, 2013 жылғы 31 желтоқсанда – 11,198).

Топтың осы 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржы есептілігін шығарылымға Басқарма 2016 жылдың 10 наурызында бекітті.

2. ЕСЕПТІЛІК ҰСЫНУ ҚАҒИДАТТАРЫ

Есеп саясаты

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Топ әрекет етуші кәсіпорын болып табылады және өз операцияларын жақын арадағы болашақта да жалғастырады деген топшылауға сүйене отырып әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі акция бойынша пайдасынан басқасы, егер басқаша көрсетілмесе, миллион теңге есебімен («теңге») жасалды.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі тарихи құн қағидаты негізінде әзірленген, әділдік құнмен бағаланатын белгілі бір қаржы құралдары және актуарлық есеп негізінде есепке алынатын сақтандыру міндеттемелері, сондай-ақ қайта бағаланған тозу құны ескерілген белгілі бір жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтар, төмендегі есептік саясатта сипатталғандай, бұған кірмейді.

Тарихи құн әдетте тауарлар мен қызметтерге ауыстырылып берілген сыйақының әділ құнының негізінде анықталады.

Әділ құн осындай құн тікелей бақыланатын немесе бағалаудың басқа әдістемесін пайдаланумен есептік амалмен алынған болып табылатынына қарамастан бағалау күніне активті сатқан кезде алынатын немесе нарықтың қатысушылары арасындағы кәдімгі мәміленің шеңберінде міндеттемені өткізу кезінде төленген құнды көрсетеді. Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалаған кезде, егер нарықтың қатысушылары бағалау күніне активтің немесе міндеттеменің құнын қалыптастырған кезде осындай сипаттамаларды ескеретін болса, Топ активтің немесе міндеттеменің сипаттамаларын ескереді. Әділ құн бойынша бағалау жүргізу және /немесе әділ құнды бағалауға қатысты ақпаратты ашу үшін, әділ құн осы шоғырландырылған қаржы есептілігінде, ХҚЕС (IFRS) 2 қолдану саласына жататын меншікті үлестік құралдардың негізінде төлемдері бар мәмілелерді, ХҚЕС (IAS) 17 қолдану саласына жататын лизингтік операцияларды, сондай-ақ әділ құнмен салыстырылатын, бірақ бұл ретте мысалы ХҚЕС (IAS) 2-де мүмкін болатын жүзеге асырудың таза құны немесе ХҚЕС (IAS) 36-да пайдаланудың құндылығы сияқты әділ құн болып табылмайтын бағаларды қоспағанда, жоғарыда көрсетілген тәсілмен анықталады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Сонымен қатар, қаржы есептілігін дайындау мақсаттары үшін әділ құнды бағалау әділ құнның иерархиясының негізінде жіктеледі (1,2 немесе 3-деңгей). Деңгейлер нарықтық деңгейлердің негізінде әділ құнды тікелей анықтау мүмкіндігіне сәйкес келеді және жалпы әділ құнды бағалаған кезде пайдаланылған бастапқы деректердің маңыздылығын көрсетеді:

- 1-деңгейдің бастапқы деректері бағалау күніне Топ қол жеткізе алатын ұқсас активтердің немесе міндеттемелердің активті нарықтарында түзетулерді талап етпейтін баға белгіленімдерін білдіреді;
- 2-деңгейдің бастапқы деректері 1-деңгей үшін анықталған баға белгіленімдері болып табылмайды, бірақ кейбіреулері актив немесе міндеттеме үшін нарықта немесе тікелей, немесе жанама бақыланады; және
- 3-деңгейдің бастапқы деректері актив немесе міндеттеме бойынша бақыланбайтын бастапқы деректерді білдіреді.

Топ өзінің қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебін өтімділік тәртібімен ұсынады. Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп берілгеннен кейінгі 12 айдың ішіндегі (ағымдағы) және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп берілгеннен кейінгі 12 айдан жоғары мерзімдегі (ағымдағы емес) орнын толтырудың немесе өтеудің талдауы 35-ескертпеде ұсынылған.

Функционалдық валюта

Топтың барлық кәсіпорындарының қаржылық есептемесінің функционалдық валютасы компания өз қызметін атқаратын негізгі экономикалық ортаның валютасы болып табылады (бұдан әрі – «Функционалдық валюта»). Банктің функционалдық валютасы теңге болып табылады. Осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің есептік валютасы теңге болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Шоғырландырылған еншілес кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі мынадай еншілес кәсіпорындардың есебінен құралады:

Еншілес кәсіпорындар	Қатысу үлесі, %			Елі	Саласы
	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан		
«Халық Лизинг» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Лизинг
«Қазтелепорт» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Телекоммуникация
HSBK (Europe) B.V.*	Қолданылмайды	Қолданылмайды	100	Нидерланды	Еврооблигация шығару және орналастыру, шоғырландырылған заемдарды тарту
«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ	100	100	100	Қырғызстан Қазақстан	Банк
«Halyk Finance» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«Halyk Инкассация» ЖШС	100	100	100		Инкассациялық қызмет
«Halyk Life» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Өмірді сақтандыру
«Казахинстрах» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Сақтандыру
«Халық банкінің Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ («ЖЗҚ»)**	Қолданылмайды	100	96	Ресей	Зейнетақы активтерін жинақтау және басқару
«НБК Банк» АҚ	100	100	100		Банк
«Халық Банк Грузия» АҚ	100	100	100	Грузия	Банк
«Халық Проект» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
Алтын Банк АҚ («Қазақстан Халық Банкі («Алтын Банк» АҚ)» АҚ еншілес ұйымы)***	100	100	Қолданылмайды	Қазақстан	Банк

* 2014 жылғы 30 қыркүйекте Банктің Директорлар кеңесі Нидерландыда орналасқан HSBK (Europe) B.V. Банкінің еншілес кәсіпорнын өз еркімен тарату туралы шешім қабылдады. 2014 жылғы 23 желтоқсанда HSBK B.V. Нидерландының Сауда Палатасында тіркелу есебінен алынды.

** 2014 жылғы үшінші тоқсанның ішінде «Халық Банкінің ЖЗҚ» АҚ өз акцияларының кері сатып алуын жүргізді. Банктің «Халық Банкінің ЖЗҚ» АҚ-дағы қатысу үлесі сәйкесінше 2014 жылы өзгерді. 2015 жылы «НПФ» Директорлар Кеңесінің 2015 жылғы 20 қарашадағы №353 шешімімен жойылды.

*** 2014 жылғы 28 қарашада «Бағалы қағаздардың бірыңғай тіркеушісі» АҚ Банк пен HSBC Bank Plc арасында «Қазақстанның HSBC Банкі» АҚ Еншілес банкінің (бұдан әрі – «Еншілес банк») қарапайым акцияларын сатып алу-сату мәмілесін тіркеуді іске асырды. Нәтижесінде Банк Еншілес банктің 70,500 дана көлеміндегі орналастырылған қарапайым акцияларының 100%-ын сатып алды. Еншілес банктің мемлекеттік тіркелуі 2014 жылғы 27 қарашада «Алтын Банк» АҚ болып жүргізілді.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

Шоғырландыру қағидаттары

Осы Шоғырландырылған қаржы есептілігі Банктің және Банк бақылайтын кәсіпорындардың (оның еншілес кәсіпорындарының) қаржылық есептемелерінен құралған. Егер Банкте:

- кәсіпорын – инвестициялар объектісіне қатысты билік өкілеттіктер болса;
 - кәсіпорын – инвестициялар объектісінің ауыспалы нәтижелері бойынша құқықтары болса /тәуекелдер арқаласа; және
 - ауыспалы нәтиженің көлеміне ықпал ету мақсатында кәсіпорын – инвестициялар объектісіне қатысты билік өкілеттікті пайдалана алатын болса
- компания бақылауда болып саналады.

Егер фактілер немесе жағдайлар жоғарыда көрсетілген үш бақылау элементтерінің біреуінде немесе одан көбінде өзгерістер болғандығын көрсететін болса, Банк оның инвестициялар объектісіне бақылауының болуына баға жүргізеді.

Инвестициялар объектісінің дауыс беруші акцияларының көбісі Банкке тиесілі болмаса, кәсіпорын – инвестициялар объектісінің елеулі қызметін жеке-дара басқару мүмкіндігін беру үшін Банкке жеткілікті дауыс беру құқығы тиесілі болған жағдайда, ол кәсіпорын – инвестициялар объектісіне қатысты жеткілікті билік құқығына ие болады. Кәсіпорын – инвестициялар объектісіне ықпал ету өкілеттігіне ие болуына Банктің дауыс беру құқығы жеткілікті екендігін бағалағанда Банк барлық маңызды фактілер мен мән-жайларды қарастырады, мыналарды қоса:

- басқа ұстаушылардың дауыс беруінің үлестері мен бөлінуімен салыстырғанда дауыс беру құқығы бар Банк акцияларының үлесін;
- басқа дауыс беру ұстаушыларына немесе басқа тараптарға, Банкке тиесілі ықтимал дауыс беру құқықтары;
- басқа шарттық келісімдерден туындайтын құқықтар; және
- басқарушылық шешім, сонымен қатар акционерлердің алдыңғы жиналыстарында дауыстарды бөлу қажет болған сәтте Банктің елеулі қызметті басқару мүмкіндігінің бар немесе жоқтығын көрсететін кез келген қосымша фактілер мен мән-жайлар.

Еншілес кәсіпорынды шоғырландыру Банк еншілес кәсіпорынға бақылау алғанда басталады және бақылау аяқталған сәтте тоқтатылады. Соның ішінде, бір жылдың ішінде сатып алынған немесе сатылған еншілес кәсіпорынның табыстары мен шығыстары Банк бақылауды алған сәттен бастап Банк осы еншілес кәсіпорынды бақылауды тоқтататын күнге дейін табыстар немесе шығыстар мен басқа жиынтық пайда туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі.

Табыс немесе шығыс және басқа жиынтық пайданың әр компоненті Банк акционерлері мен бақыланбайтын үлестер арасында бөлінеді. Еншілес кәсіпорындардың жалпы жиынтық пайдасы бұл бақыланбайтын үлестер бойынша теріс қалдықтың туындауына әкеліп соқса да Банк акционерлері мен бақыланбайтын үлестер арасында бөлінеді.

Қажет болғанда еншілес кәсіпорындардың қаржылық есептемесіне түзетулер енгізілді – бұл олардың пайдаланатын есепке алу саясаты қағидаттарын Топ пайдаланатын есеп саясаты қағидаттарымен сәйкестікке келтіру мақсатында жүргізілді.

Шоғырландыру кезінде барлық топшілік активтер мен міндеттемелер, меншікті капитал, табыстар, шығыстар мен Топ кәсіпорындарының арасындағы операциялар бойынша ақша қаражатының қозғалысы алып тасталады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Бақыланбайтын үлес

Бақыланбайтын үлес еншілес кәсіпорындардың Топқа тікелей немесе жанама түрде тиесілі болмайтын таза активтерінің, пайда немесе шығынның бір бөлігі болып табылады.

Бақыланбайтын үлес пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте бөлек және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте капитал құрамында, аналық компания акционерлерінің капиталынан бөлек көрсетіледі.

Топтың еншілес кәсіпорындарында иелік ететін үлесінің өзгерістері

Топтың еншілес кәсіпорындарға бақылауын жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес кәсіпорындардағы Топтың иелік ету үлесіндегі өзгерістер капиталмен жасалатын операциялар ретінде есепке алынады. Топтың иелік ету үлесіндегі өзгерісті және еншілес кәсіпорындардағы бақыланбайтын үлесті көрсету үшін Топ үлесінің және бақыланбайтын үлестің ағымдағы құнына түзету жасалады. Бақыланбайтын үлес шамасына түзету жасалатын құндар арасындағы кез келген айырма тікелей капиталда танылады.

Топ еншілес кәсіпорынға бақылауын жоғалтатын жағдайларда шығудан келтірілетін пайда немесе залал (i) алынған сыйақының әділ құн жиынтығы мен кез келген қалған үлестің әділ құны арасындағы және (ii) активтердің ағымдағы құны (іскерлік беделді қоса алғанда) мен еншілес кәсіпорын, сондай-ақ кез келген бақыланбайтын үлес арасындағы айырма ретінде есептеледі. Еншілес кәсіпорынның активтері қайта бағаланған құн немесе әділ құн бойынша есепке алынатын жағдайда және тиісті пайда немесе шығын өзге жиынтық табыс құрамында танылған және капиталда жинақталған болса, бұрын өзге жиынтық табыс құрамында танылған және капиталда жинақталған сома егер Топ тиісті активтерді тікелей іске асыратындай жағдаймен есепке алынады (яғни пайда немесе шығынға қайта жіктеледі немесе қолданылатын ХҚЕС-на сәйкес тікелей бөлінбеген пайдаға аударылады). Бақылау жоғалтылғанда, бұрынғы еншілес кәсіпорынға салынған кез келген инвестиция қалдығының әділ құны одан әрі есепке алу үшін бастапқы тану кезінде әділ құн ретінде 39 ХҚЕС (IAS) «Қаржылық құралдар: тану және бағалау» деген ережесіне сәйкес, немесе, егер бұл қолданылатын болса, бастапқы тану кезіндегі қауымдасқан компанияға немесе бірлесіп бақыланатын кәсіпорынға құн ретінде есепке алынады.

Кәсіпорындарды шоғырландыру

Бизнесті шоғырландыру бойынша мәмілелер сатып алу әдісі бойынша есепке алынады. Бизнесті шоғырландыру кезінде төленетін сыйақы Топ берген активтерді, сатып алынатын кәсіпорынның бұрынғы иелерінің алдында Топтың өзіне қабылдаған міндеттемелерді, сондай-ақ Топтың бизнеске бақылау алу үшін айырбас ретінде шығарған үлестік бағалы қағаздарды сатып алу күніне әділ құн сомасы ретінде есептелетін әділ құн бойынша бағаланады. Осыған байланысты шығындардың барлығы, әдетте пайда болу сәтінде табыстарда немесе шығындарда көрсетіледі.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Сәйкестендірілетін сатып алынған активтер мен қабылданған міндеттемелер сатып алу күніне әділ құн бойынша танылады, мыналарды қоспағанда:

- Кейінге қалдырылған салық активтері немесе міндеттемелер «Пайдаға салынатын салықтар» деген ХҚЕС (IAS) 12-ге сәйкес танылады және бағаланады
- Акцияларда негізделген төлемдер бойынша сатып алынатын бизнестің келісімдерімен немесе осындай төлемдер бойынша сатып алынатын бизнестің келісімдерінің орнына бекітілген, акцияларда негізделген төлемдер бойынша Топтың келісімдерімен байланысты міндеттемелер немесе іскерлік бағалы қағаздар сатып алу күніне «Акцияларда негізделген төлемдер» деген ХҚЕС (IFRS) 2-ге сәйкес бағаланады; және
- «Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер және тоқтатылған қызмет» деген ХҚЕС (IFRS) 5-ке сәйкес сатуға арналған деп жіктелген активтер (немесе шығып жатқан активтер топтары) ХҚЕС (IFRS) 5-ке сәйкес бағаланады.

Іскерлік бедел сатып алынған заттың құнын, сатып алынған компаниядағы бақыланбайтын үлестің құнын және сатып алынған компанияның капиталындағы бұрын сатып алушыға тиесілі болған үлестің (ол болған жағдайда) құнын сатып алу күніне оның таза сәйкестендірілетін активтері мен міндеттемелерінің шамасынан асыру ретінде есептеледі. Егер қайта бағалаудан кейін сатып алу күніне сатып алынған сәйкестендірілетін таза активтердің таза құны берілген сыйақының, сатып алынған компаниядағы бақыланбайтын үлестер құнының және сатып алынған компанияның капиталындағы сатып алушыда бұрын болған үлестің (ол болған жағдайда) әділ құнының сомасынан асатын болса, мұндай асыру әділ құннан төмен баға бойынша иелену үлесін сатып алудан пайда ретінде кіріске жатқызылады.

Меншіктің бар үлестерін білдіретін және оларды ұстаушыларға тарату жағдайында ұйымның таза активтерінің пропорционалды үлесіне құқық беретін бақыланбайтын үлестер бастапқыда сатып алынған бизнестің сәйкестендірілетін таза активтерінің әділ құны немесе бақыланбайтын үлестің пропорционалды бөлігінің мөлшерінде танылған құн бойынша бағалана алады. Бағалау әдісін таңдау әр мәміле үшін жеке жүргізіледі. Иеленудің бақыланбайтын үлестерінің өзге түрлері әділ құн бойынша немесе қолданылатын жағдайларда басқа ХҚЕС-мен анықталған әдістің негізінде бағаланады.

Іскерлік бедел

Бизнесті сатып алғанда туындайтын іскерлік бедел құнсызданудан жинақталған шығындар шегерілген, бизнесті сатып алу күніне белгіленген (жоғарыда қараңыз) сатып алу құны бойынша есепке алынады.

Ақша қаражаты және оның баламасы

Ақша қаражаты мен оның баламасына кассадағы қолма-қол ақша, корреспонденттік шоттардағы бос ақша қалдығы, кредит мекемелеріндегі қаржы және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын кері РЕПО келісімі бойынша қаржы жатқызылады. Ақша қаражатының қозғалысын анықтау мақсаты үшін Қазақстан, Қырғызстан, Грузия Ұлттық Банктері мен Ресей Орталық Банкінің талаптарына сәйкес міндетті резервтер сомасы оларды пайдалануға шек қойылатындықтан, ақша қаражаты мен оның баламасына қосылған жоқ.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Міндетті резервтер

Міндетті резервтер Қазақстан, Қырғызстан, Грузия Ұлттық Банктері мен Ресей Орталық Банктегі корреспонденттік шоттардағы қаржыдан және Топтың күнделікті қызметі үшін қаржыландыру мақсатында пайдалануға болмайтын кассадағы қолма-қол ақшадан құралады, осыған байланысты бұл қаржы ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептілікте ақша қаражаты мен оның баламасы деген бапқа қосылмайды.

Бағалы металдар

Бағалы металдарда көрсетілген активтер мен міндеттемелер Лондондық бағалы металдар нарығында баға белгілеудің екінші фиксингі негізінде есептелген бағам бойынша АҚШ долларына қатысты теңгенің қолданыстағы бағамын ескере отырып көрсетіледі. Бағалы металдар бағасының өзгеруі шетел валютасымен жасалатын операциялар бойынша таза пайда/(шығын) құрамында көрсетіледі.

Кредит мекемелеріндегі қаржы

Топ өз қызметін жүргізу барысында басқа банктерде ағымдағы шоттарды ашады немесе белгілі бір мерзімдік кезеңге ақша салымдарын орналастырады. Кредит мекемелеріндегі өтеу мерзімі белгіленген қаржы кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдістемесін пайдалану арқылы амортизациялық құны бойынша бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаржы бастапқы құнымен есепке алынады. Кредит мекемелеріндегі қаржы кез келген құнсыздану резервін шегеру арқылы есепке алынады.

Қаржы құралдарының танылуы және бағалау

Топ тиісті қаржылық құралға қатысты шарт бойынша тараптардың бірі болған жағдайда қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Топ ұдайы сипаттағы қаржылай активтер мен міндеттемелерді сатып алулар мен өткізулерді есептесу күнгі есепке алу әдісімен көрсетеді. Осындай әдіспен сатып алынған, кейіннен әділ құнымен бағаланатын қаржы құралдары мәміле жасалған сәттен бастап есеп айырысу белгіленген күнге дейін сатып алынған құралдар сияқты есепке алынады.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі. Қаржы активтерін және қаржы міндеттемелерін сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты транзакциялық шығындар (пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінен басқа) бастапқыда танылғанда қаржы активтерінің немесе қаржы міндеттемелерінің әділ құнын тиісінше ұлғайтады немесе азайтады. Қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін сатып алуға тікелей қатысты, пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін транзакциялық шығындар тікелей пайдаға немесе шығынға жатқызылады. Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері құнын одан әрі бағалау үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп қағидаттары есеп саясатының төмендегі сипатталған тиісті ережелерінде ашылады.

Қаржы активтері

ХҚЕС (IAS) 39 «Қаржы құралдары: танылуы және бағалау» деген ережелеріне сәйкес қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері; заемдар мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар; немесе сатуға арналған қолда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Қаржы активтерінің табиғаты мен мақсатына қарай бастапқы есепке алу кезінде Топ өз қаржы активтерін сыныптамын анықтайды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері

Қаржы активті немесе қаржы міндеттемесі сауда жасауға арналған болса пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері ретінде жіктелінеді не болмаса пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланады.

Қаржы активті немесе қаржы міндеттемесі мына жағдайда саудаға арналған актив ретінде жіктелетін болады:

- егер ол негізінен жақын арада сату үшін сатып алынған болса; немесе
- Топ бірлесіп басқаратын қаржы құралдарының сәйкестендірмелі портфелінің бір бөлігі болып табылса және осы нақты мақсаты қысқа мерзімді табыс әкелу болса; немесе
- хеджирлеу құралы ретінде айқындалмаған және тиімді емес туынды құрал болып табылса.

Саудаға арналған қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін қоспағанда, қаржы активті немесе қаржы міндеттемесі бастапқыда танылғанда, мына жағдайларда пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын ретінде анықталуы мүмкін:

- мұндай анықтама активтер мен міндеттемелерді бағалаудың немесе танудың бірізді еместігін болдырмаса немесе айтарлықтай азайтатын болса, ал бұған керісінше жағдайда туындайтын болса; немесе
- егер қаржы активті немесе қаржы міндеттемесі басқарылатын қаржы активтерінің немесе қаржы міндеттемелерінің не болмаса екеуінің де бір бөлігі ретінде құрастырылатын болса және оның нәтижелері әділ құн негізінде Топтың тәуекелдерді және инвестицияларды басқару жөніндегі ресми стратегиясына сәйкес бағаланатын болса, ал қаржы активтерінің осындай тобы туралы ақпарат осы негізде ұйымның ішінде ұсынылатын болса; немесе
- бір немесе одан көп туынды қосылған құралдары бар келісім-шарттың бір бөлігін құрайтын болса және ХҚЕС (IAS) 39 келісім-шартты тұтастай (актив немесе міндеттеме) пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен айқындауға рұқсат берсе.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен есепке алынатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері біріктірілген қаржылық есептемеде әділ құнмен есепке алынады. Әділ құнның өзгерістері «Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері және міндеттемелер бойынша таза пайда» жолында көрсетіледі. Пайда ретінде табылған немесе шығын ретінде шегілген пайыздар келісім-шарт талаптарына сәйкес тиісінше пайыздық табыста немесе пайыздық шығында есептеледі, ал дивидендтер алу құқығы белгіленген жағдайда дивиденд бойынша тапқан пайда «Өзге табыстар» деген жолда есепке алынады.

Заемдар мен дебиторлық берешек

Заемдар мен дебиторлық берешек - әрекет етуші нарықта айналымда болмайтын, тіркелімді немесе анықталып отыратын төлемдері бар, туынды емес қаржы активтері. Клиенттерге берілген заемдар бастапқыда осындай қаржы активтерін сатып алуға немесе жасауға тікелей байланысты шеккен операциялық шығындарды қоса алғанда әділ құны бойынша есепте көрсетіледі. Бұдан кейін заемдар амортизациялық құнымен, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы көрсетіледі. Клиенттерге берілген заемдар құнсыздануға резервтерді шегере отырып көрсетіледі.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте заемдар мен дебиторлық берешек клиенттерге берілетін заемдарға, кредит мекемелеріндегі қаржыға және өзге активтерге қосылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Кепілді қамтамасыз ету

Топ клиенттердің міндеттемелеріне қатысты кепілді қамтамасыз етуді алады, егер ол қажет деп санаса. Әдетте, кепілді қамтамасыз ету клиенттің қолда бар міндеттемелеріне де, болашақ міндеттемелеріне қатысты мұндай активтері бойынша Топқа талап ету құқығын беретін клиент активтерінің кепіл түріне ие.

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар

Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар анықталатын немесе тіркелген төлемдері бар борыштық бағалы қағаздар болып табылады. Топ бұл аталған бағалы қағаздарды өтелгенге дейін ұстап отыруға ниетті және ондай мүмкіндігі бар. Мұндай бағалы қағаздар амортизациялық құны бойынша, құнсыздану резервін шегере отырып есепке алынады. Дисконттық және сыйлықақылық амортизация өтелгенге дейінгі мерзім ішінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы өтелгенге дейінгі кезең ішіндегі пайыздық табыс ретінде көрсетіледі.

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар, сату үшін қолда бар деп сыныпталатын, туынды емес қаржы активтері болып табылады, олар заемдар мен дебиторлық берешек немесе өтелгенге дейін ұсталынатын, сауда жасауға арналған немесе бастапқы танылуы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын инвестициялар ретінде сыныпталмайды. Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бастапқыда әділ құнымен танылады. Бастапқы танылудан кейін сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар капиталдың жекелеген бабында инвестицияны мойындау тоқталғанға дейін немесе инвестиция құнсызданды деп танылғанға дейін пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен шоғырландырылған қаржы есептілігіне есепке алынады, бұл ретте капиталда бұрын танылған жинақталған пайда немесе шығындар пайда немесе шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады. Бағамдық айырмашылық пен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық табыс пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Төленеді деп жарияланған дивидендтер пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікте «Өзге табыстар» деген жолға қосылады.

Ұйымдастырылған қаржы нарығында белсенді айналымға түсірілген инвестициялардың әділ құны есеп берілетін сәттегі жұмыс күнінің аяғындағы нарықтық бағаны пайдалана отырып анықталады.

Қаржы активтерін қайта сыныптау

Туынды емес қаржы активтері (бастапқыда танылғанда пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетіндерден басқа) мынадай жағдайларда пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін санаттан қайта сыныптала алады:

- Бастапқыда танылған кезде заем мен дебиторлық берешектің анықтамасына қанағаттандырылатын қаржы активтері (қаржы активін саудаға арналған деп сыныптау талап етілмеген болса), егер осындай қаржы активі жақын келешекте немесе өтеуге дейін ұстап қалу ниеті немесе мүмкіндігі болса, пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін санаттан қайта сыныптала алады; және
- Қаржы құралдары (бастапқыда танылған кезде заемдар мен дебиторлық берешектің анықтамасына қанағаттандырылатын қаржы активтерінен басқа) сирек жағдайларда пайда немесе шығындар арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін санаттан басқа санатқа қайта сыныптала алады.

Егер қаржы активті жоғарыда айтылған жағдайларда сипатталғандай қайта сыныпталатын болса, осындай қаржы активті қайта сыныпталатын күніндегі әділ құн бойынша көрсетілетіндей қайта сыныпталады. Пайдалар және шығындар туралы есепте танылған пайда немесе шығын қайта қалпына келтірілмейді. Қаржы активінің қайта сыныпталатын күніндегі әділ құны қайсысы қолданылғанына қарай оның жаңа құны немесе амортизацияланған құны болып қалады.

2009 жылғы 1 шілдеден бастап Топтың ерекше жағдайларда туынды емес қаржы активтерін «саудаға арналған» санатынан «сатуға арналған қолда бар», «заемдар мен дебиторлық берешек» немесе «өтеуге дейін ұсталатындар» санаттарына қайта сыныптауға құқығы бар. Сонымен қатар, осы күннен бастап жекелеген жағдайларда қаржы құралдарын «сатуға арналған қолда бар» санатынан «заемдар мен дебиторлық берешек» санатына қайта сыныптауға рұқсат берілді. Қайта сыныптау жаңа амортизацияланған құн ретінде қабылданатын әділ құн бойынша қайта сыныптау күнінде көрсетіледі. Қайта сыныптау басшылықтың шешімімен жүргізіледі және әр құрал бойынша жеке анықталады.

РЕПО және кері РЕПО келісімдері және бағалы қағаздар ұсыну

Топ өз қызметінің барысында қаржы активтерін сату туралы және кері сатып алу туралы келісімдер (бұдан әрі – «РЕПО келісімдері»), сондай-ақ сатып алу туралы және қайтадан кері сату туралы келісімдер (бұдан әрі – «кері РЕПО келісімдері») бекітеді. РЕПО және кері РЕПО операцияларын Топ сауда жасау мақсатында өтімділікті басқару элементі ретінде пайдаланады.

РЕПО келісімдері қамтамасыз етілген қаржыландыру операциялары ретінде қарастырылады. РЕПО келісімдері бойынша сатылған Бағалы қағаздар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі, егер қамтамасыз етуді алған тараптың оларды сату, не болмаса қайта кепілдікке беру құқығы болса, мұндай бағалы қағаздар РЕПО келісімдері бойынша кепілдікке салынған бағалы қағаздар ретінде сыныпталады. Тиісті міндеттеме кредит мекемелерінің немесе клиенттердің қаражатында атап көрсетіледі.

Кері РЕПО келісімдерінің негізінде сатып алынған бағалы қағаздар кредит мекемелеріндегі қаржы немесе клиенттерге берілген заемдар немесе тиісінше ақша қаражаты және олардың баламасы ретінде есепке алынады. Сату мен кері сатып алу құны арасындағы айырма пайыздық табыстар ретінде қарастырылады және РЕПО келісімдері әрекет ететін кезең үшін, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеледі.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

Контрсеріктестерге қарызға берілген бағалы қағаздар қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Үшінші бір тарапқа сатылған, оларды сату мен сатып алу «пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер ойынша таза пайдада» есепке алынатындарды қоспағанда, тартылған бағалы қағаздар қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетілмейді. Оларды қайтару бойынша міндеттемелер саудалық міндеттеме ретінде әділ құнмен көрсетіледі.

Топ бағалы қағаздар бойынша РЕПО шарттарын және бағалы қағаздармен заемдар бойынша мәмілелер бекітеді, олар бойынша Банк кәдімгі нарықтық тәжірибеге сәйкес қамтамасыз етуді алады немесе береді. Қазақстандағы және ТМД елдеріндегі кері сатып алу операцияларының стандартты талаптарына сәйкес қамтамасыз етуді алушы мәміле бойынша есеп айырысқан кезде баламалы бағалы қағаздарды қайтарған жағдайда қамтамасыз етуді сату немесе кепілге қайта салу құқығына ие.

Өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша өзара есепке алу жүргізіледі және есепке алынған соманы заңдық бекітілген құқығы болған жағдайда және нетто негізінде реттеу, мұнымен бір уақытта активті сату және міндеттемені жабу ниет етілген болса, таза сома қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Шығып қалған деп танылмайтын қаржы активі беру есепке алынғанда Топ берілетін актив пен оған сәйкес тиісті міндеттемеге өзара есепке алуды жүргізбейді. Табыстар мен шығыстар бойынша өзара есепке алу жүргізілмейді, егер бұл қандай да бір стандарттар немесе түсініктемелер бойынша талап етілмесе немесе рұқсат етілмесе, сондай-ақ бұл Топтың жекелеген есептік саясатында да ашып көрсетілмейді.

Туынды қаржы құралдары

Топ өзінің қалыпты қызметінде фьючерстерді, форвардтарды, своптар мен опциондарды қоса алғанда, әр түрлі туынды қаржы құралдарын пайдаланады. Туынды қаржы құралдары бастапқыда туынды құрал бойынша келісім-шарт бекітілетін күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен көрсетіледі, кейіннен, есеп берілетін күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен қайта бағаланады. Әділ құн тиісті базалық құралдардың ағымдағы нарықтық және шарттық құнына сәйкес, сондай-ақ басқа да факторлар негізінде анықталады. Оң мәнді әділ құны бар туынды қаржы құралдары активтер құрамында, ал теріс мәнді әділ құны бар туынды қаржы құралдары міндеттемелер құрамында көрсетіледі. Туынды қаржы құралдары қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есептілікте пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер құрамына енгізілген. Аталған құралдармен операциялардан түскен табыстар мен шығыстар пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептілікте «пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайдада» көрсетіледі.

Басқа қаржы құралдарының құрамына енгізілген туынды құралдар егер олардың тәуекелдері мен сипаттамалары негізгі шарттардың тәуекелдері мен сипаттамаларымен тығыз байланысты болмаса, бөлек ескеріледі, ал негізгі шарттардың өздері пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланбайды. Қосылып берілген туынды қаржылық құрал туынды құралдан да және негізгі шарттан да тұратын гибриді (құрамалы) қаржылық құралдың компоненті болып табылады, осының салдарынан құрамалы құрал бойынша ақша ағынының бір бөлігі бөлек туынды қаржылық құрал секілді өзгереді. Туынды құралдармен биржадан тыскары жүргізілетін мәмілелер Топты ашық позицияны онда өтеп алуға болатын нарықтың жоқтығына байланысты Топты тәуекелдерге душар етуі мүмкін. Сонымен бірге туынды құралдар Топты контрагент тарапынан міндеттемені орындамау тәуекеліне душар етеді. Кейбір құралдар сондай-ақ контрагенттер арасында өзара есеп айырысуды сальдолы негізде жүзеге асыруға мүмкіндік беретін талаптардың жоқтығына байланысты өтімділікке қатысты тәуекелді тудырады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Форвардтар

Форвардтық және фьючерстік шарттар белгіленген қаржылық құралды анықталатын бағамен және белгіленген уақытта сатып алу немесе сату жөніндегі келісімдер түрінде жасалады. Форвардтар биржалық емес нарықта бекітілетін стандарттық емес шарттар болып табылады. Фьючерстік келісім-шарттар реттелетін биржаларда белгіленген сомаларға бекітіледі және кепілдікті депозит сомасының күнделікті түзетілуін талап етеді. Форвардтық шарттар бойынша Топ контрагенттер тарапынан кредиттік тәуекелге ұшырау қаупі бар. Форвардтық шарттар брутто негізінде орындалады және сондықтан бұлардың өтімділік тәуекелі неғұрлым жоғары болып табылады.

Своптар

Своптар – бұл белгілі бір уақыт кезеңі ішіндегі төлемдер ағынымен алмасу бойынша екі тараптың арасындағы шарттық келісімдер. Келісілген шарттық сомаларға байланысты, белгілі бір базалық индекстердің, мәселен, сыйақы мөлшерлемесінің, шетел валютасын айырбастау бағамының немесе үлестік құралдар индексінің өзгерістерін ескере отырып жасалады.

Пайыздық своптар Топтың өзге қаржылық мекемелермен бекітетін шарттарына жатады, бұл шарттар бойынша Топ тіркелімді сыйақы мөлшерлемесін төлеу немесе алу орнына, тиісінше, құбылмалы сыйақы мөлшерлемесін төлейді немесе алады. Төлемдер ағыны, әдетте, бір-біріне қарама-қарсылықпен, тараптардың біреуі екінші тарапқа төлеуге тиіс болатын айырманы ескере отырып, есепке алынады. Валюталық свопта Топ валютаның бір түрімен белгіленген соманы төлейді және екінші бір валютамен белгіленген соманы алады. Көпшілік жағдайда Топтың валюталық своптары брутто негізінде орындалады.

Опциондар

Опциондар сатып алушыға қаржылық құралды тіркелімді баға бойынша белгіленген сомаға немесе болашақтағы анықталатын күндері не болмаса келісілген кезең ішінде сатып алу немесе сату құқығын беретін, алайда бұған міндеттемейтін шарттық келісімдер болып табылады. Топ опциондарды реттелетін нарықта және биржалық емес мәмілелер арқылы сатып алады және сатады. Топтың сатып алған опциондары Топтың өзіне базалық активті келісілген баға бойынша немесе опционның әрекеті аяқталатын күні, не болмаса осы сәтке дейін сатып алуға (сатып алатын опциондар) немесе сатуға (сатылатын опциондар) мүмкіндік береді. Топтың сатып алынған опциондар бойынша әділ құн болып табылатын олардың баланстық құнының шегінде ғана кредиттік тәуекелге ұшырау қаупі бар. Топтың берген опциондары сатып алушыға базалық активті келісілген баға бойынша немесе опционның әрекеті аяқталатын күні, не болмаса осы сәтке дейін Топтан сатып алуға немесе Топқа сатуға мүмкіндік береді.

Топтың туынды құралдармен шарттары бойынша тәуекел мөлшері нарықтық және кредиттік тәуекелдерді, сондай-ақ Топтың өтімділік тәуекелін жалпылама басқару шеңберінде мұқият бақылауға алынады (35-Ескертпеде берілген).

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаржылары

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаражаты бастапқыда мәмілемен тікелей байланысты шығын шегерілгеннен кейінгі алынған қаржының әділ құны бойынша көрсетіледі. Алынған қаржы кейіннен амортизациялық құны бойынша көрсетіледі және алынған қаржының таза көлемі мен өтеу сәтіндегі сома арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы қарыз алынған мерзім ішіндегі пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікке жатқызылады. Егер Топ өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алатын болса, онда ол қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептіліктен шығарылады, ал міндеттеменің баланстық құны мен мәміле бойынша төленген құнның орнын толтыру арасындағы айырмашылық пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікке енгізіледі.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздары - Топтың айналымға шығарған облигациялары, оларды есепке алу клиенттер мен кредит мекемелерінің қаржыларын есепке алу қағидатына сәйкес жүзеге асырылады. Міндеттемелерді шығару шығыны шегерілгеннен кейін алынған сомалар мен орнын толтыру құны арасындағы кез-келген айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы қарыз алу мерзімі ішінде пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептілікте танылады.

Қаржы активтерінің құнсыздану резервтері

Әрбір есеп берілетін кезең күні бойынша Топ қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының болған-болмағандығын бағалайды.

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын активтер

Егер амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің құнсыздануынан келтірілген шығын объективті куәландырылатын болса, онда шығын сомасы активтің балансталған құны мен қаржы активінің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесін (яғни, бастапқы тану кезінде есептелген тиімді пайыздық мөлшерлемені) пайдалану арқылы дисконтталған ақша қаржыларының келешектегі есеп айырысу ағындарының ағымдағы құны (шығын келтірілмеген қарыздар бойынша келешектегі залалды қоспағанда) арасындағы айырмашылық ретінде бағаланады. Активтің баланстық құны резерв шотын пайдалану арқылы азайтылуы тиіс. Құнсызданудан болған залал сомасы пайда мен шығындар туралы біріктірілген есептемеде танылады.

Құнсызданудан болған залалдардың жеткілікті дәлелін алу үшін Топ бағалайтын факторларға дебитордың немесе эмитенттің өтімділігі туралы, олардың төлемдік қабілеттілігі, іскерлік және қаржылық тәуекелдері, ұқсас қаржы активтері бойынша міндеттемелер өтелген кездегі дефолт деңгейлері мен ағымдары, ұлттық және экономикалық ахуал мен талаптар, бағалы қағаз бен кепілдіктің әділ құны туралы ақпарат жатады. Осы және басқа да факторлар жекелей түрде немесе жиынтық түрде қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануынан болған залалды танудың жеткілікті дәлелі болып табылады.

Қамтамасыз етілген қаржы активінің жорамалданып отырған келешектегі ақша қаражаты қозғалысының ағымдағы құнының есептеулері қамтамасыз етуді алуға және сатуға жұмсалған шығын шегерілген құн өндірудің нәтижесі болуы мүмкін ақша қаражат қозғалысын, құн өндірудің болуы мүмкін немесе мүмкін еместігіне байланыссыз, көрсетеді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Резервтер әрбір кредиттік тәуекел санатындағы активтер бойынша борышқа қызмет көрсету мүмкіндігі мен заемшының кредиттік тарихын негізге ала отырып басшылықтың залалдар деңгейіне қатысты жасайтын болжалдары мен залалдарды талдау бойынша Топтың өз тәжірибесіне негізделеді.

Егер бұдан кейінгі кезеңде құнсызданудан болған залал сомасы азаятын болса және мұндай азаю құнсыздануды танығаннан кейін болған оқиғамен объективті байланыста болуы мүмкін болса, онда құнсыздану бойынша бұрын танылған залалға сторно жүргізіледі. Кез-келген келесі құнсызданудан болған залалдарға сторно жасау пайда мен шығын туралы біріктірілген есепте активтердің баланстық құны осындай сторно жүргізілетін күнгі амортизациялау құнынан аспайтын көлемде танылады.

Қаржы активтері мұндай активтер қамтамасыз етудің құн өндіру арқылы өтеуді қоса алғанда өтелмейді деп танылғанда, құнсыздану резерві есебінен есептен шығарылады. Топ қажет болғанда кредиттік қаржы құралдарын өтеу үшін кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етуге банктегі депозиттер, мемлекеттік бағалы қағаздар және активтердің басқа түрлері жатады. Заемшы берешек сомасын мерзімінде төлемеген жағдайда Топтың кепілмен қамтамасыз етуді иеліктен шығаруға құқығы бар. Басшылық Топ алдындағы берешек сомасының орнын толтыру үшін барлық мүмкіндіктерді пайдаланғаннан кейін және Топ барлық қамтамасыз етуді сатқаннан кейін қаржы активтері есептен шығарылады. Құнсыздану резервіне қарсы барлық негізгі, артықшылықты, қамсыздандырылмаған және инсайдерлік активтер бойынша үмітсіз борышты есептен шығару туралы шешім заңдық және нотариалдық органдар құжатымен расталады. Бұл құжат үмітсіз борышты есептен шығару туралы шешім қабылданған сәтте борышкер қаражаты есебінен өтеу мүмкін болмағанын (немесе ішінара өтелгенін) растайды. Бұрын есептен шығарылған соманы кейін өтеу пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептілікте қаржы активтерінің құнсыздану резервін құру сомасын азайтады.

Ұжымдық негізде бағаланатын елеулі емес заемдар мен дебиторлық берешекті қоспағанда, заемдар мен дебиторлық берешек құнсыздану тұрғысынан жеке-дара негізде бағаланады. Жеке-дара негізде бағаланатын, бұлар бойынша құнсыздану белгіленбеген заемдар мен дебиторлық берешек және басқа да елеулі емес қарыздар мен дебиторлық берешек, олар туралы объективті дәлелі бар, бірақ олардан болатын эффект әлі де мойындалмаған шығасының салдарынан болатын мойындалуға тиіс құнсыздануды айқындау үшін бұдан әрі ұжымдық негізде, тәуекелдік сипаттамасы ұқсас активтер тобында бағаланады. Ұжымдық негіздегі бағалау кезінде заемдар портфеліндегі ақпарат (кешіктірілу мерзімінің деңгейі, пайдалану мақсаты, кепілмен өтеу коэффициенті т.б. туралы), тәуекелді шоғырландыру тиімділігі туралы пікірлер және экономикалық ақпарат (оның ішінде жұмыссыздық деңгейі, жылжымайтын мүлік бағасы, елдік тәуекел және түрлі жеке-дара топтардың тәртібі) ескеріледі.

Заемдар мен дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан болатын залал 12, 23 және 35- ескертпелерде неғұрлым толығырақ ашылып көрсетілген.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар

Сатуға арналған қолда бар деп сыныпталған, үлестік құралдардың ұйымдастырылған нарығындағы айналыстағы және айналыстағы еместері бойынша әділ құнның оларды сатып алу құнынан едәуір немесе ұзақ уақыт төмендеуі құнсызданудың объективті айғағы болып есептеледі. Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар құнсызданған болса, бұрын табыстар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылған, олардың құны (төленген негізгі сома мен амортизация шегерілген) мен олардың ағымдағы әділ құны арасындағы айырмашылықтан құнсызданудан болған кез-келген залалға шегерілген жалпы сома капиталдан пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепке ауыстырылады. Сатуға арналған, қолда бар ретінде сыныпталған үлестік құралдарға қатысты бұрын пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылған құнсызданудан болған залалдарға пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есеп арқылы сторно жасалмайды. Құнсызданудан болған залалды танудан кейінгі әділ құнның кез-келген ұлғаюы өзге жиынтық табыста танылады және сатуға арналған қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалауға сәйкес резервтің бабы бойынша жинақталады.

Қайта құрылымдалған заемдар

Топ қамтамасыз етуге қатысты мүліктік құқықтарды алуға емес, заемдарды қайта құрылымдауға мүмкіндігінше күш салуда. Бұған төлем мерзімін ұзарту және заем талаптарын өзгертуге қатысты келісімдерді қамтуы мүмкін. Талаптар өзгертілгеннен кейін заемның мерзімі өткен болып саналмайды. Басшылық барлық критерийлердің орындалуы және келешек төлемдердің жүзеге асырылу ықтималдығы тұрғысынан қайта құрылымдалған заемдарға тұрақты түрде шолу жасап отырады. Заемдар заем бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелетін құнсыздану тұрғысынан жеке-дара немесе ұжымдық бағалау объектісі күйінде қалып отыр. Қайта құрылымдау қаржылық жай-күйі нашарлаған жеке-дара заемшылар бойынша құнсыздану белгісі болып табылады.

Заемдар мен дебиторлық берешекті шығынға жазу

Заемдар мен дебиторлық берешекті өндіріп алу мүмкін болмағанда, оның ішінде қамтамасыз етуден құн өндіру жолымен өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда олар құнсыздану резервінің есебінен шығынға жазылады. Заемдар мен дебиторлық берешекті шығынға жазу Топ басшылығы Топқа тиесілі сомалардың барлығын өндіріп алу үшін қолда бар қолданылуы мүмкін шаралардың барлығын қолданғаннан кейін, сондай-ақ Топ қолда бар кепілмен қамтамасыз етуді сатқаннан кейін жүзеге асырылады. Бұдан бұрын шығынға жазылған соманы бұдан кейінгі өтеу пайда мен шығын туралы өтеу кезеңіндегі біріктірілген есепте жасақталатын құнсыздану резервінің азаюы ретінде көрсетіледі.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

Қаржы активтері мен міндеттемелердің танылуын тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активтерінің (немесе бұл орынды болған кезде, осындай қаржы активтерінің бір бөлігінің немесе осыған ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігінің) танылуын тоқтату мынадай жағдайда іске асырылады:

- егер активтен түскен ақша қаражаты ағындарын алу құқығының мерзімі аяқталған болса;
- Топ өзінің активтен ақша қаражаты ағынын алу құқығын басқаға берген болса немесе активтен түскен ақша қаражаты ағынын алу құқығын сақтап қала отырып, бірақ оларды «аралық» келісімге сәйкес үшінші тарапқа көп кешіктірмей толық төлеу жөнінде міндеттеме қабылдаған жағдайда; немесе
- Топ іс жүзінде (а) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын берген болса, не болмаса (б) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын іс жүзінде ұстап қалмаған, бірақ активке бақылау жүргізуді берген болса.

Қаржы активті аударылғаннан кейін оны тану тоқтатылады және бұл аударым тануды тоқтату талаптарына сай болады. Аударуға сәйкес Топтан (а) актив бойынша ақша ағындарын алуға келісім-шарттық құқық беру немесе (б) актив бойынша ақша ағындарына құқықты сақтау, алайда үшінші тарапқа қатысты осы ақша ағынын төлеу бойынша келісім-шарттық міндеттеме қабылдау талап етіледі. Аударым жүргізілгеннен кейін Топ аударылған активтерге иелік етуден түскен пайданың және тәуекелдің сақталу деңгейіне қайта бағалау жүргізеді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы негізінен сақталған болса, онда актив қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте одан әрі таныла береді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы жалпы берілген болса, бұларды актив бойынша тану тоқтатылады. Егер кейіннен тәуекел мен пайданың барлығы сақталмайтын және берілмейтін болса, Топ активтерге жүргізілетін бақылаудың сақталуын бағалайды. Егер бақылау сақталмаған болса, онда актив бойынша тану тоқтатылады. Егер Топ активті бақылауды сақтайтын болса, онда ол оның қатысуы шеңберінде активті таңдауды жалғастырады.

Қаржы міндеттемелері

Міндеттеме орындалғанда, жойылғанда немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталғанда қаржы міндеттемесіні тану тоқтатылады.

Топ шығарған борыштық бағалы қағаздарды (оның ішінде тәртіптелген міндеттемелерді қосқанда) құнын өтеп сатып алу немесе өтеу кезінде Топ борыштық құралды тануды тоқтатады, ал борыштық бағалы қағаздардың ағымдағы құны және сатып алу немесе өтеу үшін жұмсалатын шығын құны арасындағы айырма пайда мен шығынды тану болып табылады. Осыған ұқсас есеп егер борыштық бағалы қағаздар шығарылу талаптары қолда бар борыштық бағалы қағаздарды шығару талаптарынан едәуір ерекшеленетін жаңадан шығарылған борыштық қағаздарға ауыстырылатын жағдайда да қолданылады. Бағалы қағаздар жаңадан шығарылған жағдайда өзгерістерінің маңыздылығын бағалау үшін бұлардың сапалық және сандық сипаттамасы назарға алынады, оның ішінде жаңа шығарылым талаптарында ақша ағынының дисконтталған құнын және қолда бар борыштық бағалы қағаздар ақша ағынының қалған дисконтталған құны салыстырылады.

Қаржы міндеттемесі сол заем берушінің елеулі айырмашылығы бар талаптары негізінде басқа міндеттемесімен ауыстырылғанда немесе қолда бар міндеттеме талаптары айтарлықтай өзгертілгенде, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені тану ретінде қарастырылады, ал тиісті ағымдағы құндағы айырмашылық пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығындар Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің заңнамасына сәйкес есептеледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер уақыттық айырмашылыққа қатысты есепке алудың баланстық әдісін пайдалану арқылы есептеледі. Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы активтердің салықтық базасы мен міндеттемелері және баланстық құны арасында пайда болған барлық уақыттық айырмашылықтар бойынша, мерзімі кейінге шегерілген корпоративтік табыс салығы іскерлік беделдің, активтің немесе компанияны шоғырландыру емес және іске асыру сәтінде бухгалтерлік табысқа да, салық салынатын пайда мен шығынға да әсері тимейтін операция бойынша міндеттеменің бастапқы көрсетілуі нәтижесінде туындайтын жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілік мақсатында көрсетіледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер уақыттық айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін, келешекте салық салынатын табыс алу мүмкіндігі бар шамада көрсетіледі. Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер активті сату немесе міндеттемелерді реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салықтық мөлшерлемелер бойынша есеп берілетін күні күшіне енген немесе нақты күшіне енетін салықтық мөлшерлемеге қарай бағаланады. Мерзімі кейінге шегерілген салық өзге жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынатын операцияға қатысты жағдайларды қоспағанда, мерзімі кейінге қалдырылған салық тікелей табыстар мен шығындарда есепке алынады, мұндай жағдайда мерзімі кейінге қалдырылған салық тағы да тікелей жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынады.

Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы еншілес және қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялармен байланысты уақыттық айырмашылық бойынша көрсетіледі, уақыттық айырмашылыққа сторно жасау уақытын бақылауға болатын және уақыттық айырмашылыққа жақын келешекте сторно жүргізілмеуі мүмкін болатын жағдайлар бұған жатпайды.

Топ мерзімі кейінге шегерілген салық активтері мен міндеттемелерге өзара есеп жүргізеді және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте қорытынды айырмасын көрсетеді, егер:

- Топтың ағымдағы салықтық талаптар мен ағымдағы салықтық міндеттемелерге қарсы есепке алу жүргізу үшін заңды түрде бекітілген құқығы болса; және
- Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер бір салықтық субъектіден бір салықтық орган өндіріп алатын пайда салығына жатқызылатын болса.

Мұнымен қатар Қазақстан Республикасында және Топ жұмыс істейтін басқа елдерде Топ қызметіне қатысты қолданылатын әртүрлі операциялық салықтар әрекет етеді. Бұл салықтар пайда салығынан басқа салықтардың құрамында көрсетіледі.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтар

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтар құнның жинақталған тозуы мен жинақталған құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі, ғимараттар мен құрылыстар бұған жатпайды, олардың құны қайта бағалау жүргізілетін күнгі әділ құны болып табылатын қайта бағаланған құнмен, кейін жинақталған тозуы мен жинақталған құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Объект амортизациясы оны пайдалануға қол жеткізу мүмкін болғанда басталады. Амортизация активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдері ішінде құнды біркелкі шығынға жазу әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыстар	20-100
Көлік құралдары	5-7
Компьютерлер мен банктік жабдықтар	5-10
Басқалары	7-10

Жалға берілген меншікті жақсартулардың амортизациясы жалданылған тиісті активтерді пайдалы қолдану мерзімі ішінде есептеледі. Ағымдағы және күрделі жөндеу бойынша шығындар пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептілікте, егер капиталдандыру бойынша талаптарды қанағаттандырмайтын болса, операциялық шығындар құрамында олардың пайда болу кезеңінде көрсетіледі.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтардың баланстық құны әрбір есептік күнге есепке алуда көрсетілген соманың оның орны толтырылатын құнынан асуы мүмкін мәніне талданады және, егер баланстық құн мұндай есеп айырысатын орын толтыру құнынан асатын жағдайда активтер құны орын толтыратын есеп айырысу құнынан артатын болса, онда активтер құны орны толтатын құнға дейін төмендетіледі. Құнсызданудан болған залал тиісті кезеңде танылады және операциялық шығындар құрамына қосылады.

Қызмет көрсетуге немесе әкімшілік мақсатқа арналған қолда бар жерлер мен құрылыстар қаржылық жағдай туралы біріктірілген есепте қайта бағаланған құнымен көрсетіледі, бұл құн білікті тәуелсіз бағалаушылар нарықтық мәліметтер негізінде белгілеген, кейіннен жинақталған амортизация мен құнсыздану шығындары шегерілгеннен кейін анықталады. Активтердің баланстық құны есептік күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен есептеу әдісі бойынша анықталуы мүмкін болатын құннан айтарлықтай айырмашылықта болмауы үшін қайта бағалау ұдайы түрде жүргізіліп отырады.

Қайта бағалау нәтижесінде жылжымайтын мүлік құнының кез-келген ұлғайтылуы жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтарды қайта бағалау резерві құрамында көрсетіледі, пайда мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте бұрын танылған сол актив құнының азайтылған сомасы өтелетін жағдай бұған жатпайды. Бұл жағдайда ұлғайтылған құн сомасы пайда мен шығыстар туралы біріктірілген есепте бұрын ескерілген активтердің азайтылған құны мөлшерінде танылады. Қайта бағалау нәтижесінде туындаған активтің баланс құнының азайтылуы кірістер мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте аталған активтің бұған дейінгі қайта бағалану нәтижесінде пайда болған қайта бағалау құнынан қаншалықты асатын болса, сол мөлшердегі деңгейде танылады.

Қайта бағаланған жылжымайтын мүлік амортизациясы пайда мен шығыстардың шоғырландырылған есебінде көрсетіледі. Қайта бағаланған меншік одан әрі сатылған немесе шығарылған жағдайда жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтарды қайта бағалау резервінің құрамында ескерілген тиісті оң мәнді нәтиже бөлінбеген пайда есебіне аударылады.

Аяқталмаған құрылыстың объектілері құнсызданудан залалдар шегерілген нақты құн бойынша есепке алынады. Құрылыстың құнына кәсіпкерлік қызметтердің құнын, сондай-ақ белгілі бір талаптарға сәйкес келетін активтер үшін Топтың есептік саясатына сәйкес капиталдандырылатын заемдар бойынша шығындар кіреді. Аяқталмаған құрылыстың құрылыстың осындай объектілері құрылысты аяқтау немесе жоспарланған пайдалануға дайын болу сәтіне жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтардың тиісті санаттарына жатады. Осы активтер бойынша амортизацияны есептеу жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтардың басқа объектілері бойынша сияқты активтердің жоспарланған пайдалануына дайын болу сәтінен басталады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтардың объектісі сатылған жағдайда немесе активті пайдалануды жалғастырудан болашақ экономикалық пайда түсіру күтілмеген жағдайда есептен шығарылады. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтар объектілерін сатудан немесе өзге шығуынан түскен табыс немесе залал осы объектілердің сату бағасы мен баланстық құны арасындағы айырмашылық ретінде анықталады және табыстарда немесе залалдарда танылады.

Материалдық емес активтер

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер.

Жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған, пайдаланудың соңғы мерзімдері бар материалдық емес активтер құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған залал шегерілген сатып алу құны бойынша есепке алынады. Тиімді пайдаланудың күтілудегі мерзімдері мен амортизацияны есептеу әдісі әр есептік кезеңнің аяғына талданады, бұл ретте бағалаулардағы барлық өзгерістер салыстырмалы көрсеткіштерді қайта қарастырмастан есептілікте көрсетіледі. Материалдық емес актив сатылған кезде немесе оны пайдаланудан не болмаса шығуынан болашақ экономикалық пайда түсімдері күтілмеген жағдайда есептен шығарылады. Активтің шығуынан таза түсімдер мен баланстық құнының арасындағы айырмашылықты білдіретін, материалдық емес активті есептен шығарудан түскен пайда немесе залал есептен шығару сәтінде пайдаға немесе залалға қосылады.

Жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған, пайдаланудың анықталмаған мерзімдері бар материалдық емес активтер құнсызданудан жинақталған залал шегерілген нақты шығындар бойынша есепке алынады. Пайдаланудың анықталмаған мерзімдері бар материалдық емес активтерге амортизация есептелмейді.

Бизнесті біріктіру бойынша мәмілелерде сатып алынған материалдық емес активтер.

Бизнесті біріктіргенде сатып алынған және гудвилдан бөлек көрсетілетін материалдық емес активтер сатып алу күніне әділ құн бойынша есепке қабылданады (сатып алу құны ретінде қарастырылатын). Есепке қабылданғаннан кейін бизнесті біріктіргенде сатып алынған материалдық емес активтер жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған материалдық активтерге ұқсас құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған залалдар шегерілген сатып алудың құны бойынша көрсетіледі.

Амортизация активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдерінің ішінде құнды бір қалыпты есептен шығару әдісімен есептеледі:

Жылдар

Клиенттік базаға жататын материалдық емес активтер	5
Бағдарламалық жасақтама	10
Бағдарламалық жасақтаманы пайдалану құқығына лицензиялық келісім	10
Басқасы	10

Сатуға арналған активтер

Ұзақ мерзімді активтермен тікелей байланысты ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер егер мұндай активтердің ағымдағы құны, негізінен, бұларды тұрақты түрде пайдалану арқылы емес, сату арқылы өтелу мүмкіндігі жоғары болса және мұндай активтер (немесе шығу тобы) бұлардың ағымдағы күйінде сатылуы мүмкін болса, сатуға арналған деп сыныпталады (бұдан әрі - «шығу тобы»). Мұндай активтер сатуға арналған деп сыныпталған сәттен бастап Басшылық бұл активтерді бір жылдың ішінде сатуға ниетті болуға тиіс.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Сатуға арналған активтер сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейінгі бұлардың ең төменгі және әділ құнымен бағаланады. Егер сатуға арналған активтің әділ құны сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейін оның ағымдағы құнынан төмен болса, құнсыздану шығынын ұйым пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте сатуға арналған активтер шығыны ретінде тануға тиіс. Активтің әділ құнындағы одан кейінгі кез-келген ұлғаю шамасы, сату шығыны шегерілгеннен кейін, осы активтердің құнсыздануы бойынша бұрын танылған жинақталған шығын сомасы болып танылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік жалгерлік төлем алу, капиталды үстелдіру үшін немесе сол жағдайлардың бірінде пайдаланылатын объектілерді білдіреді. Инвестициялық жылжымайтын мүліктің объектілері бастапқыда сатып алу шығындарымен қоса сатып алу құны бойынша есепке алынады. Нәтижесінде олар әділ құн бойынша көрсетіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктің әділ құнының өзгерістері, олар пайда болатын кезеңдегі пайдаларға немесе залалдарға қосылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктің объектісі шығарылғанда немесе онымен байланысты экономикалық пайда түсіру енді болжамданбайтын, пайдаланудан түпкілікті шығарылғанда баланстан есептен шығарылады. Объектінің шығуынан түсетін кез келген табыс немесе залал (шығудан таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырмашылық) есептен шығару кезеңіндегі пайда мен залалға қосылады.

Коммерциялық жылжымайтын мүлік

Белгілі бір жағдайларда Топ кредиттік шарттарды реттеу шеңберінде коммерциялық жылжымайтын мүлікті өтеуді жүргізе алады. Топ осы жылжымайтын мүлікті кәдімгі қызмет барысында сатуды жоспарлайды, сәйкесінше бұл жылжымайтын мүлік бастапқыда сатып алу шығындарымен қоса әділ құн бойынша есепке алынады, ал бастапқы мойындаудан кейін екі құнның ең төменгісі бойынша бағаланады: өзіндік құн немесе сатудың таза құны бойынша. Сатудың таза құнын бағалау бар дәлелдердің ең сенімділерінен негізделеді, бағалау жүргізген сәтте ол бойынша коммерциялық жылжымайтын мүлікті сату күтілетін сомалар. Бұл бағалаулар кезең аяқталғаннан кейін болған жағдайларға тікелей қатысты құнның немесе өзіндік құнның құбылуын осындай жағдайлар осы кезеңнің аяғында болған шарттарды растайтындай мөлшерде есепке алады.

Резервтер

Резервтер, егер Топ ағымдағы құқықтық міндеттемеге немесе тәжірибеден туындайтын, бұрын болған оқиғалар нәтижесінде пайда болған міндеттемеге иелік ететін болса, сондай-ақ міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайдамен байланысты қаржының кері ағыны туындау мүмкіндігі болса және бұл міндеттеме сомасы барынша дәл бағалануы мүмкін болған жағдайда танылады. Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп ұсынылатын күні көрсетілген сомалар міндеттемені өтеу үшін талап етілетін шығындарды Топтың ең таңдаулы бағалауын білдіреді. Резервтерді құруға байланысты шығыстар кез-келген қайта жаңғыртуларды шегере отырып пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте ұсынылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Зейнетақылық және басқа да міндеттемелер

Топтың жұмыс берушіден брутто жалақысының ағымдағы төлемінің пайызы ретінде есептелген ұстап қалуды талап ететін Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің мемлекеттік зейнетақы бағдарламасынан өзге қандай да бір зейнетақымен қамтамасыз ету схемасы жоқ; мұндай шығындар тиісті жалақы есептелген кезеңде есептеледі және пайда мен шығындар туралы есепте операциялық шығындарға қосылады. Топ әлеуметтік салықты Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің бюджетіне аударады. Еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі төлемдер бойынша Топтың қандай да бір міндеттемелері жоқ.

Капитал

Топ өзі шығаратын қаржылық құралды келісім-шарттық келісімнің мәніне сәйкес қаржы активті, қаржы міндеттемесі немесе үлестік құрал ретінде сыныптайды. Егер ол ақшалай қаражат немесе басқа қаржы активті ұсыну бойынша, не болмаса ықтимал қолайсыз жағдайларда қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін айырбастау бойынша келісім-шарттық міндеттеме болса, құрал міндеттеме ретінде сыныпталады. Егер ол міндеттемелер шегерілгеннен кейін Топ активтеріндегі қалған үлеске ғана үміттенген болса, құрал капитал ретінде сыныпталады. Топ шығарған күрделі қаржы құралдары компоненті түрлі жағдайларға сәйкес қаржы активтері, қаржы міндеттемелері немесе капитал ретінде жеке сыныпталады және есепке алынады.

Жарғылық капитал

Компаниялар шоғырландырылатын жағдайды қоспағанда, жаңа акцияларды шығарумен тікелей байланысты үшінші тараптың қызмет ақысын төлеу шығыны капитал құрамында осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың азаюы ретінде көрсетіледі. 2003 жылғы 13 мамырға дейінгі мерзімде алынған қаржының әділ құнының шығарылған акциялардың номинал құнынан асатын сомасы эмиссиялық табыс ретінде көрсетілген. 2003 жылғы 13 мамырдан бастап, Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңының жаңа редакциясы қабылданғаннан кейін «акцияның номиналдық құны» деген ұғым акцияларды қоғамның құрылтайшылары арасында орналастырған кезде ғана қолданылады. Барлық өзге инвесторлар үшін жарғылық капитал Топтың акцияларды орналастырудан алған сомасына тең орналастыру бағасы бойынша есепке алынады.

Сатып алынған өз акциялары

Топ өз акцияларын сатып алған жағдайда мәміле бойынша тікелей шығындарды қоса алғандағы сатып алу құны, қолданылатын тиісті салық төлемі шегерілгеннен кейін, капитал құрамының өзгерісі ретінде танылады. Топтың сатып алған өз акциялары айналымнан алынады. Құны өтеліп сатып алынған акциялар сатып алынған өз акциялары ретінде сыныпталады және құны бойынша көрсетіледі. Мұндай акциялар шығарылған акциялардың орташа есептелген санынан шегеріледі және олардың құны капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі. Акциялардың номинал құны - қарапайым акциялардың азайтылуы ретінде, ал құн қалдығы қарапайым акциялар бойынша эмиссиялық табыстың азайтылуы ретінде көрсетіледі. Сатып алынған өз акциялары бойынша алынған дивидендтер шоғырландыру кезінде элиминацияланады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттеме болып танылады және олар жарияланған күні капитал сомасының есебінен шығарылады. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есеп берілетін күнге дейін, сондай-ақ есеп берілетін күннен кейін, алайда біріктірілген қаржылық есептеме шоғырландырылатын күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, есептемеде ашылып көрсетіледі.

Меншікті капиталдың қорлары

Топтың қаржылық жағдайы туралы есебіндегі меншікті капиталдың құрамында (басқа жиынтық табыста) көрсетілген қорларға мыналар кіреді:

- сатуға арналған, қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының өзгерістері жататын, сатуға арналған, қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау қоры;
- хеджирлеудің әсері шегерілген, таза инвестицияларды шетел қызметіне қайта есептегенде туындайтын бағамдық айырмашылықтарды көрсету үшін пайдаланылатын бағамдық айырмашылықтар қоры;
- жер мен ғимараттарды қайта бағалау резервінен тұратын мүлікті қайта бағалау қоры.

Шартты міндеттемелер және активтер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, дегенмен, оларды өтеу нәтижесінде қаржының ағыны туындау ықтималдығы аз болған жағдайларды қоспағанда, шоғырландырылған қаржы есептілігінде ашылады. Шартты актив қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептемеде танылмайды, бірақ экономикалық пайда табу мүмкіндігі болған жағдайда қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептемеде ашылады.

Бизнесті біріктіргенде сатып алынған шартты міндеттемелер.

Бизнесті біріктірген кезде сатып алынған шартты міндеттемелер сатып алу күніне әділ құн бойынша есепке қабылданады. Ақырында шартты міндеттемелер мыналар бойынша бағаланады: а) «Резервтер, шартты міндеттемелер мен шартты активтер» деген ХҚЕС (IAS) 37-ге сәйкес анықталған мөлшер, және б) «Ақшалай түсім» деген ХҚЕС (IAS) 18-ге сәйкес есептелген, жинақталған амортизация шегерілген, олар бастапқыда есепке алынған мөлшер.

Траст қызметі

Қабылданған активтер мен фидуциарлық қызмет бойынша қабылдап алынған міндеттемелер Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне қосылмайды. Топ бұл қызмет бойынша операциялық тәуекелді қабылдайды, ал мұндай операциялармен байланысты кредиттік және нарықтық тәуекелді Топ клиенттері арқалайды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Табыстар мен шығындарды тану

Пайыздық кірістер мен шығындар тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептеу тәсілі бойынша көрсетіледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі - бұл қаржы активінің немесе қаржы міндеттемесін (не болмаса қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері тобының) амортизациялық құнын есептеуді, сондай-ақ пайыздық табысты немесе пайыздық шығысты тиісті кезеңге жатқызуды білдіретін әдіс. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл келешекте болатын ақшалай төлемдер немесе ақшалай түсімдерді осы мөлшерлеме көмегімен қаржы активінің немесе қаржы міндеттемесін таза ағымдағы құнына келтірілетін пайыздық мөлшерлеме. Бұл ретте дисконттау қаржылық құралдың болжанған айналым мерзімі кезеңінде немесе, егер бұл қолданылатын болса, одан да қысқа кезеңге жүргізіледі.

Егер қаржы активті немесе біртектес қаржы активтері тобы құнсыздану салдарынан есептен шығарылған болса (ішінара есептен шығарылса), пайыздық табыс болашақтағы ақша ағынын дисконттау үшін, құнсыздану шығындарын есептеу мақсатында пайыздық мөлшерлемені ескере отырып анықталады.

Клиенттерге заемдар беру комиссиясы (тиісті тікелей шығындармен бірге) заемдар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемеге жасалған түзету ретінде танылады. Егер заем беру міндеттемелері болғандықтан, заем беру туралы шарт бекітілген болса, заем беру міндеттемесі үшін комиссия алдағы кезеңдердің табысы құрамына (тиісті тікелей шығындарымен бірге) қосылады және одан әрі заем бойынша нақты табыстарға жасалған түзету ретінде көрсетіледі. Заем беру бойынша міндеттемелер заемды беруге алып келу ықтималдығы төмен болып бағаланатын болса, несие беру міндеттемесі үшін комиссия заем беру бойынша міндеттеменің қалған кезеңі ішінде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Заем беру міндеттемелерінің әрекет мерзімі заем берілмей аяқталғанда, заем беру міндеттемесінің комиссиясы оның әрекет ететін мерзімі аяқталатын күнгі пайда мен шығындар құрамында танылады.

Зейнетақы активтерін басқару комиссиясын қоса алғандағы комиссиялар мен алымдар, сондай-ақ табыстар мен шығыстардың өзге баптары әдетте қызмет көрсетілген жағдайдағы комиссия есептеу әдісімен есепке алынады.

Портфельді басқару қызметі және басқа да басқарушылық консультациялар қызмет көрсетудің тиісті келісім-шарттары негізінде есепке алынады. Ұзақ мерзімдік кезең ішінде ұсынылатын активтерді басқару қызметі үшін комиссия қызмет көрсетілген кезеңде есепке алынады.

Шетелдік валютада көрсетілген баптарды қайта бағалау

Шоғырландырылған қаржы есептілік, шетелдік еншілес компанияларды қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы болып табылатын теңгемен беріледі. Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда операция жүргізілетін күнгі айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютамен қайта есептеледі. Шетел валютасындағы ақша активтері мен міндеттемелер ҚҚБ есептік күнге сәйкес белгілеген нарықтық айырбастау бағамы бойынша теңгемен қайта есептеледі. Шетел валютасымен мәмілені қайта есептеу нәтижесінде пайда болған кіріс пен шығыс шетел валютасын және шетел валютасымен операцияларды қайта бағалаудан алынған таза шығын немесе пайда ретінде пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады. Шетел валютасымен бастапқы құны бойынша бағаланған ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер күніне айырбастау бағамдарын қолдану арқылы қайта есептеледі. Шетел валютасымен әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құн айқындалған күнгі айырбастау бағамын пайдалана отырып қайта есептеледі.

Шетелдік еншілес кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері есептік күнгі жағдай бойынша, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп күні әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша Топтың функциялық валютасымен қайта есептеледі, ал еншілес кәсіпорындардың пайда мен шығыстар туралы есептері бір жыл үшін орташа айырбастау бағамдары бойынша қайта есептеледі. Қайта есептеген кезде туындайтын айырмашылық капиталдың жеке компонентінде тура есепке алынады. Шетелдік еншілес кәсіпорын шығарылған жағдайда, капиталда танылған және тікелей осы еншілес кәсіпорынға қатысты мерзімі кейінге шегерілген жинақталған сома пайда мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Мәміленің келісім-шарттық айырбас бағамы мен мәміле жасалатын күнгі нарықтық айырбастау бағамы арасындағы айырмашылық шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза кіріске енгізілген. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша нарықтық айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 340.01 теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 182.35 теңге; 2013 жылдың 31 желтоқсанында – 153.61 теңге болды).

Сақтандыру

Сақтандыру бойынша келісім-шарттар – егер болашақтағы көрсетілген белгісіз оқиға сақтандыру полисін ұстаушыға теріс әсер ететін болса, сақтандыру полисінің ұстаушысына өтемақы төлеуге келісім берумен қоса екінші тараптан едәуір сақтандыру тәуекелін беретін келісім-шарттар. Топ Қазақстан Республикасындағы сақтандыру компаниялары үшін ҚҚК белгілеген есепке алу саясатын пайдаланады.

Топ мүлікті сақтандыру, жазатайым жағдайдан сақтандыру, құқықтық жауапкершіліктен сақтандыру, жеке басты сақтандыру және өмірді сақтандыру бойынша түрлі өнімдер ұсынады.

Андеррайтингтен түсетін табыс

Андеррайтингтен алынатын табыс еңбекпен өтелмеген сыйлықақы резервіндегі таза өзгеріс шегерілгеннен кейін қайта сақтандыруға берілгеннен алынған комиссиялар мен сақтандыру бойынша таза сыйлықтан тұрады.

Келісім-шарттың әрекеті басталғаннан кейін сыйлықтар полисте көрсетілген сомада есепке алынады және сақтандыру шартының әрекет ету кезеңі ішінде тепе-теңдік негізде табысқа жатқызылады. Еңбекпен өтелмеген сыйлықтар резерві сақтандыру шартының аяқталмаған мерзіміне жататын барлық қабылданған сыйлықтардың бөлігін құрайды және қоса берілген қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру талаптарын реттеу резервіне қосылады.

Шығындарды реттеу бойынша залалдар мен шығындар пайдалар мен шығындар туралы есепте олардың шығуына қарай болуы мүмкін пайдалар мен шығындар резервін шығындарды реттеу бойынша қайта бағалау арқылы есепке алынады және қоса берілген пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте іске асырылған сақтандыру төлемдері құрамына қосылады.

Қайта сақтандырушылармен келісім-шарттар бойынша алынған комиссиялар қайта сақтандыру шартына қол қойған және ол күшіне енген сәттен бастап табыс ретінде есепке алынады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Сақтандыру полисін сатып алу құны жаңа бизнесті ашумен тікелей байланысты және түрленеді, мерзімі кейінге қалдырылған болып табылатын және сақтандыру активтерінің құрамында қоса берілген қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру активтерінде көрсетілетін сақтандыру агенттері мен брокерлерге төленген комиссиядан тұрады. Мерзімі кейінге шегерілген сатып алу бойынша шығындарға жататын активтер соңынан тиісті сыйақы еңбегі ақталған кезең ішінде амортизацияланады және оның баланстық құнының орны толатын болмауы мүмкін жағдайларда құнсыздануы тұрғысынан тексеріледі. Егер актив сомасы орны толтырылатын құн сомасынан көп болса, ол дереу есептен шығарылады. Қалған өзге шығындар пайда болу ретіне қарай шығын болып танылады.

Сақтандыру шығындарының резерві және шығындарды реттеу бойынша шығыс

Сақтандыру қызметі бойынша мүмкін болатын шығындар және сақтандыру шығындарын реттеу шығындары қоса беріліп отырған қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепке қосылған және әлі реттелмеген есептік күнге дейін сұратылған шығындардың ақысын төлеуге болжанған сома және болған, бірақ есептік кезеңге жатқызылатын жарияланбаған шығындар бойынша бағалауға негізделген.

Болған, бірақ тапсырылмаған автокаско және жауапкершілікті сақтандыру бойынша шығындар резерві (бұдан әрі - «РПНУ») актуарлық негізде анықталады және бизнестің санаттар мен қосалқы санаттар шығындары пайда болуы үшін қалыпты кезең үшін сақтандыру төлемдері бойынша статистикалық деректерге және Топтың алдыңғы тәжірибесіне негізделген.

Алдыңғы тәжірибенің жоқтығы және бизнестің басқа бағыттары бойынша салыстырмалы салалық деректердің болмауы себебінен РПНУ резерві ҚРҰБ ұсынған нұсқаулықты қолдану арқылы анықталған. Осы басшылыққа сәйкес РПНУ талаптары бойынша резерв сақтандырудың осы класында есептеу күнінің алдындағы соңғы он екі айдың ішінде күшіне енген сақтандыру шарттары бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысы сомасының 5 %-зы мөлшерінде анықталды.

Мұндай бағалауларды анықтау тәсілі және соның нәтижесінде алынған резервтерді жасау тұрақты түрде қайта қаралып және жаңартылып отырады. Осының нәтижесінде алынған түзетулер олар анықталған кезеңде пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте көрінеді.

Қайта сақтандыру

Топ өзінің әдеттегі қызметін іске асыру барысында қайта сақтандыру операцияларын жүзеге асырады. Қайта сақтандыру туралы мұндай келісімдер бизнесті одан әрі әртараптандыруды қамтамасыз етеді, басшылыққа тәуекелдерді сақтандыру нәтижесінде пайда болатын ықтимал шығындарды бақылауды іске асыруға мүмкіндік береді және өсімге қол жеткізу үшін қосымша мүмкіндік туғызады.

Қайта сақтандыру активтері басқа қайта сақтандыру компанияларының төленген және төленбеген шығындар үшін берешек сомасынан және шығындарды реттеуге жұмсалатын шығыстардан, сондай-ақ әлі алынбаған сақтандыру сыйлығынан құралады. Қайта сақтандырушылардан алынатын ақша сомасы қайта сақтандыру полистеріне байланысты сақтандыру өтемдерін төлеуге жұмсалатын шығын ретінде бағаланады.

Қайта сақтандыру міндеттемелері егер қайта сақтандырушыдан алынған комиссияға қарсы есепке алу құқығы жоқ болса жиынтық сомамен ескеріледі және қоса берілген қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру активтерінің құрамына енгізіледі.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Қайта сақтандыру бойынша келісім-шарттар сақтандыру тәуекелі едәуір шығынның ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғанына, ал уақыттық тәуекел Топтың қайта сақтандырушыға берген ақша қаражатының қозғалысы мерзімінің едәуір ауытқуының ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғандығына көз жеткізу үшін бағаланады.

Топ өзінің қайта сақтандыру активтеріне құнсыздану мәні бойынша үнемі бағалау жүргізеді. Егер Топ келісім-шарт талаптары бойынша өзіне тиесілі соманы ала алмауы мүмкін болса және бұл оқиғаның қайта сақтандырушыдан Топтың алатын сомасына сенімді анықталған әсері бар екендігі туралы объективтік куәландыру болса, қайта бағаланатын актив құнсызданады.

Сегменттік есептеме

Сегмент өнімдер немесе қызмет ұсынумен (операциялық сегмент) немесе тәуекелге ұрынуы мүмкін және басқа сегменттердің тәуекелдері мен пайдаларынан ерекшеленетін пайда әкелетін және тәуекелдерге ұшырау қаупі бар белгілі бір экономикалық орта шеңберінде (географиялық сегмент) өнімдер мен қызмет ұсынумен айналысатын Топтың ерекше бір компоненті болып табылады.

Қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер

Топ ұсынатын қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер, егер дебитор борыштық құрал түрлендірілген немесе алғашқы талаптарына сәйкес өз уақытында ақы төлеу жүргізе алмайтын болса, басталатын залалдардың өтемақысы ретінде төлемді іске асыруды қарастыратын кредит операцияларын қамтамасыз ету болып табылады. Мұндай қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтер бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Кейіннен олар резерв ретінде көрсетілген сомаға (а) және қаржылық кепілдік немесе аккредитив бойынша алынған сыйлық түрінде келешектегі кезең табыстарының жинақталған амортизациясына жол берілуі шегерілгеннен кейін бастапқы көрсетілген сомаға (б) қатысты көрсетілген соманың қайсысының артық екендігіне байланысты бағаланады.

Жаңа және қайта қаралған Қаржылық есептеменің халықаралық стандарттарын (ХҚЕС) қолдану

Төменде көрсетілген жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер ағымдағы кезеңде алғаш рет пайдаланылды және осы біріктірілген қаржылық есептілікте берілген қаржылық көрсеткіштерге ықпалын тигізді.

- ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірілуі, 2010-2012 жж. кезең;
- ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірілуі, 2011-2013 жж. кезең;

ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірілуіне, 2010-2012 жж. кезең, ХҚЕС (IFRS) 3, ХҚЕС (IFRS) 8, ХҚЕС (IAS) 16, ХҚЕС (IAS) 38 және ХҚЕС (IAS) 24-ке түзетулер, сондай-ақ ХҚЕС (IFRS) 13 қорытындылары үшін негізге енгізілген түзетулер кіреді.

ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірілуіне, 2011-2013 жж. кезең ХҚЕС (IFRS) 3, ХҚЕС (IFRS) 13, ХҚЕС (IAS) 40 түзетулер кіреді.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі әсерін тигізбеді.

Топ шығарылған, бірақ күшіне енбеген басқа стандарттарды, түзетулер мен түсіндірулерді мерзімінен бұрын қолданбады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған ХҚЕС

Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген мынадай жаңа және қайта қаралған ХҚЕС-ті қолданбады:

- ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары»²
- ХҚЕС (IFRS) 14 «Кейінге қалдырылған тарифтік айырмашылықтардың шоттары»¹;
- ХҚЕС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім»²;
- ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалдау»³;
- ХҚЕС (IFRS) 11-ке түзетулер «Бірлескен операцияларда қатысу үлесін сатып алуды есепке алу»¹;
- ХҚЕС (IAS) 1-ге түзетулер – «Ақпаратты ашу саласындағы бастама»¹.
- ХҚЕС (IAS) 27-ге түзетулер «Үлестік қатысу әдісін жеке қаржылық есептілікте қолдану»¹;
- ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28-ге түзетулер «Инвестордың активтерді бірлескен немесе тәуелді кәсіпорынға сатуы немесе жарнасы»¹;
- ХҚЕС (IFRS) 10, ХҚЕС (IFRS) 12 және ХҚЕС (IAS) 28-ге түзетулер «Инвестициялық ұйымдар: шоғырландыру туралы талаптардан ерекшеліктерді қолдану»¹;
- ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірілуіне, 2012-2014 жж. кезең. Ежегодные усовершенствования МСФО, период 2012-2014 гг. ¹

¹ Мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2016 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты әрекет етеді.

² Мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2018 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты әрекет етеді.

³ Мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2019 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты әрекет етеді.

ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары».

2009 жылғы қарашада шығарылған ХҚЕС (IFRS) 9 қаржы активтерін жіктеу және бағалау бойынша жаңа талаптарды енгізді. 2010 жылғы қазанда ХҚЕС (IFRS) 9-ға түзетулер енгізілді және қаржы міндеттемелерін жіктеу және бағалау бойынша және қаржы құралдарын тануды тоқтату бойынша жаңа талаптар енгізілді, ал 2013 жылғы қарашада хеджирлеуді есепке алуға жаңа талаптар шығарылды. 2014 жылғы шілдеде ХҚЕС бойынша кеңес ХҚЕС (IFRS) 9-дың актық вариантын шығарды, онда қаржы активтерінің құнсыздануын есепке алу бойынша талаптар, сондай-ақ қарапайым борышты құралдардың білгілі бір түрі үшін «басқа жиынтық табыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын» (БЖТАӘҚБ) қаржы құралдарының жаңа санатын қосу арқылы қаржы активтерін сыныптау мен бағалауға қатысты талаптардың кейбір өзгерістері енгізіледі. ХҚЕС (IFRS) 9 ағымдағы ХҚЕС (IAS) 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау» стандартын ауыстырады.

ХКЕС (IFRS) 9-дың негізгі талаптарына сәйкес:

- **Қаржы активтерін сыныптау және бағалау.** Қаржы активтері соның шеңберінде ұсталып отыратын бизнес-модельге және шартта қарастырылған ақшалай қаржы ағындарының сипаттамаларына байланысты сыныпталады. Соның ішінде, мақсаты шартта қарастырылған ақша ағындарын алу болып табылатын, бизнес-моделінің шеңберінде ұсталып отыратын борышты құралдар, және осындай ақша ағындары негізгі соманың төлемі мен ол бойынша пайыздарды ғана қосады, әдетте бастапқы танудан кейін амортизацияланған құн бойынша бағаланады. 2014 жылы шығарылған ХКЕС (IFRS) 9-дың нұсқасы мақсаты шартта қарастырылған ақшалай қаражатты алумен де, сондай-ақ активтерді сатумен де жеткізілетін, бизнес-моделінің шеңберінде ұсталып қалатын борыштық құралдар үшін өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын құралдар санатын енгізеді, бұл ретте шартта қарастырылған ақша ағындары негізгі соманың мен ол бойынша пайыздардың төлемін ғана қосады. Мұндай құралдар өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланады. Басқа борыштық құралдар мен борыштық бағалы қағаздардың барлығы әділ құн бойынша бағаланады. Сонымен қатар, ХКЕС (IFRS) 9 сәйкес кәсіпорындар өзге жиынтық кірістің құрамында үлестік құралдың (саудаға арналмаған) әділ құнында, және дивидендтер бойынша кірісті ғана – табыстар немесе залалдар құрамында күшін жоюға жатқызылмайтын, кейінгі өзгерістерді еспке алуды таңдауды жасай алады.
- **Қаржы міндеттемелерін сыныптау және бағалау.** Қаржы міндеттемелері ХКЕС (IAS) 39 талаптарына ұқсас сыныпталады, бірақ ұйымның меншікті кредиттік тәуекелін бағалау талаптарында айырмашылықтар бар. ХКЕС (IFRS) 9 осы міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгерістерімен байланысты қаржы міндеттемесін әділ құны өзгерістерінің сомасы, егер өзге жиынтық кірістің құрамындағы міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгерістерінің ықпалын тану табыс немесе залалда есептік үйлесімсіздікті жасауға немесе ұлғаюына алып келмейтін болса, өзге жиынтық кірісте танылуын талап етеді. Қаржы міндеттемесін кредиттік тәуекелімен байланысты әділ құнның өзгерістері ақырында пайда немесе залалға қайта сыныпталмайды.
- **Құнсыздану.** 2014 жылы шығарылған ХКЕС (IFRS) 9-дың нұсқасы ХКЕС (IAS) 39 қарастырылған келтірілген кредиттік залалдар моделінің орнына қаржы активтерінің құнсыздануын бағалау үшін күтілетін кредиттік залалдардың негізінде модель енгізеді. Күтілетін кредиттік залалдардың моделіне сәйкес ұйымдар бастапқы тану күнінен бастап кредиттік тәуекелдің өзгерістерін көрсете отырып, әр есептік күнге күтілетін кредиттік залалдар мен олардың өзгерістерін таниды. Басқаша айтқанда, кредиттік залалдарды көрсету үшін болған құнсыздануды куәландыратын оқиғаның басталуы міндетті емес.
- **Хеджирлеуді есепке алу.** Хеджирлеуді есепке алудың жаңа жалпы ережелері ХКЕС (IAS) 39 белгілеген хеджирлеуді есепке алудың үш механизмін сақтайды. ХКЕС (IFRS) 9-ға сәйкес хеджирлеуді есепке алуды қолдануға болатын операциялар тізімі кеңейтілді, оның ішінде хеджирлеу құралдары ретінде белгілеуге болатын жаңа құралдар пайда болды, сонымен қатар қаржылық емес баптарының тәуекел компоненттері енді хеджирленетін баптар ретінде сыныпталуы мүмкін. Бұдан басқа, тиімділікке тесттің тұжырымдамасы экономикалық уағдаластықтың болу қағидасымен ауыстырылған болатын. Хеджирлеудің тиімділігін ретроспективті бағалау енді талап етілмейді. Сонымен қатар, тәуекелдерді басқару бойынша ұйымның қызметі туралы ақпаратты ашу бойынша кеңейтілген талаптар енгізілді.
- **Тануды тоқтату.** Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтатуға талаптар ХКЕС (IAS) 39-бен салыстырғанда елеулі өзгерістерге ұшыраған жоқ.

Стандарт мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Таңдап алынған тәсілге байланысты ауысу бір уақытта немесе стандарттың түрлі талаптары үшін түрлі күндерден бастап іске асырылуы мүмкін.

Топ басшылығының болжауынша, ХҚЕС (IFRS) 9-ды қолдану көрсетілген қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің сомаларына болашақта айтарлықтай ықпалын тигізуі мүмкін. Бірақ ХҚЕС (IFRS) 9-ды қолданудың ықпалын егжей-тегжейлі талдау жүргізуге дейін бағалау мүмкін емес.

ХҚЕС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен шарттар бойынша табыс».

2014 жылғы мамырда сатып алушылармен шарттар бойынша табысты есепке алудың бірыңғай кешенді моделін белгілейтін ХҚЕС (IFRS) 15 шығарылды. ХҚЕС (IFRS) 15, ХҚЕС (IAS) 18 «Табыс», ХҚЕС (IAS) 11 «Құрылыс жұмыстарына жасалған келісім-шарттар» мен тиісті түсіндірулермен қоса, осы сәтте әрекет етуші табысты тану бойынша барлық стандарттарды ауыстырады.

ХҚЕС (IFRS) 15-тің негізгі қағидаты кәсіпорын күтетіндей оның тауарлар мен қызметтерге айырбастау құқығы бар сыйақыға сәйкес келетін сомада уәде берілген тауарлар мен қызметтерді сатып алушыларға беру сәтінде немесе беруіне қарай ұйым табысты тануы тиіс. Соның ішінде, стандарт бес кезеңнен тұратын бірыңғай модельді сатып алушылармен жасалатын барлық шарттарға қолдануды ұсынады.

Модельдің бес кезеңдеріне мыналар кіреді:

- Сатып алушымен жасалған шартты сәйкестендіру;
- Шарт бойынша орындаушының міндеттемелерін сәйкестендіру;
- Мәміле құнын анықтау;
- Мәміле құнын орындаушының міндеттемелеріне бөлу;
- Орындаушының міндеттемені орындау сәтінде немесе орындалуы барысында табысты тану.

ХҚЕС (IFRS) 15-ке сәйкес ұйым орындаушының міндеттемесі орындалғанда немесе орындалуына қарай, яғни орындаушының міндеттемесін құрайтын тауарларға немесе қызметтерге бақылау сатып алушыға өткенде табысты таниды. Стандарт табысты тану сәті, ауыспалы сыйақыны есепке алу, шарттарды бекіту мен орындаумен байланысты шығындар және басқалары сияқты есепке алу мәселелері бойынша өте нақты нұсқаулар енгізеді. Сонымен бірге ХҚЕС (IFRS) 15 ақпараттың үлкен көлемін ашуды талап етеді.

ХҚЕС (IFRS) 15-ті қолдану болашақта табысты тану сомалары мен мерзімдеріне елеулі ықпал тигізе алады. Бірақ ХҚЕС (IFRS) 15-і қолданудың ықпалын толық талдау жүргізгенге дейін бағалауға мүмкіндік жоқ.

ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалдау»

ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалдау» операциялық және қаржылық жалдау арасындағы айырмашылықтарды жоя отырып, есепке алудың бірыңғай үлгісіне сәйкес жалдаушының балансындағы жалдау шарттарының барлығын тануды талап етеді. Жалға берушінің есепке алуы бұл ретте операциялық және қаржылық жалдауға бөлінуді сақтай отырып, іс жүзінде өзгеріссіз қалады.

ХҚЕС (IFRS) 16-ға сәйкес жалдаушы пайдалану құқығын білдіретін актив пен жалдау бойынша міндеттемені таниды. Пайдалану құқығын білдіретін актив амортизацияны есептеумен қоса басқа қаржылық емес активтерге ұқсас есепке алынады, міндеттемеге пайыздық шығын есептеледі. Жалдау бойынша міндеттеме бастапқыдан-ақ жалдау шартына салынған мөлшерлемеге қарай немесе ол оңай анықталмайтын болса жалдаушының қосымша заемдық құралдарды тарту мөлшерлемесіне қарай дисконтталған жалдау мерзімінің барысында жалдау бойынша төлемдердің келтірілген құны бойынша бағаланады.

ХҚЕС (IAS) 17 ұқсас, жалға берушілер жалдау шарттарын операциялық немесе қаржылық жалдау ретінде жіктейді. Жалдау егер ол жалдау шартының мәні болып табылатын активке иелік етумен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды беруді қарастыратын болса қаржылық ретінде жіктеледі. Олай болмаған жағдайда, жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Қаржылық жалдауға қатысты жалға беруші жалға берушінің таза инвестициялары бойынша түсімділіктің өзгермейтін мерзімді нормасын көрсететін кестеге қарай қаржылық табысты жалдау мерзімінің барысында таниды. Жалға беруші операциялық жалдау бойынша төлемдерді егер ол жалдау шартының мәні болып табылатын активті пайдаланудан пайданың төмендеу кестесін дұрыс көрсетуді қамтамасыз ететін болса, желілік әдіспен немесе басқа жүйелі тәсілдеменің негізінде табыс ретінде көрсетеді.

Топ басшылығы осы түзетулерді қолдану Топтың қаржылық есептілігіне ықпалын тигізеді деп күтпейді.

ХҚЕС (IFRS) 11 «Бірлескен операцияларда қатысу үлесін сатып алуды есепке алу» түзетулерге ХҚЕС (IFRS) 3-те «Бизнесті біріктіру» анықталғандай бизнесті білдіретін, бірлескен операцияларда қатысу үлесін сатып алуды есепке алу бойынша нұсқаулық кіреді. Топ басшылығы ХҚЕС (IFRS) 11-ге осы түзетулерді қолдану осындай транзакциялар туындаған жағдайда болашақ кезеңдерде шоғырландырылған қаржылық есептілікке ықпалын тигізетінін болжайды.

ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 «Инвестордың активтерді бірлескен немесе тәуелді кәсіпорынға сатуы немесе жарнасы» түзетулер инвестор мен оның қауымдастырылған ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасында активтерді сату немесе жарнасы жағдайларына қолданылады. Топ басшылығы осы түзетулерді қолдану егер осындай транзакциялар болған жағдайда болашақ кезеңдерде Топтың шоғырландырылған есептілігіне ықпалын тигізеді деп күтеді.

Сонымен қатар шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген жаңа және қайта қарастырылған бірқатар стандарттар бар. Топ басшылығы олардың қолданылуы Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі ықпал тигізеді деп күтпейді.

4. ЕЛЕУЛІ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау басшылықтан есептілікте шоғырландырылған қаржы есептілік жасалатын күнгі жағдайға сәйкес көрсетілген активтер және міндеттемелер сомасына және есеп берілетін кезең ішінде көрсетілген пайдалар мен шығындар сомасына әсерін тигізетін бағалау мен тұжырымдар жасауды талап етеді. Басшылық үнемі өз бағалаулары мен жорамалдарын тұрақты қарастырып отырады. Басшылық өз бағалаулары мен жорамалдарын осы жағдайда ақылға сыйымды деп саналатын тарихи тәжірибеге және басқа әртүрлі факторларға негіздейді. Нақты нәтижелер басқаша жорамалдар мен жағдайларда берілген бағалаулар мен тұжырымдардан ерекшеленуі мүмкін. Келесі бағалаулар мен болжамдар Топтың қаржылық жағдайын көрсету үшін маңызды деп саналады.

Заемдардың құнсыздануына және дебиторлық берешекке резерв

Топ өз заемдары мен дебиторлық берешегінің құнсыздану деңгейіне ұдайы шолу жасап отырады. Топ заемдарының құнсыздану резерві заемдар портфелі мен дебиторлық берешектің құнсыздануы салдарынан шегетін шығынды мойындау үшін жасалады. Заемдардың құнсыздануына және дебиторлық берешекке байланысты есепке алу бағасын Топ баға белгісіздігінің негізгі көзі деп санайды, өйткені (i) баға кезеңнен кезеңге өткен сайын үнемі өзгеріп отырады, сол сияқты болашақтағы жол берілетін дефолт көлемі және құнсызданған заем мен дебиторлық берешекке байланысты потенциалдық шығындар бағасы соңғы тәжірибеге негізделеді, ал Топтың (ii) бағалауға жұмсалатын шығындары мен нақты шығындары арасындағы кез-келген елеулі айырма Топтан тиісті резерв жасауды талап етеді, егер ол айтарлықтай ерекшеленетін болса, бұл жағдай Топтың болашақтағы біріктірілген пайда мен шығын туралы есебіне және шоғырландырылған қаржылық жағдай туралы есебіне елеулі түрде ықпал етуі мүмкін.

Заемшының қаржылық қиындықтары бар болғанда және оған ұқсас заемшылар бойынша бірнеше тарихи деректер көзі болған жағдайда, Топ құнсызданудан шегетін кез-келген шығын сомасын бағалау үшін басшылықтың болжауларын пайдаланады. Осыған ұқсас жолмен Топ болашақтағы ақша ағынындағы өзгерісті заемшылардың төлем мәртебесіндегі теріс өзгерістерге нұсқайтын қолда бар мәліметтерді, активтер бойынша талаптардың орындалмауына байланысты ұлттық және жергілікті экономикалық ерекшеліктерді ескеріп, өткен жолғы тәжірибеге сүйене отырып бағалайды. Басшылық кредиттер мен дебиторлық берешек тобындағыға ұқсас, кредит тәуекелінің және құнсызданудың объективті көрсеткіштерінің сипаттамасымен активтер бойынша тарихи тәжірибе негізінде бағалауды пайдаланады.

Тарихи шығындар тәжірибесі тарихи тәжірибе кезеңіне әсер ете алмайтын ағымдағы жағдайларды көрсету үшін байқалатын мәліметтердің негізінде түзетіледі.

Шоғырландырылған қаржы есептілігінде қаржы активтерінің құнсыздану резервтері бүгінгі күнгі экономикалық және саяси жағдайлар негізінде анықталған. Әрине, Топ Қазақстан Республикасындағы жағдай бойынша болашақтағы кезеңдерде қандай өзгерістер болуы мүмкін екендігін және мұндай өзгерістердің қаржы активтерінің болашақтағы құнсыздану резервіне қаншалықты әсері болатындығын тап басып айта алмайды.

2015 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша клиенттерге берілген заемдардың құнсыздану резервінің баланстық құны 305,114 миллион теңгені құрады (2014 жылдың 31 желтоқсанында - 286,018 миллион теңге; 2013 жылдың 31 желтоқсанында - 323,311 миллион теңге болған).

Қаржы құралдарын бағалау

38-ескертпеде сипатталғандай, қаржы құралдарының белгіленген түрлерінің әділ құнын бағалау үшін Топ қадағаланатын нарықтық деректерге негізделмеген бастапқы деректерді ескеретін бағалау әдістерін пайдаланады. 38-ескертпеде қаржы құралдарының әділ құнын анықтау кезінде пайдаланылатын түйінді жорамалдар туралы егжей-тегжейлі ақпарат, сондай-ақ осы жорамалдарға қатысты бағалаудың сезімталдығының егжей-тегжейлі талдауы келтірілген. Басшылықтың пікірінше, бағалаудың таңдалған әдістері және пайдаланылған жорамалдар қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін жарайды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Қайта бағаланған құн бойынша ескерілетін жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтар

Жылжымайтын мүлік қайта бағаланған құн бойынша көрсетіледі. Соңғы бағалау 2014 жылғы қарашада жүргізілді. Бағалау әдістемесі туралы ақпарат 15-ескертпеде ұсынылған.

Салық салу

Қазақстанның салықтық, валюталық және кедендік заңнамасына әртүрлі өзгерістер мен түсіндірмелер айтарлықтай жиі енгізіледі деуге болады. Басшылықтың мұндай заңнамаға қатысты түсіндірмесі және оның Топ қызметі мен мәмілелеріне қатысты қолданылуы тиісті өңірлік немесе мемлекеттік органдар тарапынан дау туғызуы мүмкін. Салықтық кезеңдер тиісті органдардың тексеру жүргізуі үшін қарастырылатын жылға дейінгі алдыңғы бес күнтізбелік жыл бойынша ашық қалады.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес басшылық өзінің тиісті заңнамалық түсіндірмесін қолдануға ыңғайлы әрі Топтың салықтық, валюталық және кедендік мәртебесі тиісінше расталады деп есептейді. Тиісті тексеру органдары жүргізетін тексеруден кейін қосымша салықтар, айыппұлдар мен өтемақы есептелуі мүмкін, бұл Топтың тапқан таза пайдасына айтарлықтай әсер етіп, тиісінше көрініс табуы мүмкін.

Сақтандыру шарттары бойынша туындайтын сақтандыру талаптары мен резервтері

Сақтандыру шарттары үшін бағалау сақтандыру талаптарының күтілетін түпкілікті құнына қатысты да, сол сияқты есеп жасалатын күнгі РПНУ бойынша сақтандыру талаптарының болашақтағы түпкілікті құнына қатысты да жасалуы мүмкін. Бизнестің кейбір бағыттары үшін РПНУ талаптары қаржылық ахуал туралы есептегі талаптар бойынша резервтің басым көпшілігін құрайды. Сақтандыру талаптарының түпкілікті құнын айқындау үшін ұзақ уақыт кезеңі талап етіледі. Автокаско және сақтандыру полистері үшін Топ жауапкершілігі бойынша талаптарды өтеудің келешек сомаларын болжамдау үшін талаптарды өтеудің өткен ағымдарын пайдалана отырып міндеттемені актуарлық жолмен анықтайды. Жария етілген талаптар құны мен РПНУ бизнестің қалған бағыттары үшін бағалау жүргізгенде басшылық жеткілікті тарихи мәліметтер жоқ болғандықтан, ҚРҰБ ұсынған ағымдағы мемлекеттік басқаруды қолданады. Осы басқару нұсқаулығына сәйкес РПНУ талаптарының резерві бизнестің әрбір бағыты бойынша күтілетін шығын коэффициентін пайдалана отырып, нақты жарияланған шығындар жиынтығын шегеру арқылы есептеледі. Сақтандыру талаптарының жалпы резерві ақша қаржысының уақытша құнын есепке алу үшін дисконтталмайды.

Талаптардың брутто резервтері және тиісінше қайта сақтандыруды өтеудің тиісті дебиторлық берешегі басшылықта бар ақпаратқа негізделген және түпкілікті сомасы одан арғы ақпарат пен оқиғалар нәтижесіне байланысты өзгеше болуы мүмкін әрі өтеу сомасына түзету жасауға әкеп соғуы мүмкін. Талаптар бойынша нақты тәжірибе баға негізделетін тарихи деректерден басқаша болуы мүмкін, осыған байланысты жекелеген талаптардың өтеу құны бұрын бағаланған шығындардан өзгеше болып шығуы мүмкін. Резервтер сомасындағы кез келген түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептіліктің қажетті түзетулер белгілі болған және бағалануы мүмкін кезеңде көрсетілетін болады.

Іскерлік бедел

Іскерлік бедел – бұл таза активтердің сатып алу құнының әділ құннан асып түсуі. Сатып алынған кәсіпорындар активтері мен міндеттемелерінің әділ құнын анықтау басшылықтың пікірін қажет етеді, мәселен, қойылған бағасы жоқ қаржы активтері мен міндеттемелер және нарықтық талаптар бағасын көрсететін қаржылық емес активтер. Әр түрлі әділ құндар кәсіпорынды сатып алғаннан кейін пайда болатын іскерлік беделдегі және кәсіпорын қызметінің нәтижесіндегі өзгерістерге әкеп соғады. Іскерлік бедел амортизацияланбайды, дегенмен құнсыздануы мүмкін болатын жағдайларда құнсыздану оқиғасына немесе өзгерістеріне байланысты жыл сайын немесе одан да жиірек тестілеуден өткізіледі.

Кәсіпорындарды шоғырландыру операциялары нәтижесінде сатып алынған іскерлік беделдің құнсыздануын талдау мақсатында іскерлік бедел бірігуден пайда табатын Топтың әрбір генерацияланушы бірлігіне немесе олардың тобына бөлінетін болады. Іскерлік беделдің құнсыздануын тестілеу генерацияланушы бірліктің немесе осындай бірліктер тобының баланстық құны мен оның өтеу құнын салыстырудан құралады. Өтелетін құн бірліктің әділ құны мен оның тұтыну құнының неғұрлым маңызды мәнін білдіреді. Тұтыну құны генерацияланушы бірліктің немесе осындай бірліктер тобының болашақта күтілетін ақша қаражаты ағынының ағымдағы құнын білдіреді. Әділ құн мәміле жасауға тілек білдіруден хабардар болған тараптар арасындағы нарықтық мәміледе генерацияланатын бірлікті сатудан алынатын соманы білдіреді.

Құнсыздануды тестілеу бағалаудың бірқатар саласын қамтиды: басқару есептілігі бойынша қалыпты талаптар шеңберінен шығатын кезеңдер үшін ақшалай қаражат ағындарын болжауды әзірлеу, компания үшін қолайлы дисконттық мөлшерлеме бағасы, генерацияланушы бірліктердің әділ құнының бағасы және іскерлік беделі тексерілетін әрбір қызмет түрінің бөлінетін активтерінің бағасы.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

5. АЛДЫҢҒЫ КЕЗЕҢДІ ҚАЙТА ҚАРАСТЫРУ

«Алтын Банк» АҚ-на бақылауды алумен байланысты туындаған ақшалай ағындарды Топ 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде ақшалай құралдардың қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте дұрыс берілмеген құралда; 2,813 миллион теңге сомасында сатып алынған жабдықтар, материалдық емес активтер мен клиенттік базаға жататын материалдық емес активтер инвестициялық қызметтен ақшалай құралдардың жылысуы ретінде берілген болатын, ал 69,263 миллион теңге сомасына сатып алынған өзге активтер мен міндеттемелер операциялық қызметтен ақшалай ағындардың құрамында берілді. Сатып алынған ақшалай қаражат пен олардың баламасы шегерілген, ақшалай қаражатпен төленген, сыйақы сомасы ретінде есептелген еншілес кәсіпорынды сатып алу сомасы (6-ескертпе) инвестициялық қызметтен қозғалыстың құрамындағы ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есепте берілуі тиіс. Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілік мынадай түрде қайта қарастырылды:

	Бастапқыда көрсетілді	Қайта қарастырылды	Айырмашы-лық
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ			
Туынды қаржылық құралдардан түсімдер	-	6,383	(6,383)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	(12,966)	(16,866)	3,900
лиенттерге берілетін заемдар	(50,608)	7,273	(57,881)
Сатуға арналған активтер	(6,121)	(6,083)	(38)
Өзге активтер	(5,578)	(407)	(5,171)
Клиенттердің қаржысы	(51,950)	(181,428)	129,478
Кредит мекемелерінің қаржысы	(4,600)	(8,392)	3,792
Басқа міндеттемелер	4,469	2,903	1,566
Операциялық қызметтен ақшалай қаражаттың қозғалысындағы таза өзгеріс			69,263
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ			
Еншілес кәсіпорынды сатып алудан түсімдер	-	66,450	(66,450)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтар үшін алдын ала төлем мен сатып алулар және материалдық емес активтер	(16,441)	(13,628)	(2,813)
Инвестициялық қызметтен ақшалай қаражаттың қозғалысындағы таза өзгеріс			(69,263)

6. САТЫП АЛУ

2014 жылы Топ еншілес ұйымды сатып алды:

	Негізгі қызметі	Сатып алу күні	Сатып алынатын акциялардың үлесі (%)	Consideration transferred
«Алтын Банк» АҚ	Банк	2014 жылғы 28 қараша	100%	31,869

2014 жылғы 28 қарашада Топ «Алтын Банк» АҚ-ға бақылау жүргізуді алды және осы күннен бастап шоғырландыруды жүргізді. Активтер мен міндеттемелер әділ құн бойынша танылды. Сатып алу күніне дейін болған табыстар мен залалдар танылмады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

Сатып алу күніне танылған сатып алынған активтер мен қабылданған міндеттемелер:

	2014 жылғы 28 қараша Әділ құн
Активтер:	
Ақша мен оның баламасы	98,319
Сауда бағалы қағаздар	2,483
Клиенттерге берілетін заемдар	59,793
Басқа дебиторлық берешек	934
Жабдық пен материалдық емес активтер	587
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер	38
	162,154
Міндеттемелер:	
Кредиттік мекемелердің қаржысы	(3,792)
Клиенттердің қаржысы	(129,478)
Басқа кредиторлық берешек	(1,566)
	(134,836)
Таза активтер	27,318

«Алтын-Банк» АҚ сатып алумен байланысты пайда болған іскерлік бедел:

	2014 жылғы 28 қараша Әділ құн
Сыйақы сомасы	31,869
Минус: Сәйкестендірілетін таза активтерінің әділ құны	(27,318)
Минус: Клиенттік базаға жатқызылатын материалды емес активтер (16-ескерту)	(2,226)
Плюс: Клиенттік базаға жатқызылатын материалдық емес активтер бойынша кейінге қалдырылған салық	445
Минус: HSBC Bank Plc.-дан қалған дебиторлық берешек	(901)
Іскерлік бедел	1,869

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

Іскерлік бедел мынадай түрде берілген:

	Баланстық күн
2012 және 2013 жылғы 31 желтоқсан	3,085
Түсім	1,869
2014 және 2015 жылғы 31 желтоқсан	4,954
Мыналарды қоса:	
«Казахинстрах» АҚ	3,055
«Алтын Банк» АҚ	1,869
«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ	30
	4,954

Еншілес кәсіпорынды сатып алған кездегі ақшалай құралдардың таза ағыны:

	2014
Ақшалай қаражатпен сыйақы сомасы	(31,869)
Плюс сатып алынған ақшалай қаражат пен олардың баламасы	98,319
	66,450

Сатып алынғандардың Топтың қаржылық нәтижелеріне ықпалы

Банк еншілес кәсіпорынды сатып алу үшін құнды бөлу моделін әзірледі, оның негізінде таза табыстың есептік көрсеткіштерін анықтады. Осындай сатып алу 2014 жылғы 1 қаңтарда болған жағдайда, Топтың 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі таза пайда 115,909 миллион теңгені құрайтын еді. Топ басшылығы осы есептік көрсеткіштер бірлескен топтың бір жыл ішіндегі қызметі нәтижелерінің шамаланған бағасын көрсетеді және болашақ жылдардың көрсеткіштерімен салыстыру үшін бастапқы мәндер ретінде пайдаланыла алады деп ойлайды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

7. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Ақша қаражаты мен оның баламасы мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Кассадағы қолма-қол ақша	118,891	130,413	80,752
ХҚЕС (IAS) 39-ға сәйкес заемдар және дебиторлық берешек ретінде көрсетілген:			
Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының («ЭЫДҰ») мүшесі болып табылатын елдердің			
банктеріндегі корреспонденттік шоттар	116,478	90,574	91,265
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің			
банктеріндегі қысқа мерзімді салымдары	125,808	14,595	135,253
ҚРҰБ-дегі корреспонденттік шоттар	1,019,059	260,070	83,769
ҚРҰБ қысқа мерзімді салымдар	310	-	-
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар (кері РЕПО келісімдері бойынша заемдар)	11,518	3,803	32,326
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің			
банктеріндегі корреспонденттік шоттар	12,206	8,553	2,159
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің			
банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	410	1,529	1,643
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің			
банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	31,000	59,122
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің			
банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	-	24
	<u>1,404,680</u>	<u>540,537</u>	<u>486,313</u>

Пайыздық ақша қаражаты және оның баламалары көрсетілген пайыздық мөлшерлеме және валюталар былайша берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	Теңге	Шетел валютасы	Теңге	Шетел валютасы	Теңге	Шетел валютасы
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	0.3%-0.9%	-	0.3%	6.9%	0.1%- 0.2%
ҚРҰБ қысқа мерзімді салымдар	-	4.0%	-	-	-	-
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	10%-150%	0.3%-2.5%	30%	-	2.0%-6.0%	-
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	3.0%	-	2.0%- 3.3%	-	1.0% - 4.5%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	-	-	0.08%	-	0.02% - 0.1%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	-	-	-	-	2.3%

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Кепілге берілген активтердің әділ құны және 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кері РЕПО келісімдері бойынша қысқа мерзімді заемдардың баланстық құны былайша берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	Заемдардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемдардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемдардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	8,320	10,012	3,803	4,103	32,279	48,936
Қазақстан банктерінің үлестік бағалы қағаздары	-	-	-	-	47	47
	<u>8,320</u>	<u>10,012</u>	<u>3,803</u>	<u>4,103</u>	<u>32,326</u>	<u>48,983</u>

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, кері РЕПО келісімдері бойынша заемдарды өтеу мерзімі бір айдан аз мерзімін құрайды.

8. МІНДЕТТІ РЕЗЕРВТЕР

Міндетті резервтер мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
ХҚЕС (IAS) 39-ға сәйкес заемдар мен дебиторлық берешек ретінде көрсетілгендер:			
Міндетті резервке жатқызылған банк құралдары мен ақшасы	<u>68,389</u>	<u>48,225</u>	<u>44,276</u>
	<u>68,389</u>	<u>48,225</u>	<u>44,276</u>

Міндетті резервтер депозит шоттарындағы қалдық ақшаны ұстап отыру үшін қойылатын және Қазақстанның, Қырғызстанның және Грузияның Ұлттық Банктері мен Ресейдің Орталық банкі талап ететін кассадағы қолма-қол ақша түріндегі ең төменгі резервтік талап болып табылады және ең төменгі резервтерді есептегенде пайдаланылады. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Алтын Банк» АҚ, «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ, «НБК Банк» ААҚ және «Халық Банк Грузия» АҚ-ның міндетті резервтері 9,340 миллион теңгені (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 4,464 миллион теңге, 2013 жылғы 31 желтоқсанда – 583 миллион теңге) құрады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

9. ПАЙДА НЕМЕСЕ ШЫҒЫН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНМЕН БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы активтері :			
Туынды қаржы құралдары	175,313	12,094	391
Корпоративтік облигациялар	909	751	402
Қазақстандық банктердің облигациялары	293	164	119
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	199	152	139
Шетелдік ұйымдардың үлестік бағалы қағаздары	124	174	184
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	106	261	20
Шетелдік ұйымдардың үлестік бағалы қағаздары	78	56	18
Қазақстандық банктердің үлестік бағалы қағаздары	48	49	61
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	-	2,026	-
	<u>177,070</u>	<u>15,727</u>	<u>1,334</u>

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері былайша берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы міндеттемелері:			
Туынды қаржы құралдары	5,593	3,131	69

Табыс немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің пайыздық мөлшерлемелері тиісті қаржы активтері бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелген және төмендегі кестеде көрсетілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Корпоративтік облигациялар	6.6%	6.3%	5.3%
Қазақстандық банктердің облигациялары	10.5%	11.4%	12.3%
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	5.3%	5.2%	5.3%
Шетелдік ұйымдардың борыштық бағалы қағаздары	6.3%	6.3%	10.0%
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	-	4.4%	-

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

Туынды қаржылық құралдар мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан			2014 жылғы 31 желтоқсан			2013 жылғы 31 желтоқсан		
	Номинал- дық сомасы	Әділ құны		Номинал- дық сомасы	Әділ құны		Номинал- дық сомасы	Әділ құны	
		Актив	Міндетте- ме		Актив	Міндетте- ме		Актив	Міндетте- ме
Шетел валютасы бойынша шарттар									
Своптар	454,075	175,308	1,043	305,163	9,380	2,232	53,401	122	69
Споттар мен опциондар	28,627	5	265	-	-	-	3,961	251	-
Форвардтар	14,546	-	4,285	63,716	2,714	899	15,116	18	-
		<u>175,313</u>	<u>5,593</u>		<u>12,094</u>	<u>3,131</u>		<u>391</u>	<u>69</u>

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, бағалау модельдері бойынша нарықтық деректер негізінде бағаланатын туынды қаржы құралдарынан басқа, пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің есебін шығару үшін Топ бақыланатын ақпарат көздерінің баға белгілеу мәліметтерін пайдаланды.

2014 және 2015 жылдары теңгедегі өтімділікті көтеру үшін Топ ҚРҰБ-мен своптар және жеткізілуісиз форвардтар бойынша мәмілелер бекітті.

10. КРЕДИТ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ ҚАРЖЫ

Кредит мекемелеріндегі қаржы мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
ХҚЕС (IAS) 39-ға сәйкес заемдар мен дебиторлық берешек ретінде көрсетілген:			
Мерзімдік салымдар	25,584	10,058	8,593
Кредит мекемелеріне берілетін заемдар	14,307	14,303	14,322
Туынды қаржылық құралдар бойынша қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	<u>5,109</u>	<u>2,734</u>	<u>2,898</u>
	45,000	27,095	25,813
Минус - Құнсыздануға бөлінген резерв (23-Ескертпе)	<u>(7)</u>	<u>-</u>	<u>(5)</u>
	<u>44,993</u>	<u>27,095</u>	<u>25,808</u>

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Кредит мекемелеріндегі қаржының пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі былайша берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Мерзімді салымдар	1.0%-27.0%	2016-2017	1.0%-9.0%	2015-2017	0.5%-9.0%	2014-2015
Кредит мекемелеріне берілетін заемдар	8.2%	2017	8.2%	2017	8.2%-17.0%	2015-2020
Туынды қаржылық құралдар бойынша қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	0.2%-1.8%	2016	0.2%-1.8%	2015	0.2%-1.8%	2014

11. САТУҒА АРНАЛҒАН, ҚОЛДА БАР ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	165,040	149,640	98,932
Корпоративтік облигациялар	141,428	120,780	91,971
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	35,976	18,209	19,363
Қазақстандық банктердің облигациялары	17,606	12,422	13,958
Шетелдік ұйымдардың борыштық бағалы қағаздары	9,336	48,968	72,795
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	3,024	5,000	3,075
Грузияның қазынашылық вексельдері	2,755	1,562	562
Шетелдік корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	2,140	1,713	1,683
Ресей Федерациясының қазынашылық вексельдері	653	6,618	28,909
Қырғыз Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	354	-	-
Қырғыз Республикасының қазынашылық вексельдері	208	-	340
Польша Республикасының қазынашылық вексельдері	-	17,536	14,767
Жергілікті муниципалдық облигациялар	-	3,913	4,019
Қазақстандық банктердің үлестік бағалы қағаздары	-	62	156
Жарналық инвестициялық қорлардың үлестік бағалы қағаздары	-	-	22
	<u>378,520</u>	<u>386,423</u>	<u>350,552</u>

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сатуға арналған, қолда бар қаржы активтерінің құрамына Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері және басқа банктермен РЕПО шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген, әділ құны тиісінше 51,763 миллион теңгені, 12,575 миллион теңгені және 73,110 миллион теңгені құрайтын үлестік бағалы қағаздар қосылды (21-ескертпені қараңыз). 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсан күніне әрекет ететін барлық шарттар бойынша есептер тиісінше 2016 жылғы 5 қаңтарға, 2015 жылғы 5 қаңтарға және 2014 жылғы 8 қаңтарға дейін жүргізілген болатын.

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімдері төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	5.6%	2016-2045	5.5%	2015-2031	4.9%	2014-2027
Корпоративтік облигациялар	6.9%	2016-2029	7.0%	2015-2023	7.0%	2014-2021
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	4.5%	2022-2026	4.7%	2022-2026	4.9%	2015-2026
Қазақстандық банктердің облигациялары	12.1%	2016-2049	10.5%	2015-2023	9.3%	2014-2030
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	5.0%	2016-2022	4.0%	2015-2022	3.9%	2014-2021
Грузияның қазынашылық вексельдері	10.1%	2016-2024	11.9%	2016-2024	12.8%	2016-2017
Ресей Федерациясының қазынашылық вексельдері	9.8%	2021	2.7%	2018-2021	2.7%	2015-2018
Қырғыз Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	10.5%	2016	-	-	-	-
Қырғыз Республикасының қазынашылық вексельдері	12.4%	2016	-	-	8.9%	2014
Польша Республикасының қазынашылық вексельдері	-	-	2.2%	2019	2.2%	2019
Жергілікті муниципалдық облигациялар	-	-	4.9%	2015	4.9%	2015

12. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН ЗАЕМДАР

Клиенттерге берілген заемдар мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
ХҚЕС (IAS) 39-ға сәйкес заемдар және дебиторлық берешек ретінде көрсетілгендері:			
Клиенттерге берілген заемдар	2,477,685	1,931,218	1,803,471
Овердрафтар	3,498	2,813	2,085
	2,481,183	1,934,031	1,805,556
Минус – Заемдардың құнсыздануына резерв (23-ескертпе)	(305,114)	(286,018)	(323,311)
Клиенттерге заемдар	2,176,069	1,648,013	1,482,245

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Клиенттердің заемдары бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме клиенттер заемдарының орташа балансына бөлінген кредиттік портфель бойынша пайыздық табыс ретінде есептеледі. 2015 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде кредиттік портфель бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме 12.5 %-ды (2014 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде – 12.1 %; 2013 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде – 11.7 %) құрды.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес Топтың он ірі клиент бойынша шоғырланған заемдар көлемі 524,728 миллион теңге болды, бұл Топтың кредиттік портфелі жиынтығының 21 %-н құрады (2014 жылдың 31 желтоқсанында – 356,266 миллион теңге, 18%; 2013 жылдың 31 желтоқсанында - 367,782 миллион теңге, 20%;) және Топ капиталының 99 %-н құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда - 75%, 2013 жылдың 31 желтоқсанында – 94% болған).

Аталған заемдар бойынша 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес 60,784 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану резерві жасалды (2014 жылдың 31 желтоқсанында – 58,214 миллион теңге; 2013 жылдың 31 желтоқсанында – 51,189 миллион теңге болған).

Төменде берілген кестеде заемдардың ағымдағы құнына жасалған талдау қамтамасыз етудің әділ құны бойынша емес, алынған қамтамасыз етуге қатысты берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік немесе жылжымайтын мүлікті иелену құқығымен қамтамасыз етілген заемдар	940,171	738,450	707,582
Кепілдікпен қамтамасыз етілген заемдар	511,561	414,847	378,311
Жалақылық жобаның шеңберінде берілген тұтынушылық заемдар	373,211	330,158	273,248
Ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген заемдар	192,185	162,195	123,875
Корпоративтік акциялармен қамтамасыз етілген заемдар	144,541	115,320	117,658
Көлікпен қамтамасыз етілген заемдар	70,227	28,958	24,747
Аралас қамтамасыз етумен қамтамасыз етілген заемдар	48,490	12,279	61,113
Тауарлық-материалдық қорлармен қамтамасыз етілген заемдар	48,313	51,501	31,046
Құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілген заемдар	10,865	9,834	15,984
Ауыл шаруашылық өнімдерімен қамтамасыз етілген заемдар	5,742	1,502	26,458
Қамтамасыз етілмеген заемдар	135,877	68,987	45,534
	2,481,183	1,934,031	1,805,556
Минус – Заемдардың құнсыздану резерві (23-Ескертпе)	(305,114)	(286,018)	(323,311)
Клиенттерге берілген заемдар	2,176,069	1,648,013	1,482,245

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Заемдар экономиканың мынадай секторлары бойынша беріледі:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	%	2014 жылғы 31 желтоқсан	%	2013 жылғы 31 желтоқсан	%
Бөлшек заемдар:						
- тұтыну заемдары	407,905	16%	352,028	18%	291,471	16%
- ипотекалық заемдар	197,165	8%	138,615	7%	107,062	6%
	605,070		490,643		398,533	
Көтерме сауда	442,797	18%	386,201	20%	341,489	19%
Қызметтер	394,027	16%	229,741	12%	233,492	13%
Құрылыс	168,393	7%	159,975	8%	163,615	9%
Жылжымайтын мүлік	157,413	6%	130,622	7%	137,200	8%
Бөлшек сауда	150,353	6%	112,497	7%	117,816	7%
Ауыл шаруашылығы	118,948	5%	103,836	6%	84,934	5%
Байланыс	60,483	2%	27,959	1%	339	0%
Көлік құралдары	59,415	2%	66,045	4%	40,145	2%
Тау-кен өндіру саласы	54,936	2%	39,782	2%	38,050	2%
Қаржы секторы	39,394	2%	37,960	2%	94,702	5%
Мұнай және газ	36,777	2%	9,059	0%	6,005	0%
Қонақ үй бизнесі	32,581	1%	29,969	2%	31,549	2%
Тамақ өнеркәсібі	31,897	1%	28,327	1%	33,929	2%
Энергетика	28,628	1%	9,264	0%	3,403	0%
Металлургия	25,610	1%	22,026	1%	39,276	2%
Машина жасау	15,499	1%	5,250	0%	7,878	0%
Химия өнеркәсібі	14,678	1%	8,793	0%	10,604	1%
Жеңіл өнеркәсіп	7,004	0%	4,171	0%	4,503	0%
Өзгесі	37,280	2%	31,911	2%	18,094	1%
	<u>2,481,183</u>	100%	<u>1,934,031</u>	100%	<u>1,805,556</u>	100%

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес заемдар бойынша есептелген сыйақы сомасы 138,945 миллион теңгені құрады (2014 жылдың 31 желтоқсанында - 103,757 миллион теңге, 2013 жылдың 31 желтоқсанында – 114,178 миллион теңге болды).

2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардың ішінде Топ қамтамасыз етуден өндіріп алу жолымен қаржылық және қаржылық емес активтерді алды. 2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл активтер «Сатуға арналған активтер» бабында тиісінше 7,401 миллион, 8,029 миллион және тиісінше 2,728 миллион теңге сомасында көрсетілген болатын.

2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілетін заемдардың құрамына талаптары 188,582 миллион, 150,382 миллион және тиісінше 145,102 миллион теңге сомасына қайта қарастырылған заемдар қосылды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

13. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК

	2015 ж.	2014 ж.	2013 ж.
1 қаңтарға	5,684	906	-
Түсімдер	18,861	1,912	437
Шығу	(2)	-	(17)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтардан ауыстыру	58	2,129	-
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерден ауыстыру	-	235	486
Капиталдандырылған шығындар	-	141	-
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалаудан түскен табыс	57	361	-
31 желтоқсанға	24,658	5,684	906

2015 және 2014 жж. 31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші Топ клиенттерге заемдар бойынша кепілді қамтамасыз етуді алып алуды жүргізді, нәтижесінде Топ 18,861 миллион және тиісінше 1,912 миллион теңге сомасында инвестициялық жылжымайтын мүлік алды.

2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық жылжымайтын мүлік қандай болмасын міндеттемелер бойынша қамтамасыз ету ретінде берілмеген болатын.

2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге табыстардың құрамына инвестициялық жылжымайтын мүлік объектілерін жалға беруден тиісінше 1,120 миллион, 175 миллион және 14 миллион теңге сомасындағы табыс қосылады.

Топ 2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарда іші жалға беруден пайда алған инвестициялық жылжымайтын мүлікпен байланысты операциялық шығындар 497 миллион, 64 миллион және тиісінше 5 миллионды құрады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалауды тәуелсіз бағалаушы 2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жүргізді. Әділ құнды анықтау үшін кірісті және салыстырмалы әдістер пайдаланылды. Жылжымайтын мүлік объектілерінің әділ құнын анықтағанда олардың ағымдағы пайдалануы жылжымайтын мүлік объектілерін ең жақсы және ең тиімді пайдалануы болып табылады. 2015 жылдың ішінде бағалау әдістемесінде қандай да өзгерістер болған жоқ. Қайта бағалау нәтижелері бойынша Топ 2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші табыстар мен залалдар туралы шоғырландырылған есепте 57 және тиісінше 361 миллион теңге сомасындағы пайданы таныды. 2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсанындағы инвестициялық жылжымайтын мүліктің әділ құнын есептелгенде бағалар 24,658 миллион, 5,684 миллион және тиісінше 906 миллион теңге сомасында 3-деңгейге жатқызылды (есептеулер иерархиясының сипаттамасы 38-ескертпеде ашылған).

14. КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК

2015 жылдың ішінде Топ 1,241 миллион және тиісінше 6,245 миллион теңге сомасында кепілді қамтамасыз етуді алып алу арқылы жер мен аяқталмаған құрылысты алды. Топ құрылысты жалғастырды және 2015 жылы 2,146 миллион теңге сомасында шығындарды капиталдандырды. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыстың баланстық құны 9,632 миллион теңгені құрады. Құрылысты аяқтау 2016 жылдың төртінші тоқсанында жоспарланып отыр. Аяқталмаған құрылыс тұрғын ауданы 62,708 шаршы метр және коммерциялық ауданы 20,659 шаршы метрді құрайтын тұрғын үй кешенін білдіреді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

15. ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК, ҒИМАРАТТАР МЕН ЖАБДЫҚДАР

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар қозғалысы төмендегідей берілген:

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны						
2013 жылғы 31 желтоқсан	54,374	2,557	22,648	12,596	13,990	106,165
Түсімдер	240	267	2,583	3,471	2,425	8,986
Шығарылулар	(1,710)	(285)	(3,027)	(142)	(1,307)	(6,471)
Аударымдар	1,717	-	-	(1,860)	143	-
Бағамдық айырмашылықтар	1,802	48	196	1	105	2,152
2015 жылғы 31 желтоқсан	56,423	2,587	22,400	14,066	15,356	110,832
Жинақталған тозу:						
2014 жылғы 31 желтоқсан	382	1,419	16,434	-	8,366	26,601
Түсімдер	858	300	1,734	-	1,443	4,335
Шығарылулар	(219)	(222)	(1,195)	-	(1,214)	(2,850)
Бағамдық айырмашылықтар	77	33	127	-	47	284
2015 жылғы 31 желтоқсан	1,098	1,530	17,100	-	8,642	28,370
Баланстық құны:						
2015 жылғы 31 желтоқсан	55,325	1,057	5,300	14,066	6,714	82,462

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны:						
2013 жылғы 31 желтоқсан.	51,903	2,531	22,471	1,107	13,489	91,501
Түсімдер	883	347	2,898	13,722	773	18,623
Шығарылулар	(3,567)	(263)	(2,750)	(578)	(442)	(7,600)
Еншілес кәсіпорынды сатып алумен байланысты түсімдер	-	9	75	-	473	557
Аударымдар	1,740	-	114	(1,655)	(199)	-
Қайта бағалау кезінде есептен шығару	(1,654)	-	-	-	-	(1,654)
Қайта бағалау	6,676	-	-	-	-	6,676
Құнсыздану	(831)	(64)	(150)	-	(96)	(1,141)
Бағамдық айырмашылықтар	(776)	(3)	(10)	-	(8)	(797)
2013 жылғы 31 желтоқсан	54,374	2,557	22,648	12,596	13,990	106,165
Жинақталған тозу:						
2013 жылғы 31 желтоқсан	1,265	1,386	17,326	-	7,910	27,887
Есептеулер	809	330	1,335	-	1,256	3,730
Шығарылулар	(12)	(294)	(2,212)	-	(790)	(3,308)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылды	(1,654)	-	-	-	-	(1,654)
Бағамдық айырмашылықтар	(26)	(3)	(15)	-	(10)	(54)
2013 жылғы 31 желтоқсан	382	1,419	16,434	-	8,366	26,601
Баланстық құны:						
2014 жылғы 31 желтоқсан	53,992	1,138	6,214	12,596	5,624	79,564

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Өзгесі	Барлығы
Қайта бағаланған / бастапқы құны:						
2012 жылғы 31 желтоқсан	51,813	2,363	21,307	684	13,109	89,276
Түсімдер	740	327	1,617	1,770	889	5,343
Шығарылулар	(689)	(157)	(608)	(14)	(635)	(2,103)
Аударымдар	1,038	-	161	(1,330)	131	-
Қайта бағалау	(636)	-	-	-	-	(636)
Құнсыздану	(175)	-	-	-	-	(175)
Бағамдық айырмашылықтар	(188)	(2)	(6)	(3)	(5)	(204)
2013 жылғы 31 желтоқсан	51,903	2,531	22,471	1,107	13,489	91,501
Жинақталған тозу:						
2012 жылғы 31 желтоқсан	652	1,236	15,715	-	6,668	24,271
Есептеулер	825	305	2,150	-	1,565	4,845
Шығарылулар	(202)	(153)	(538)	-	(321)	(1,214)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылды	(1)	-	-	-	-	(1)
Бағамдық айырмашылықтар	(9)	(2)	(1)	-	(2)	(14)
2013 жылғы 31 желтоқсан	1,265	1,386	17,326	-	7,910	27,887
Баланстық құны:						
2013 жылғы 31 желтоқсан	50,638	1,145	5,145	1,107	5,579	63,614

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды қайта бағалау бойынша Топтың саясатына сәйкес, жылжымайтын мүліктің бүкіл класы – ғимараттар мен құрылыстарды әрбір үш жыл сайын қайта бағалап отыру талап етіледі. Ерекше нарықтық немесе мүліктік индикаторлар өзгерген жағдайда, Топ қайта бағалауды жиі өткізіп отыра алады.

Топ өзінің ғимараттары мен құрылыстарына 2014 жылдың ішінде қайта бағалау жүргізді. Бағалауды тәуелсіз бағалаушылар жүргізді. Тәуелсіз бағалаушылар жылжымайтын мүліктің әділ құнын анықтау кезінде үш әдісті пайдаланды: табысты капиталдандыру әдісімен табыстық әдіс және нарықтық ақпаратты қолдану арқылы жүргізілетін салыстырмалық әдіс белсенді әрекет ететін нарық жағдайында ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау үшін, ал шығындық әдіс қайта бағалау объектілері үшін белсенді әрекет ететін нарықтық жағдай болмағанда пайдаланылды. Топ басшылығы 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ғимараттар мен құрылыстардың әділ құны олардың баланстық құнынан елеулі ерекшеленбейді деп есептейді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың ғимараттары мен құрылыстарының әділ құнын есептеу кезінде бағалар 55,249 миллион теңге және тиісінше 76 миллион теңге сомасында 2-ші және 3-ші деңгейлерге жатқызылды (2014 жылғы 31 желтоқсанда: 53,917 миллион және тиісінше 75 миллион теңге; 2013 жылғы 31 желтоқсанда: 49,955 миллион және тиісінше 683 миллион теңге). Есептеулер иерархиясының сипаттамасы 38-ескертпеде ашылған.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнының жалпы сомасы 55,325 миллион теңгені құрады. Егер Топтың ғимараттары бастапқы құнмен бағаланған болса, олардың баланстық құны 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 49,526 миллион теңгені құрайтын еді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

16. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Материалдық емес активтердің қозғалысы төмендегідей берілген:

	Бағдарлама- лық жасақтама	Бағдарлама- лық жасақтаманы пайдалану құқығына лицензиялық келісім	Клиенттік базаға жататын материалдық емес актив	Өзге материалдық емес активтер	Барлығы
Құны					
2012 ж. 31 желтоқсан	8,782	2,542	-	377	11,701
Түсімдер	749	561	-	96	1,406
Шығарылулар	(841)	(120)	-	(350)	(1,311)
Бағамдық айырмашылықтар	(15)	-	-	-	(15)
2013 ж. 31 желтоқсан	8,675	2,983	-	123	11,781
Түсімдер	1,296	765	-	254	2,315
Еншілес кәсіпорынды сатып алғандағы түсімдер	30	-	2,226	-	2,256
Шығарылулар	(234)	(4)	-	(178)	(416)
Бағамдық айырмашылықтар	(47)	-	-	-	(47)
2014 ж. 31 желтоқсан	9,720	3,744	2,226	199	15,889
Түсімдер	1,779	303	-	144	2,226
Шығарылулар	(338)	(7)	-	(273)	(618)
Бағамдық айырмашылықтар	187	120	-	-	307
2015 ж. 31 желтоқсан	11,348	4,160	2,226	70	17,804
Жинақталған амортизация					
2012 ж. 31 желтоқсан	4,772	1,332	-	3	6,107
Сатып алынғандар	734	164	-	4	902
Шығарылулар	(767)	(71)	-	-	(838)
Бағамдық айырмашылықтар	(7)	-	-	-	(7)
2013 ж. 31 желтоқсан	4,732	1,425	-	7	6,164
Сатып алынғандар	997	252	41	3	1,293
Шығарылулар	(192)	(3)	-	-	(232)
Бағамдық айырмашылықтар	(37)	-	-	-	(37)
2014 ж. 31 желтоқсан	5,500	1,674	41	10	7,225
Сатып алынғандар	1,523	19	445	1	1,988
Шығарылулар	(254)	-	-	-	(254)
Бағамдық айырмашылықтар	163	23	-	-	186
2015 ж. 31 желтоқсан	6,932	1,716	486	11	9,145
Баланстық құн					
2013 ж. 31 желтоқсан	3,943	1,558	-	116	5,617
2014 ж. 31 желтоқсан	4,220	2,070	2,185	189	8,664
2015 ж. 31 желтоқсан	4,416	2,444	1,740	59	8,659

Клиенттік базаға жатқызылатын материалдық емес актив еншілес кәсіпорынды сатып алғанда пайда болды және депозиттердің тұрақты деңгейінің негізінде есептелді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

17. САТУҒА АРНАЛҒАН АКТИВТЕР

2010 және 2009 жылдар ішінде клиенттерге берілген кейбір заемдар бойынша контрагенттердің дефолтқа ұшырауы салдарынан Топ кейбір заемдар бойынша кепілдерді әділ құны бойынша сатуға арналған актив ретінде тану жүргізді. Кейін активтер, тиісті деңгейдегі басшылық сатып алушыны белсенді іздестіру және осы жоспарды аяқтауға ниеттенуіне байланысты, оны сатуға жұмсалған шығындарға шегерілген ең төменгі әділ құны бойынша немесе ағымдағы құны бойынша бағаланған.

Сатуға арналған активтерге мыналар кіреді:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Жер телімдері	10,432	8,044	2,707
Жылжымайтын мүлік объектілері	973	754	205
	<u>11,405</u>	<u>8,798</u>	<u>2,912</u>

2014 жылғы қарашада Топ сатуға арналған активтерге тәуелсіз қайта бағалау жүргізді және құнсызданудан 102 миллион теңге сомасындағы шығынды таныды.

Қазіргі уақытта бұл активтерді сатуға белсенді әрекеттер жасалып жатқанына қарамастан, олардың басым бөлігі қысқа мерзім ішінде сатылмады. Дегенмен, басшылық бұл активтерді бұрынғыдай сатпақ ниетте. Активтердің бағасы ағымдағы әділ құнынан аспай отырғандықтан, олар 2015, 2014 және 2013 жылдың аяғында сатуға арналған активтер ретінде жіктелінген күйінде қалып отыр.

Сатуға арналған активтердің әділ құнын тәуелсіз бағалаушылар анықтады. Әділ құн табысты, салыстырмалы және шығынды әдістердің негізінде анықталды. Жылжымайтын мүлік объектілерінің әділ құнын анықтағанда жылжымайтын мүлік объектілерін ең жақсы және ең тиімді пайдалануы олардың ағымдағы пайдаланылуы болып табылады. Бір жылдың ішінде бағалау әдістемесінде қандай болмасын өзгерістер болған жоқ.

Төменде сатуға арналған Тптың активтері туралы анық ақпарат және 2015, 2014 және 2013 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнның иерархиясы туралы деректер көрсетілген:

	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
2013 ж. 31 желтоқсан			
Жер телімдері	-	-	2,707
Жылжымайтын мүлік объектілері	-	176	29
2014 ж. 31 желтоқсан			
Жер телімдері	-	-	8,044
Жылжымайтын мүлік объектілері	-	645	109
2015 ж. 31 желтоқсан			
Жер телімдері	-	-	10,432
Жылжымайтын мүлік объектілері	-	968	5

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

18. САҚТАНДЫРУ АКТИВТЕРІ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Сақтандыру активтері мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Әлі алынбаған сыйлықақы резерві, қайта сақтандырушының үлесі	12,859	10,420	7,424
Қайта сақтандыру бойынша сақтандыру өтемдері	1,556	2,221	3,185
	14,415	12,641	10,609
Алынатын сыйлық	9,442	7,679	2,770
Сақтандыру активтері	23,857	20,320	13,379

Сақтандыру міндеттемелері мыналардың құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Шығындарды реттеуге арналған резерві	24,797	18,360	16,209
Әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақылардың резерві, брутто	19,043	15,105	10,796
	43,840	33,465	27,005
Қайта сақтандырушылар мен агенттер алдындағы кредиторлық берешек	7,143	5,342	2,710
Сақтандыру міндеттемелері	50,983	38,807	29,715

Сақтандыру тәуекелі

Сақтандыру тәуекелдері мен олардың лимиттерін қабылдау процесін шарттайтын сақтандыру бойынша саясаттар мен лимиттер белгіленді. Осы лимиттердің мониторингі тұрақты негізде іске асырылады. Сақтандыру бойынша қызмет Қазақстанның барлық аумағын қамтиды. Географиялық шоғырлануға қатысты және сақтандыру өнімдеріне қатысты қайта сақтандыру бойынша портфель әртараптандырылды.

Өтемдерді басқаруға байланысты тәуекел

Өтемдер сәйкессіз түрде реттеулі немесе төленуі мүмкін екені тұрғысынан тәуекелді басқару АТ жүйелердің бірқатар бақылаулары мен тиісті бизнес-процестерді ұйымдастыру деңгейіндегі бақылауларды, шешімдерді қабылдаудың шектеулері мен лимиттерін пайдалана отырып жүргізіледі. Бұл жан-жақты саясаттармен және рәсімдермен қатар барлық өтемдер тиісті түрде және дұрыс нысанда, дер кезінде реттеледі деген сенімділікті қамтамасыз етеді.

Қайта сақтандыру тәуекелі

Қайта сақтандыру негізгі зілзалалардың әсерінен қорғану үшін немесе жекелеген елеулі өтемдер кезінде күтілмеген ауқымдарға немесе қолайсыз ағымдарға қарсы және Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді аудару үшін пайдаланылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді қайта сақтандыру контрагент қаржылық тұрғыда қорғалған компания болып табылған және қайта сақтандыру сыйлықақысы пайдалы болған жағдайда ғана тиімді болмақ.

Топ қайта сақтандырушылардың қаржылық жағдайын бағалауды жүргізеді және қайта сақтандырушының төлем қабілеттілігінің нәтижесінде елеулі шығындардың тәуекелдерін азайту мақсатында ұқсас географиялық өңірлер, қайта сақтандырушылардың қызметі немесе экономикалық сипаттамасы бойынша туындайтын кредиттік тәуекелдің шоғырлануын қадағалайды.

Сақтандыру резервтерінің тәуекелі

Резервтер қажет болған жағдайда өтеулерді төлеу немесе реттеу үшін қаржының жетіспей қалуына әкеліп соғатын дұрыс емес бағалану тәуекелі бар. Топ сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша міндеттемелерді бағалаған кезде Қадағалау Органы белгілеген актуарийлік әдістер мен жорамалдарды қолданады.

Сақтандырудағы кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел - контрагенттің тиесілі сомаларды толық көлемде және белгіленген мерзімде төлемеу тәуекелі. Кредиттік тәуекел деңгейін анықтау бір клиент немесе клиенттердің тобы бойынша тәуекел сомасын шектеу арқылы, сондай-ақ географиялық сегменттер бойынша іске асырылады. Клиентке және қайта сақтандырушыларға қолданылатын кредиттік тәуекел деңгейін шектеуді тиісті уәкілетті орган бекітеді. Мұндай тәуекелдер үнемі қадағаланады және жыл сайынғы, немесе жиі болатын қайта бағалау мен талдауды қарастырады.

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші сақтандыру өтемдерін төлеу резервтерінің қоғалысы мынадай түрде берілген:

	2015 ж.	2014 ж.	2013 ж.
Сақтандыру өтемдерін төлеу резерві, жылдың басы	18,360	16,209	13,108
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервіндегі қайта сақтандырушылар үлесі, жылдың басы	(2,221)	(3,185)	(5,003)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың басы	16,139	13,024	8,105
Плюс жұмсалған сақтандыру өтемдері	22,793	16,195	13,933
Минус жүргізілген сақтандыру төлемдері	(15,692)	(13,080)	(9,014)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың соңы	23,240	16,139	13,024
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервіндегі қайта сақтандырушылар үлесі, жылдың соңы	1,557	2,221	3,185
Сақтандыру өтемдерін төлеу резервтері, жылдың соңы	24,797	18,360	16,209

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақысы бойынша резервтер қозғалысы мынадай түрде берілген:

	2015 ж.	2014 ж.	2013 ж.
Әлі алынбаған сыйлықақылар резерві, брутто, жылдың басы	15,105	10,796	9,908
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың басы	(10,420)	(7,424)	(7,065)
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың басы	4,685	3,372	2,843
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі өзгеріс	3,938	4,309	888
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушы үлесінің өзгерісі	(2,439)	(2,996)	(359)
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі таза өзгеріс	1,499	1,313	529
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың аяғы	6,184	4,685	3,372
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың соңы	12,859	10,420	7,424
Әлі алынбаған сыйлықақылар резерві, брутто, жылдың соңы	19,043	15,105	10,796

19. ӨЗГЕ АКТИВТЕР

Өзге активтер мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
ХҚЕС (IAS) 39-ға сәйкес заем немесе дебиторлық берешек ретінде есепке алынатын өзге қаржы активтері :			
Банктік қызмет бойынша дебиторлар	8,171	9,788	6,293
Банктік емес қызмет бойынша дебиторлар	1,802	2,204	891
Есептелген өзге комиссиялық табыс	806	778	758
Зейнетақы активтерін басқару үшін есептелген комиссия	-	-	1,204
Басқасы	15	20	9
	10,794	12,790	9,155
Минус - Құнсыздану резерві (23-ескертпе)	(4,568)	(4,297)	(5,176)
	6,226	8,493	3,979
Өзге қаржылық емес активтер:			
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар үшін алдын-ала төлемдер	7,601	1,682	1,009
Тауарлық-материалдық қор	1,039	1,161	1,367
Табыс салығынан басқа алдын-ала төленген салықтар	753	615	623
Қауымдас компанияларға инвестициялар	65	30	24
Басқасы	3,082	1,435	869
	12,540	4,923	3,892
	18,766	13,416	7,871

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

20. КЛИЕНТТЕР ҚАРЖЫСЫ

Клиенттер қаржысы мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Мерзімдік салымдар:			
Жеке тұлғалар	1,276,609	764,935	644,732
Заңды тұлғалар	868,833	380,810	557,059
	<u>2,145,442</u>	<u>1,145,745</u>	<u>1,201,791</u>
Ағымдағы шоттар:			
Заңды тұлғалар	701,468	529,204	399,153
Жеке тұлғалар	196,821	173,264	165,704
	<u>898,289</u>	<u>702,468</u>	<u>564,857</u>
	<u>3,043,731</u>	<u>1,848,213</u>	<u>1,766,648</u>

2015 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жалпы клиенттер қаржысы сомасының шамамен 28 %-ы Топтың байланысқан клиенттерінің аса ірі он тобының үлесінде болды (2014 жылдың 31 желтоқсанында – 26 %-ы, 2013 жылдың 31 желтоқсанында – 32 %-ы болған), байланысты клиенттердің әр тобы өз ара топ ішінде байланысты клиенттерді білдіреді.

Басшылықтың пікірінше, қаржыны шешіп алған жағдайда, төлемдерді қамтамасыз ету мақсатында өзінің өтімді активтерін өткізу үшін Топ алдын-ала тиісінше хабарлама алады. Клиенттердің қаржысына секторлар бойынша жасалған талдау былайша берілген:

	2015 ж. 31 желтоқсан	%	2014 ж. 31 желтоқсан	%	2013 ж. 31 желтоқсан	%
Жеке тұлғалар және кәсіпкерлер	1,473,430	48%	938,199	51%	810,436	46%
Мұнай және газ	604,738	20%	296,546	16%	306,889	17%
Көтерме сауда	151,395	5%	77,060	4%	83,703	5%
Өзге тұтынушылық қызметтер	142,768	5%	72,918	4%	148,380	8%
Тасымалдау	131,926	4%	108,663	6%	80,322	5%
Қаржы секторы	112,462	4%	43,796	2%	52,624	3%
Құрылыс	82,841	3%	66,379	4%	69,094	4%
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	65,434	2%	31,213	2%	7,771	0%
Металлургия	48,406	1%	29,383	2%	13,949	1%
Энергетика	45,280	1%	14,195	1%	9,751	0%
Білім	23,547	1%	18,291	1%	17,332	1%
Үкімет	20,309	1%	25,139	1%	36,686	2%
Байланыс	15,714	1%	15,045	1%	11,376	1%
Сақтандыру және зейнетақы қорларының қызметі	8,368	0%	22,284	1%	31,176	2%
Басқасы	117,113	4%	89,102	4%	87,159	5%
	<u>3,043,731</u>	<u>100%</u>	<u>1,848,213</u>	<u>100%</u>	<u>1,766,648</u>	<u>100%</u>

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

21. КРЕДИТ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫСЫ

Кредит мекемелерінің қаржысы мыналардан құралады:

	2015 ж. 31 желтоқсан	2014 ж. 31 желтоқсан	2013 ж. 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Қазақстандық банктердің заемдары мен салымдары	53,945	17,678	81,786
Ұлттық басқарушы холдинг «КазАгро» АҚ-дан заемдар	41,866	47,846	-
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-дан заемдар	32,882	21,127	-
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ заемдар	19,365	8,009	-
Корреспонденттік шоттар	8,420	5,646	2,628
ЭБДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	6,976	3,963	3,831
«Овернайт» депозиттері	3,005	-	8,611
Өзге қаржылық мекемелердің заемдары	1,791	1,174	1,916
ЭБДҰ мүшесі болып табылмайтын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	8	1,749	8,623
	<u>168,258</u>	<u>107,192</u>	<u>107,395</u>

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Ұлттық басқарушы холдинг КазАгро» АҚ-дан алынған қаражатқа өтеу мерзімі 2022 жыл белгіленген, жылдығы 3.0% мөлшерлемесі бойынша 41,810 миллион теңге (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 47,783 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақ мерзімді заем кіреді. Заем 2014 жылғы 1 қаңтарға дейін пайда болған, ауыл-шаруашылық секторының Банк заемшыларының кредиттік /лизингтік міндеттемелерін қайта құрылымдау /қайта қаржыландыру, айналым қаржысын толықтыру, жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарын сатып алу, құрылыс-монтаж жұмыстары, сондай-ақ ауыл-шаруашылық техника мен техникалық жабдықтың лизингі мақсатында пайдаланылуы тиіс. Кредиттік /лизингтік міндеттемелерді қайта құрылымдау /қайта қаржыландыру өтеу мерзімі 2022 жылғы 31 желтоқсаннан кешіктірілмейтін жылдығы 6.0% - 7.0% мөлшерлеме бойынша беріледі.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-дан («ДАМУ») алынған қаражатқа мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігімен, жылдығы 2.0% мөлшерлеме бойынша 32,721 миллион теңге (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 20,000 миллион теңге) мөлшерінде мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігі бар, өтеу мерзімі 2034 жылға белгіленген ұзақ мерзімді заем кіреді. Заем белгілі бір салалардың шағын және орта кәсіпкерлік («ШОБ») субъектілерін қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасына («Бағдарлама») сәйкес алынды. ДАМУ мен Топ арасындағы заем шартына сәйкес Топ өтеу мерзімі 10 жылдан аспайтын 6.0% мөлшерлеме бойынша, Бағдарламаға қатысуға құқығы бар ШОБ заемшыларына кредиттер бергені үшін жауапкершілік арқалайды.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Қазақстан Даму Банкі» АҚ-дан алынған қаражатқа өтеу мерзімі 2034-2035 жылдарға белгіленген, жылдығы 2.0% мөлшерлеме бойынша 16,000 миллион теңге (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 8,000 миллион теңге) мөлшерінде ұзақ мерзімді заемдар кіреді, заемдар өңдеу өнеркәсібінде операциялар жүргізетін ірі кәсіпкерлік субъектілеріне («КБ») кредит беру үшін пайдаланылуы тиіс. Топ жеке тұлғаларға автомашиналар сатып алуын қаржыландыру үшін өтеу мерзімі 2035 жылға белгіленген, мөлшерлемесінің жылдығы 1% құрайтын 3,300 миллион теңге мөлшеріндегі ұзақ мерзімді кредит беру үшін пайдаланылуы тиіс. БРК мен Топ арасындағы заем шартына сәйкес Топ өтеу мерзімі 10 жылдан аспайтын 6.0% мөлшерлеме бойынша, Бағдарламаға қатысуға құқығы бар корпоративтік кәсіпкерлік заемшыларына, сонымен қатар өтеу мерзімі 5 жылдан аспайтын 4% мөлшерлеме бойынша жеке тұлғаларға беретін кредиттер үшін жауапкершілік арқалайды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Топ басшылығының пікірінше, басқа ұқсас қаржылық құралдар жоқ және ерекшелігіне қарай ДАМУ, КазАгро мен БРК-ның осы заемдары ШОБ кредиттеу нарығында жеке сегменттер болып табылады.

Бұдан әрі кредит мекемелері қаржысының пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі көрсетілген:

	2015 ж. 31 желтоқсан		2014 ж. 31 желтоқсан		2013 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстандық банктердің заемдары мен салымдары	3.2%-11.4%	2016	3.3%-3.5%	2015-2034	0.5%-5.0%	2014
Ұлттық басқарушы холдинг «КазАгро» АҚ-дан заемдар	3.0%	2019-2022	3.0%	2019-2022	-	-
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-дан заемдар	2.0%	2016-2035	2.0%	2015-2034	-	-
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ-дан заемдар	1.0%-2.0%	2016-2035	1.0%-2.0%	2015-2034	-	-
ЭБДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	1.1%-6.5%	2016-2023	0.9%-6.5%	2016-2023	1.0%-6.5%	2016-2023
«Овернайт» депозиттері	60%	2016	-	-	0.5%-3.5%	2014
Өзге қаржылық мекемелердің заемдары	4.8%-6.2%	2016	4.8%-6.2%	2015-2016	2.6%-6.0%	2014-2018
ЭБДҰ мүшесі болып табылмайтын елдер банктерінің заемдары мен салымдары	0.7%-7.0%	2016-2017	0.7%-7.0%	2015-2017	0.6%-4.5%	2014

2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық банктердің заемдары мен салымдарына қосылған, кепілге берілген активтердің әділ құны (11-ескертпе) және РЕПО келісімдері бойынша заемдардың баланстық құны мынадай түрде берілген:

	2015 ж. 31 желтоқсан		2014 ж. 31 желтоқсан		2013 ж. 31 желтоқсан	
	Кепілдің әділ құны	Заемның баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемның баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Заемның баланстық құны
Қазақстан Республикасы Қаржы мниистрлігінің қазынашылық вексельдері	51,763	45,242	12,575	12,017	73,110	67,804
	51,763	45,242	12,575	12,017	73,110	67,804

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша танылуы толығымен тоқтатылмаған берілген қаржы активтері туралы ақпарат төменде көрсетілген.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Топ РЕПО келісімдері бойынша заемдарды Топтың операциялық қызметінің шеңберінде теңгемен төлемдердің ағымдағы ағынын қамтамасыз ету ретінде пайдаланады. Топ қысқа мерзімді өтімділікті тарту құралының осы түрін үнемі қолданады және қаржыны қажеттілік туындаған жағдайда РЕПО келісімдері бойынша заемдар арқылы тартуды жалғастыруды жоспарлайды.

Топ мынадай қорытындыға келді, ол өзіне кредиттік тәуекелдерді, нарықтық тәуекелдерді қосатын сондай бағалы қағаздармен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды өзінде сақтайды, сондықтан оларды тануды тоқтатпайды. Сонымен қатар, Топ қамтамасыз ету ретінде алынған ақшалай қаражатқа қатысты қаржы міндеттемелерін таниды.

Сатуға арналған қолда бар инвестиция- лық бағалы қағаздар (11-Ескертпе)

2015 жылғы 31 желтоқсан:

Берілген активтердің баланстық құны	51,763
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	45,242

2014 жылғы 31 желтоқсан:

Берілген активтердің баланстық құны	12,575
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	12,017

2013 жылғы 31 желтоқсан:

Берілген активтердің баланстық құны	73,110
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	67,804

ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдер банктерінің бірқатарымен жасалған заем шарттарының талаптарына сәйкес Топ белгілі бір қаржылық коэффициенттердің, атап айтқанда, капиталдың жетімділігіне қатысты көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз етуге міндетті. Топтың кейбір қаржылық келісімдерінде Топтың өз активтеріне ауыртпалық салу мүмкіндігін шектейтін ережелер бар. Егер Топ аталған ережелер бойынша міндеттемелерді орындамаса, бұл жағдай төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға және Топтың өзге қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша төлемеулер тізбегіне әкеп соғуы мүмкін.

Басшылықтың пікірінше, 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ сенімді басқару және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген талаптарды орындап отырды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

22. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар құрамына мыналар кіреді:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар:			
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	4,989	7,815	11,755
Теңгемен көрсетілген, кері инфляцияға индекстелген облигациялар	4,051	8,470	8,489
Теңгемен көрсетіліп, инфляцияға байланысты индекстелген облигациялар	-	3,944	3,941
Шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар жиынтығы	9,040	20,229	24,185
Шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар:			
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	363,829	195,255	165,330
Теңгемен көрсетілген облигациялар	224,656	95,525	-
Барлық шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар	588,485	290,780	165,330
Барлық шығарылған борыштық бағалы қағаздар	597,525	311,009	189,515

2014 жылы Банк өтеу мерзімі 2024 жылғы қарашада болатын, купоны 7.5% мөлшермеледе, 100,000 миллион теңге құрайтын, қазақстандық заңнама сай келетін облигациялардың шығарылымын орналастырды.

2015 жылы Банк өтеу мерзімі 2025 жылғы ақпанда болатын, купоны 7.5% мөлшермеледе, 131,652 миллион теңге құрайтын, қазақстандық заңнама сай келетін облигациялардың шығарылымын орналастырды.

Банк тартылған қаржыны өз міндеттемелерін әртараптандыру және клиенттерге кредит беру үшін пайдалануды жоспарлап отыр.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Осы аталған шығарылған борыштық бағалы қағаздардың купондық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімі былайша берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	Купондық мөлшерлеме %	Өтеу мерзімі, жыл	Купондық мөлшерлеме %	Өтеу мерзімі, жыл	Купондық мөлшерлеме %	Өтеу мерзімі, жыл
Шығарылған субординациялық борыштық бағалы қағаздар:						
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	13%	2018	7.5%-13.0%	2015-2018	7.5%-13.0%	2014-2018
Теңгемен көрсетілген, кері инфляцияға индекстелген облигациялар	15% минус инфляция мөлшерле- месі	2016	15% минус инфляция мөлшерле- месі	2015-2016	15% минус инфляция мөлшерле- месі	2015-2016
Теңгемен көрсетіліп, инфляцияға байланысты индекстелген облигациялар	-	-	инфляция мөлшерле- месі плюс 1%	2015	инфляция мөлшерле- месі плюс 1%	2015
Шығарылған субординациялық емес борыштық бағалы қағаздар:						
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	7.3%	2017-2021	7.3%	2017-2021	7.3%	2017-2021
Теңгемен көрсетілген облигациялар	7.5%	2024-2025	7.5%	2024	-	-

2015 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген пайыздардың сомасы 11,990 миллион теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 4,829 миллион теңге, 2013 жылғы 31 желтоқсанда – 3,321 миллион теңге).

Субординацияланған борыштық бағалы қағаздар Топтың қамтамасыз етілмеген міндеттемелері болып табылады және Топтың ағымдағы әрі болашақтағы барлық басымдықты берешектерінің төлеміне қатысты субординацияланған болып табылады. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар жарты жылдық және жылдық негізде төленеді.

АҚШ долларымен номинацияланған облигациялар шығару талаптарына сәйкес, Топ қаржылық көрсеткіштерді ұстап отыру жөнінде белгілі бір міндеттемелерді, атап айтқанда, капиталдың жетімділігіне, нарықтық әділ құннан төмен бағамен жасалатын мәмілелер бойынша шектеулерге және дивиденд төлеуге қатысты міндеттемелерді орындауға тиіс. Сонымен қатар, АҚШ долларымен көрсетілген облигацияларды шығару талаптарында Топтың өз активтері бойынша кепіл құқығын жасау мүмкіндігін шектейтін ережелер де қамтылады. Мұндай қағидаларға сәйкес өз міндеттемелерін орындамау Топтың төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға, сондай-ақ өзге қаржылық келісімдер талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкеп соғуы мүмкін. Басшылықтың пікірінше, 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ сенімді басқару және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген коэффициенттер бойынша талаптарды орындап отырды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

23. ҚҰНСЫЗДАНУ РЕЗЕРВТЕРІ ЖӘНЕ ӨЗГЕ РЕЗЕРВТЕР

Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша құнсызданудан жинақталған шығындардағы, сыйақы есептелетін активтер бойынша құнсыздану резервтеріндегі және өзге активтер бойынша қозғалыс мынадай түрде берілген:

	Клиенттерге заемдар	Кредит мекемелерін дегі қаржы	Сатуға арналған, қолда бар инвестиция- лық бағалы қағаздар	Өзге активтер	Барлығы
	(12-ескертпе)	(10-ескертпе)	(11-ескертпе)	(19-ескертпе)	
2012 жылғы					
31 желтоқсан	(302,926)	(2)	(999)	(2,389)	(306,316)
Қосымша резервтер жасақтау	(141,915)	(4)	(41)	(14,096)	(156,056)
Резервтерді қайта қалпына келтіру	118,919	1	-	11,115	130,035
Шығынға жазулар	4,819	-	-	159	4,978
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	(2,208)	-	-	35	(2,173)
2013 жылғы					
31 желтоқсан	(323,311)	(5)	(1,040)	(5,176)	(329,532)
Қосымша резервтер жасақтау	(253,896)	-	(842)	(13,975)	(268,713)
Резервтерді қайта қалпына келтіру	246,672	-	29	14,625	261,326
Шығынға жазулар	73,028	-	-	189	73,217
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	(28,511)	5	(14)	40	(28,480)
2014 жылғы					
31 желтоқсан	(286,018)	-	(1,867)	(4,297)	(292,182)
Қосымша резервтер жасақтау	(155,285)	(7)	(4,311)	-	(159,603)
Резервтерді қайта қалпына келтіру	147,346	-	140	-	147,486
Шығынға жазулар	46,584	-	594	133	47,311
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	(57,741)	-	(72)	(404)	(58,217)
2015 жылғы					
31 желтоқсан	(305,114)	(7)	(5,516)	(4,568)	(315,205)

2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ 46,584 миллион теңге және тиісінше 73,028 миллион теңге сомасында заемдарды шығынға жазды. Қазақстан Республикасының Салық кодексінде болған өзгерістерге байланысты 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап салық салынатын объекті болып табылмайтын, салықтық мақсаттар үшін заем бойынша талап ету құқығын тоқтатпастан шығынға жазуды жүргізу мүмкін болды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Резервтер берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резервтерді білдіреді. Резервтердегі қозғалыс былайша көрсетілген:

	2015 ж.	2014 ж.	2013 ж.
Жылдың басында	(407)	(4,163)	(4,385)
Резервтерді жасақтау	(999)	(172)	(5,564)
Резервтерді қалпына келтіру	640	4,208	5,774
Еншілес кәсіпорынды сатып алумен байланысты толықтыру	-	(353)	-
Шетел валютасын қайта бағалаудың айырмасы	(216)	73	12
Жылдың аяғында	982	(407)	(4,163)

24. САЛЫҚ САЛУ

«НБК Банк» ААҚ, «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ және «Халық Банк Грузия» АҚ қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарына Қазақстан Республикасында салық салынады. «НБК Банк» ААҚ-на Ресей Федерациясында салық салынады. «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ-на Қырғыз Республикасында салық салынады. «Халық Банк Грузия» АҚ-на Грузияда салық салынады.

Пайда салығын төлеу бойынша шығын мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық бойынша ағымдағы шығын	7,181	20,791	19,435
Уақыт айырмашылықтарының пайда болуы және шығынға жазуымен байланысты кейінге қалдырылған салық бойынша (үнем) /шығын	24,869	3,942	(2,913)
Алдыңғы кезеңдерде кейінге қалдырылған салық бойынша ағымдағы кезеңде танылған түзетулер	-	2,788	-
Пайда салығы бойынша шығын	32,050	27,521	16,522

Кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар / (үнемдеу) мынадай уақыт айырмашылықтармен байланысты:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Сатуға арналған, қолда бар туынды құралдар мен инвестициялардың әділ құны	29,103	185	338
Клиенттерге заемдар бойынша құнсыздануға резерв	513	2,242	(1,940)
Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салықтық шығын	(3,531)	-	-
Негізгі қаржы, есептелген амортизация	(671)	1,045	280
Есептелген және төленбеген сыйақылар	-	-	(2,788)
Басқасы	(545)	470	1,197
Кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар / (үнемдеу)	24,869	3,942	(2,913)

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде есептелген пайыздық шығындар бойынша шегерімдерге қатысты Салық Кодексіндегі өзгерістерге сәйкес, Топ тиісінше кейінге қалдырылған салық активтерінің түзетуін жасады.

Қазақстандық заңды тұлғалар үшін 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде пайда салығының мөлшерлемесі 20 % құрады. Мемлекеттік бағалы қағаздар мен өзге бағалы қағаздар бойынша табысқа пайда салығы салынбайды.

Ресей Федерациясы, Қырғыз Республикасы және Грузияда пайда салығының мөлшерлемесі тиісінше 20%, 10% және 15% құрайды.

Пайда салығының тиімді мөлшерлемесі пайда салығының нормативтік мөлшерлемесінен өзгеше болады. Төменде 20% нормативтік мөлшерлемеге сәйкес есептелген пайда салығына жұмсалған шығынды нақты пайда салығының шығындарымен сәйкестендіру есебі берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	152,362	141,898	88,931
Пайда салығының нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша пайда салығы бойынша шығындар	30,472	28,380	17,786
Мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын табыс және өзге бағалы қағаздардан түскен, салық салынбайтын табыс	(2,915)	(2,370)	(3,086)
Дивидендтер бойынша салық салынбайтын табыс	(72)	(105)	(75)
Басқа мөлшерлеменен салық салынатын еншілес ұйымдардың табысы	(30)	(45)	(55)
Қаржылық жалдау бойынша салық салынбайтын табыс	(35)	(161)	(287)
Шегерімге жатқызылмайтын шығын:			
- өзге провизиялар	2,459	130	596
- жалпы және әкімшілік шығындар	197	150	131
- қайырымдылық	100	114	112
Басқалары	1,874	1,428	1,400
Табыс салығы бойынша шығын	32,050	27,521	16,522

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерге мыналар жатады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін уақыт айырмасының салықтық тиімділігі:			
Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салықтық шығын	3,531	-	-
Есептелген сыйлықақылар	1,936	1,453	1,122
Туынды қаржы құралдарының әділ құны	1,305	-	82
Есептелген демалыс шығындары	349	265	241
Есептелген және төленбеген сыйақылар	-	-	2,788
Басқалары	113	162	94
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық актив	7,234	1,880	4,327
Салық салынатын уақыт айырмасының салықтық тиімділігі:			
Сатуға арналған туынды қаржы құралдары мен инвестициялардың әділ құны	(31,260)	(578)	(475)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар, есептелген амортизация	(5,054)	(5,725)	(4,681)
Клиенттерге берілетін заемдар бойынша құнсыздануға резерв	(3,966)	(3,769)	(3,115)
Клиенттік базаға жатқызылатын материалдық емес актив	(348)	(445)	-
Басқалары	(2,049)	(1,589)	(275)
Мерзімі кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(42,677)	(12,106)	(8,546)
Мерзімі кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	(35,443)	(10,226)	(4,219)

Ағымдағы салықтық активтер /(міндеттемелер):

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Өтеуге жататын пайдаға салынатын салық	16,469	530	1,344
Пайдаға салынатын салық бойынша міндеттемелер	(379)	(2,444)	(2,257)
	16,090	(1,914)	(913)

Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алу құқығы бар жағдайларда мерзімі кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алуды жүргізді. Өзара есепке алудан кейін ұсынылған сомалар мыналардан тұрады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салықтық актив	1,919	447	301
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(37,362)	(10,673)	(4,520)
Кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	(35,443)	(10,226)	(4,219)

Қазіргі уақытта Қазақстанда және Топ өз қызметін жүргізіп отырған басқа елдерде уәкілетті мемлекеттік және өңірлік органдар енгізген түрлі салықтарға байланысты бірқатар заңдар әрекет етеді. Мұндай салықтарға қосымша құн салығы, табыс салығы, әлеуметтік салық, т.б. жатады. Қолданылатын ережелер көпшілік жағдайда онша айқын болмайды, кей жағдайда бұрынғы оқиғалардың саны шектеулілігіне байланысты мүлдем дұрыс қолданылмайды. Кейде ережелерге заңдық түсінік беру мәселесіне келгенде, түрлі ведомстволар арасында немесе тіпті бір ведомствоның өз ішінде түрлі пікірлер туындап жатады, ал бұл өз кезегінде пікір қайшылығына әкеп соғады. Салықтық декларациялар мен заңдық реттеудің басқа жақтары (мәселен, кедендік және валюталық бақылау мәселелері) бірнеше ведомствоның қолына берілген, олардың әрқайсысы өз тараптарынан кемшілік ретінде бағалаған олқылықтар үшін заңға сәйкес келеді деп табылған түрлі мөлшерде әрі елеулі сомада айыппұлдар мен өсімпұлдар салуға құқылы. Мұндай жағдай салықтық заңнама жүйесі айтарлықтай жетілдірілген басқа дамыған елдермен салыстырғанда, Қазақстандағы салықтық тәуекелдер қаупінің деңгейі әлі де біршама жоғары екендігін көрсетеді.

Топ өз қызметін жүргізетін елдердің коммерциялық заңнамасы бойынша берілетін түсінік бір мәнді болмауы мүмкін. Сонымен қатар салық органдарында іскерлік қызметке қатысты еркін пікір қалыптасу тәуекелі де болады. Салық органдарының Топ қызметіне қатысты мұндай пікірлеріне байланысты басшылық тарапынан дауласу болған жағдайда қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар туындауы мүмкін.

Мұндай белгісіздік, мәселен, қаржы құралдарына салықтық түсініктеме беру және мәмілелер бойынша баға көрсеткіштерінің нарықтық деңгейін анықтау мәселесіне қатысты туындауы мүмкін. Сондай-ақ клиенттерге берілген заемдар мен заемдарға теңестірілген берешек бойынша мүмкін болатын шығын резервін құрастыру және қалпына келтіру жөніндегі мезгілдік салықтық айырма салық органдары тарапынан салық салынатын базаны азайту ретінде қаралып, әртүрлі түсіндірілуі мүмкін. Топ басшылығы қажетті салықтық есептеулердің барлығы жүргізілді, ендеше, біріктірілген қаржылық есептілікте тиісті резервтер есептеу қажет емес деп санайды.

Қазақстанда салық органдары соңғы бес жыл ішіндегі салықтық есептемеге тексеру жүргізе алады. Дегенмен, жоғарғы сатыдағы салық органы қажет болған жағдайда қосымша тексеру жүргізе алады. Мұнымен қатар сот органдарының түсініктемесіне сәйкес, сот тарапынан салық органдарының тексеру жүргізуіне кедергі келтіру фактісі анықталған жағдайда салықтық есептеме тексерілетін мерзім ұзартылуы мүмкін.

Басшылықтың пікірінше, Топ өз қызметін салықтық заңнамаға сәйкес жүргізеді, алайда тиісті органдардың салық мәселелері бойынша түсінік беруге қатысты басқаша көзқарас ұстану тәуекелі бар.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

Мерзімі кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеменің қозғалысы:

	2015 ж.	2014 ж.	2013 ж.
Жыл басындағы кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттеме	10,226	4,219	6,816
Уақыт айырмашылықтарының пайда болуы және шығынға жазуымен байланысты кейінге қалдырылған салық бойынша шығын/ (үнем)	24,869	3,942	(2,913)
Клиенттік базаға жататын материалдық емес активтер бойынша кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар	348	445	-
Алдыңғы кезеңдерде кейінге қалдырылған салық бойынша ағымдағы кезеңде танылған түзетулер	-	2,788	-
Қайта жіктеу күніне, өтеуге дейін ұсталатын инвестицияларды қайта бағалау нәтижесінде өзге жиынтық табыста танылған кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар	-	-	443
Жылжымайтын мүлік қайта бағаланатын күнгі жағдай бойынша өзге жиынтық табыста танылған	-	(1,168)	(127)
	<u>35,443</u>	<u>10,226</u>	<u>4,219</u>

25. ӨЗГЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Өзге міндеттемелер мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржы міндеттемелері:			
Қызметкерлермен есеп айырысу	10,790	8,263	6,274
Төленетін жалпы және әкімшілік шығындар	779	489	608
Банктік қызмет бойынша кредиторлар	488	822	602
Банктік емес қызмет бойынша кредиторлар	299	282	696
Басқасы	375	497	68
	<u>12,731</u>	<u>10,353</u>	<u>8,248</u>
Өзге қаржылық емес міндеттемелер:			
Коммерциялық жылжымайтын мүлік бойынша кредиторлар	4,050	-	-
Салықтар бойынша берешек, пайдаға салынатын салықтан басқасы	2,183	1,413	1,361
Алынған өзге аванстар	1,233	919	344
	<u>7,466</u>	<u>2,332</u>	<u>1,705</u>
	<u>20,197</u>	<u>12,685</u>	<u>9,953</u>

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

26. КАПИТАЛ

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес жарияланған, шығарылған және толығымен төленген акциялар саны мынадай түрде берілген:

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылмаған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
2015 жылғы 31 желтоқсан					
Қарапайым акциялар	24,000,000,000	(12,871,481,549)	11,128,518,451	(219,067,900)	10,909,450,551
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(289,415,498)	20,443,932
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(79,855,667)	369,555
	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылмаған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
2014 жылғы 31 желтоқсан					
Қарапайым акциялар	24,000,000,000	(12,871,481,549)	11,128,518,451	(218,619,738)	10,909,898,713
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(200,558,485)	109,300,945
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(363,822)	79,861,400
	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылмаған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Акции в обращении
2013 жылғы 31 желтоқсан					
Қарапайым акциялар	24,000,000,000	(12,871,481,549)	11,128,518,451	(219,817,932)	10,908,700,519
Айырбасталмайтын артықшылықты акциялар	600,000,000	(290,140,570)	309,859,430	(194,325,596)	115,533,834
Айырбасталатын артықшылықты акциялар	80,225,222	-	80,225,222	(227,972)	79,997,250

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Барлық акциялар құны теңгемен көрсетілген. Акциялардың айналымдағы қозғалысы былайша берілген:

	Қарапайым акциялар	Акциялар саны		Номиналы / орналастыру бағасы		
		Айырбастал- майтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар	Қарапайым акциялар	Айырбастал- майтын артықшы- лықты акциялар	Айырбас- талатын артықшы- лықты акциялар
2012 жылғы 31 желтоқсан	10,907,961,655	95,712,499	79,724,654	43,597	5,837	13,233
Өз акцияларын сатып алу	(9,901,883)	(688,005)	(101,169)	(11)	-	-
Құны өтелген акцияларды сату	10,640,747	20,509,340	373,765	11	3,494	-
2013 жылғы 31 желтоқсан	10,908,700,519	115,533,834	79,997,250	43,597	9,331	13,233
Самұрық- Қазынадан өз акцияларын сатып алу (сатып алу опционының құнын қоса – 1-Ескертпе)	-	(6,232,399)	-	-	(1,461)	-
Өз акцияларын сатып алу	(6,420,528)	(521)	(135,850)	(7)	-	-
Құны өтелген акцияларды сату	7,618,722	31	-	8	-	-
2014 жылғы 31 желтоқсан	10,909,898,713	109,300,945	79,861,400	43,598	7,870	13,233
Өз акцияларын сатып алу	(8,746,220)	(93,050,844)	(79,740,576)	(9)	(13,024)	(11,156)
Құны өтелген акцияларды сату	8,298,058	4,193,831	248,731	8	-	-
2015 жылғы 31 желтоқсан	10,909,450,551	20,443,932	369,555	43,597	(5,154)	2,077

Қарапайым акциялар

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 39,974 миллион теңге сомасындағы саны 219,067,900 дананы құрайтын өзінің меншікті құны өтелген қарапайым акцияларын иеленді (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 39,973 миллион теңге сомасындағы 218,619,738 дана; 2013 жылғы 31 желтоқсанда – 39,974 миллион теңге сомасындағы 219,817,932 дана).

Айналымдағы қарапайым акциялардың әрқайсысының бір дауысқа және дивидендке құқығы бар. Құны өтелген акциялардың дауыс беру құқығы мен дивидендке құқығы жоқ.

Артықшылықты акциялар

«Қаржылық құралдар: ақпарат ұсыну» деген ХКЕС (IAS) 32-ге сәйкес айырбасталмайтын және айырбасталатын артықшылықты акциялар (бірілесіп - «Артықшылықты акциялар») құрамалы құралдар ретінде жіктелінеді. Таратылу кезінде капиталды қайтарғанда, Топтың бөліп беруге арналған активтері қарапайым акция иелеріне қатысты басымдықпен қолданылады, артықшылықты акцияларды ұстаушыларға жарғылық капиталға тең келетін, төленген немесе төленген ретінде кредитке берілген сомаға тең ақы төленеді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Артықшылықты акциялардың талаптарына сәйкес Топтан міндеттемелердің компоненті болып табылатын қазақстандық заңнаманы орындау мақсатында бір акция үшін 0,01 теңге мөлшерінде номиналдық сомада дивиденд төлеу талап етіледі. Аталған заңнама бойынша акционерлік қоғам Артықшылықты акцияларға белгілі бір кепілдік берілген соманы төлеуге тиіс. Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнама талаптарына сәйкес қарапайым акцияларға төленген дивиденд мөлшері Артықшылықты акцияларға төленетін сомадан аспауы тиіс. Мұнымен қатар, Артықшылықты акциялар бойынша дивиденд төлеу толығымен жүргізіліп болғанша қарапайым акцияларға дивиденд төленбейді.

Артықшылықты акциялар бойынша қосымша дивиденд төлеу акцияларды шығару проспектісінде көрсетілген формула негізінде анықталады және Топтың табатын пайдасына негізделеді. Топтың тапқан таза пайдасы айналымға шығарылған Артықшылықты акциялар санының, 160 теңгелік сома мен ҚРҰБ жариялайтын бір пайыз қосылған инфляция индексінің туындысынан аспайтын болса, дивиденд шығарылған Артықшылықты акциялар санына бөлінген таза пайда ретінде есептеледі. Егер таза пайда бұл саннан асатын болса, дивидендті есептеу айналымға шығарылған Артықшылықты акциялар санының, 160 теңгелік сома мен ҚРҰБ мәліметтері бойынша бір пайыз қосылған инфляция индексінің туындысы ретінде жүргізіледі. Екі жағдайда да инфляция индексі үштен тоғыз пайызға дейін ауытқып отырады. Артықшылықты акцияларды ұстаушыларға дивиденд төлеу бұл туралы Акционерлердің жылдық жалпы жиналысында Директорлар кеңесі жария еткен болса және осы жалпы жиналыс шешімімен бекітілген жағдайда ғана жүргізіледі. Егер аталған акциялар бойынша дивиденд төлеу басталғаннан кейін төлем мерзімі үш айдан астам уақытқа кешіктірілмеген болса артықшылықты акциялардың дауыс беру құқығы жоқ.

Өткен қаржылық жылдар іші төленген дивидендтер төмендегі кестеде келтірілген:

	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші 2015 жылы төленген	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші 2014 жылы төленген	2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші 2013 жылы төленген
Бір артықшылықтағы акцияға (айырбасталатын және айырбасталмайтын) ақшалай дивиденд мөлшері, теңге	13.44	9.28	11.20
Бір қарапайым акцияға ақшалай дивидендтің мөлшері	3.14	1.70	1.12

Эмиссиялық табыс

Эмиссиялық табыс шығарылған акциялар бойынша енгізілген қаражат сомасының номиналдық құннан асып түсуін білдіреді.

Айырбасталатын артықшылықты акциялар

Әрбір айырбасталатын артықшылықты акция Директорлар кеңесінің шешімі бойынша бір қарапайым акцияға айырбасталады. Сондай-ақ Топ айырбасталатын артықшылықты акция ұстаушысының әрқайсысына аталған акция айырбасталатын сәтте акцияларды шығару проспектісінде көрсетілген формула негізінде өтемақы төлейтін болады. Мұндай төлем мынаған негізделіп жүргізіледі: егер акция айырбасталатын күні артықшылықты акция ұстаушы алған қарапайым акцияның құны әрбір акция бойынша 160 теңгеден кем болып шықса, Топ артықшылықты акциялардың ұстаушысына айырбастау жүргізілген кездегі айырманы ақшалай қаржымен өтейді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

27. ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Топтың шартты қаржы міндеттемелері мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Берілген кепілдіктер	186,306	155,639	156,699
Заемдар беру бойынша міндеттемелер	35,178	20,525	13,810
Коммерциялық аккредитивтер	17,064	6,657	12,093
Шартты қаржы міндеттемелері	238,548	182,821	182,602
Минус - аккредитивтер бойынша ақшалай қамтамасыз ету	(18,675)	(3,427)	(6,249)
Минус – резервтер (23-Ескертпе)	(982)	(407)	(4,163)
Шартты қаржы міндеттемелері, нетто	218,891	178,987	172,190

Берілген кепілдіктер клиенттердің өтініштері бойынша банк шығарған және есепті күнгі жағдай бойынша әрекет ететін банктік кепілдік болып табылады. 2015 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың жалпы қаржылық кепілдіктерінің 74 %-ы аса ірі он кепілдіктің үлесіне тиесілі болды (2014 жылдың 31 желтоқсанында - 76%, 2013 жылдың 31 желтоқсанында - 83%), бұл көрсеткіш Топтың жалпы капиталы көлемінің 26 %-н құрады (2014 жылдың 31 желтоқсанында – 25 %, 2013 жылдың 31 желтоқсанында – 33 %).

Коммерциялық аккредитивтер олар бойынша есепті күнге төлем жүргізілмеген, клиенттердің өтініштері бойынша банк шығарған аккредитивтер болып табылады. 2015 жылдың 31 желтоқсанына Топтың коммерциялық аккредитивтері бойынша барлық соманың 93 % аса ірі он өтелмеген коммерциялық аккредитивтерді құрады (2014 жылдың 31 желтоқсанында - 73%, 2013 жылдың 31 желтоқсанында - 49%), бұл Топтың жалпы капиталы мөлшерінің 3 %-н құрады (2014 жылдың 31 желтоқсанында – 1%, 2013 жылдың 31 желтоқсанында – 1.5 %).

Қарыз алуға байланысты Топ қажет болған жағдайда қаржылық құралдар туындайтын кезде қамтамасыз ету кепілдігінің ұсынылуын талап етеді. Әдетте Топ заемшының кредиттік тәуекелін бағалау немесе Топ ұстап отырған басқа депозиттерге талдау жасау негізінде қажеттігі жоқтығы айқындалғаннан басқа жағдайларда кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етудің түрлері көп және банктерде сақтаулы тұрған салымдардан, мемлекеттік бағалы қағаздардан және басқа да активтерден құралуы мүмкін.

Күрделі қаржы шығыны бойынша алдағы кезеңнің міндеттемелері

2015 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың аяқталмаған құрылысқа қатысты күрделі қаржы шығыны бойынша шартты міндеттемелер 7,861 миллион теңгені құрады (2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында – нөл).

Операциялық жалдау шарттары бойынша алдағы кезеңнің міндеттемелері

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың операциялық жалдау шарттары бойынша елеулі міндеттемелер болған жоқ.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

28. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ ТАБЫС

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық табыс мыналардан құралады:			
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржы активтері бойынша пайыздар:			
- құнсызданбаған активтер бойынша пайыздар	107,574	94,391	77,265
- құнсызданған активтер бойынша пайыздар	27,914	23,794	27,233
- ұжымдық негізде бағаланатын активтер бойынша пайыздар	98,183	72,363	61,994
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	21,089	19,959	16,035
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланған қаржы активтері бойынша пайыздар	96	86	36
Барлық пайыздық табыс жиынтығы	254,856	210,593	182,563
Клиенттердің заемдары бойынша пайыздар	228,775	185,585	160,559
Кредит мекемелеріндегі қаржы мен ақша қаражаты және олардың баламасы бойынша пайыздар	4,896	4,963	3,531
Өтелгенге дейін ұстап отырылатын инвестициялар бойынша пайыздар	-	-	2,402
Амортизацияланған құнымен есепке алынған қаржы активтері бойынша пайыздар жиынтығы	233,671	190,548	166,492
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздар:			
Саудаға арналған қаржы активтері бойынша пайыздар	96	86	36
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздар	96	86	36
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	21,089	19,959	16,035
Барлық пайыздық табыс жиынтығы	254,856	210,593	182,563
Пайыздық шығын мыналардан құралады:			
Амортизацияланған құнмен есепке алынған қаржы міндеттемелері бойынша пайыздар	(104,552)	(77,458)	(75,932)
Барлық пайыздық шығыс жиынтығы	(104,552)	(77,458)	(75,932)
Амортизацияланған құнмен есепке алынған қаржы міндеттемелері бойынша пайыздар мыналардан құралады:			
Клиенттер қаржысы бойынша пайыздар	(64,927)	(57,799)	(53,954)
Кредиттік мекемелердің қаржы бойынша пайыздар	(5,369)	(2,403)	(940)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	(34,256)	(17,256)	(21,038)
Амортизацияланған құнмен есепке алынған қаржы міндеттемелері бойынша пайыздар жиынтығы	(104,552)	(77,458)	(75,932)
Құнсыздану резервіне бөлінгенге дейінгі таза пайыздық табыс	150,304	133,135	106,631

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

29. ҚЫЗМЕТТЕР МЕН КОМИССИЯЛЫҚ ТАБЫСТАР

Қызметтер бойынша табыстар мен комиссиялар мынадай табыс көздерінен алынған:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Банктік аударымдар – есепшоттар	14,102	11,165	10,260
Кассалық операциялар	9,369	8,757	7,338
Төлем карточкаларына қызмет көрсету	9,471	7,934	6,823
Банктік аударымдар – жалақы	6,862	6,456	5,922
Клиенттерге зейнетақы төлеу	5,867	5,047	4,234
Берілген кепілдіктер және аккредитивтер	3,363	3,183	3,510
Клиент шоттарына қызмет көрсету	1,684	1,327	984
Басқасы	2,590	2,904	2,798
Зейнетақы қоры және активтерді басқару	-	11,865	9,537
	53,308	58,638	51,406

Зейнетақы қоры мен активтерді басқару қызметтері бойынша табыстар мен комиссиялар мынадай табыс көздерінен алынған:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Зейнетақы активтерін басқару бойынша инвестициялық табыс	-	10,259	3,417
Зейнетақы активтерін басқару	-	1,606	6,120
	-	11,865	9,537

2014 жылғы 26 наурызда ЖЗҚ барлық зейнетақы активтерін «БЖЗҚ» АҚ-ға берді. Сәйкесінше
Топ зейнетақы активтерін басқару бойынша қызметін тоқтатты.

Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Депозиттерді сақтандыру	(4,796)	(4,016)	(3,435)
Төлем карточкалары	(2,943)	(2,201)	(1,361)
Шетел валютасымен жасалатын операциялар	(919)	(778)	(368)
Банктік аударымдар	(517)	(335)	(260)
Коллекторларға төленген комиссиялар	(437)	(495)	(614)
Басқасы	(1,225)	(734)	(1,101)
	(10,837)	(8,559)	(7,139)

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

30. ПАЙДА НЕМЕСЕ ШЫҒЫН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНМЕН БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда мыналардан құралады:			
Туынды құралдар мен сауда операциялары бойынша жүзеге асырылмаған таза пайда	153,169	1,291	113
Туынды құралдармен операциялар бойынша таза жүзеге асырылған пайда	39,122	6,383	161
Сауда операциялары бойынша жүзеге асырылған пайда /(шығын)	33	168	(13)
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда	<u>192,324</u>	<u>7,842</u>	<u>261</u>

Туынды құралдармен операциялар бойынша жүзеге асырылмаған пайда негізінен әділ құны теңгенің долларға қатысты құнсыздануымен байланысты едәуір ұлғайған ҚРҰБ своптары бойынша пайда болды.

31. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА/(ШЫҒЫН)

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайда/(шығын) мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Сауда операциялары, нетто	8,463	10,527	6,667
Бағамдық айырмалар, нетто	<u>(169,485)</u>	<u>(3,441)</u>	<u>2,594</u>
Шетел валютасымен операциялар бойынша барлық таза пайданын/(шығынның) жиынтығы	<u>(161,022)</u>	<u>7,086</u>	<u>9,261</u>

2015 жылғы шетел валютасымен операциялар бойынша таза шығын Үкімет пен ҚРҰБ-нің теңгенің еркін құбылмалы айырбастау бағамы мен валюталық коридордың күшінің жойылуында негізделген жаңа ақшалай-кредиттік саясатқа көшу туралы шешімінің нәтижесімен байланысты.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

32. САҚТАНДЫРУ ҚЫЗМЕТІНЕН АЛЫНҒАН ТАБЫС

Сақтандыру қызметінен алынған табыс /шығыс мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Сақтандыру бойынша сыйлықақы, брутто	50,859	38,887	34,331
Әлі алынбаған сыйлықақы резервіндегі өзгеріс, нетто	(5,439)	(1,869)	(734)
Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақылары	(19,846)	(16,340)	(14,186)
	25,574	20,678	19,411
Сақтандыру төлемдері	(10,081)	(8,528)	(8,457)
Агенттерге комиссиялық сыйақы	(5,855)	(4,332)	(443)
Сақтандыру резервтері	(6,857)	(3,335)	(5,033)
	(22,793)	(16,195)	(13,933)
Сақтандыру қызметі бойынша пайданың жиынтығы	2,781	4,483	5,478

33. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

Операциялық шығыстар мыналардан құралады:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Жалақы және сыйлықақы	40,886	35,767	30,899
Тозу және амортизация	6,323	5,023	5,747
Табыс салығын қоспағандағы салықтар	3,607	2,734	2,443
Жалдау	2,511	1,379	1,248
Күзет	1,933	1,494	1,436
Жөндеу және қызмет көрсету	1,867	1,855	1,559
Байланыс	1,621	1,574	1,238
Коммуналдық қызметтер	1,515	1,095	1,085
Ақпараттық қызмет	1,511	1,247	941
Жарнама	1,359	1,154	1,138
Іссапарлық шығындар	738	736	639
Кеңселік және офистік бұйымдар	719	620	599
Кәсіптік қызметтер	671	1,343	1,835
Сақтандыру агентінің сыйақысы	569	700	717
Қайырымдылық	509	577	564
Көлік	475	488	525
Еншілес ұйымдарға инвестициялардың құнсыздануы	351	367	-
Өкілдік шығыстар	119	104	53
Әлеуметтік іс-шаралар	84	208	324
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды және материалдық емес активтерді шығынға жазу	57	1,141	175
Басқасы	3,380	2,804	1,655
	70,805	62,410	54,820

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

34. АКЦИЯДАН ТҮСЕТІН ПАЙДА

Акция бойынша базалық пайда мен ажыратылатын пайда басты компанияның акционерлеріне тиесілі бір жылдағы пайданы жыл ішінде айналымдағы таза пайданы бөлуге қатысатын акциялардың орташа бағасына бөлу арқылы есептеледі.

Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнамаға сәйкес, 26-ескертпеде атап көрсетілгендей, қарапайым акциялар бойынша тиісті кезеңдегі дивиденд мөлшері осы кезең ішіндегі артықшылықты акцияларға төленетін дивиденд мөлшерінен аспауға тиіс. Ендеше, кезең ішіндегі таза пайда қарапайым және артықшылықты акциялар арасында олардың бөлінбеген пайдаға заңдық және келісім-шарттық құқықтарына сәйкес бөлінеді.

Төменде бір акция бойынша базалық және ажыратылған пайда туралы мәліметтер келтірілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Бір акция бойынша базалық пайда			
Басты компания акционерлеріне қатысты жыл ішіндегі таза пайда	120,312	114,377	72,137
Артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер шегерілгеннен кейінгі	(2,543)	(1,757)	(2,197)
Қарапайым акциялар иелеріне қатысты таза пайда	117,769	112,620	69,940
Бір акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін жалпы акциялардың орташа саны	10,910,049,314	10,910,233,188	10,906,545,755
Бір акция бойынша базалық пайда (теңгемен)	10.79	10.32	6.41
Бір акция бойынша ажыратылған пайда			
Акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін қолданылатын пайда	117,769	112,620	69,940
Плюс: айырбасталатын артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер	1,078	744	899
Плюс: пайда тұтастай бөлінген жағдайда айырбасталатын артықшылықты акциялар иелеріне төленетін қосымша дивидендтер*	Қолданылмай-ды	Қолданылмай-ды	Қолданылмай-ды
Акцияны айырбастау кезінде айырбасталатын артықшылықты акциялар иелеріне төленетін соманы шегергеннен кейінгі	(6,091)	(10,102)	(10,455)
Бір акция бойынша ажыратылған пайданы есептеу үшін қолданылатын пайда	112,756	103,262	60,384
Бір акция бойынша базалық пайданы есептеу үшін қарапайым акциялардың орташа саны	10,910,049,314	10,910,233,188	10,906,545,755
Айырбасталатын артықшылықты акцияларды айырбастау кезінде шығарылатын қарапайым акциялардың орташа саны	51,401,960	79,971,439	79,886,934
Бір акция бойынша ажыратылған пайданы есептеу үшін акциялардың орташа саны	10,961,451,274	10,990,204,627	10,986,432,689
Бір акция бойынша ажыратылған пайда (теңгемен)	10.29	9.40	5.50

*Бір акция бойынша базалық және ажыратылған пайданы есептеуге қарапайым акцияларды ұстаушыларға қатысты пайда ғана кіреді, өйткені артықшылықты акциялар бойынша төленген дивидендтер пайда толық бөлінген жағдайда төленетін дивидендтерден көп.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

ҚҚБ талаптарына сәйкес сауда-саттық тізіміне енгізілген компаниялар үшін акциялардың әр түрі бойынша бір акцияның баланстық құны 2015, 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мына төмендегі кестеде көрсетілген.

Акциялар түрі	2015 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	10,909,450,551	523,109	47.95
Айырбасталмайтын артықшылықты	20,443,932	(3,975)	(194.43)
Айырбасталатын артықшылықты	369,555	2,135	5,777.22
		<u>521,269</u>	

Акциялар түрі	2014 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	10,909,898,713	444,217	40.72
Айырбасталмайтын артықшылықты	109,300,945	9,049	82.79
Айырбасталатын артықшылықты	79,861,400	13,291	166.43
		<u>466,557</u>	

Акциялар түрі	2013 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Қарапайым	10,908,700,519	362,761	33.25
Айырбасталмайтын артықшылықты	115,533,834	10,510	90.97
Айырбасталатын артықшылықты	79,997,250	13,291	166.14
		<u>386,562</u>	

Айырбасталмайтын артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасы айырбасталмайтын артықшылықты акциялардың баланстық құнының сомасы және айырбасталмайтын артықшылықты акцияларға қатысты эмиссиялық табыс сомасы ретінде есептеледі. Айырбасталатын артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасы айырбасталатын артықшылықты акциялардың баланстық құнының сомасы ретінде есептеледі. Қарапайым акцияларға қатысты капитал сомасы капиталдың қорытынды сомасы мен материалдық емес активтердің қалдық құнының сомасы және артықшылықты акцияларға қатысты сомасы арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Топ басшылығы есеп беріліп отырған күнгі жағдайға сәйкес ҚҚБ талаптары толығымен орындалып отыр деп есептейді.

35. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Топтың қаржылық қызметі үшін тәуекелдерді басқарудың маңызы зор. Топ қызметіне тән болатын негізгі тәуекел түрлері мыналар:

- Кредит тәуекелі;
- Өтімділік тәуекелі; және
- Нарықтық тәуекел

Тәуекелдерді басқарудың пәрменді әрі тиімді саясатын қамтамасыз ету үшін Топ тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттарын айқындады, бұлардың басты мақсаты Топты қазіргі бар тәуекелдерден қорғауға және жоспарланған көрсеткіштерге қол жеткізуге мүмкіндік беруді көздейді. Бұл аталған қағидаттарды Топ мынадай тәуекелдерді басқару кезінде пайдаланады:

Кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі – контрагенттің Топ алдындағы өз қаржы міндеттемелерін орындамауы, дер кезінде орындамауы немесе толығымен орындамауы салдарынан Топтың шығынға ұшырау тәуекелі.

Кредиттік тәуекелдерді басқару және бақылауда тәуекел-менеджмент бөлімшесі маңызды рөл атқарады. Бұл бөлімше кредиттік тәуекелді сәйкестендіру, бағалау, бақылау және мониторинг шараларын енгізуді жүзеге асырады. Тәуекел-менеджмент бөлімшесі кредиттік шешімдер қабылдау, кредит беру ережелері мен бағдарламаларын келісу, кредиттік тәуекелді азайту үшін шаралар қолдану бойынша тәуелсіз нұсқаулар беру, лимиттерді бақылау, кредиттік тәуекелдер мониторингі, есептеме құрастыру, сондай-ақ сыртқы заңнамалық реттеу, сол сияқты ішкі талаптар мен рәсімдерге сәйкестікті бақылауды қамтамасыз ету процессіне тікелей қатысады.

Топ өзінің кредит тәуекелінің деңгейін бір заемшыға /контрагентке немесе заемшылар тобына қатысты, сондай-ақ салалық (және географиялық) сегменттер бойынша ең жоғары тәуекел сомасын анықтау арқылы айқындайды. Экономика салалары бойынша кредит тәуекелінің барынша жоғары шоғырлану лимитін Банктің Активтер мен пассивтерді басқару (АПКОМ) комитеті белгілейді және бақылап отырады. Кредит беру бағдарламалары (Шағын және орта бизнеске кредит беру, бөлшек кредиттер) бойынша кредит тәуекелдерінің деңгейіне қатысты шектеулерді Басқарма бекітеді. Әрбір контрагент бойынша, оның ішінде банктер мен брокерлерді қоса алғанда, баланстық және баланстан тыс жекелеген тәуекелдер деңгейін тиісті Кредит комитеттері мен АПКОМ қарастырады. Белгіленген лимитті салыстырып отыру арқылы күн сайын тәуекелдердің нақты мөлшеріне мониторинг жүргізіледі.

Әрбір контрагент бойынша міндеттемелердің орындалмау тәуекелі баланстық және баланстан тыс тәуекелдерді қамтитын лимиттермен шектеледі.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Баланстан тыс кредиттік міндеттемелер пайдаланылмаған кредит желілері, кепілдемелер немесе аккредитивтер түрінде болады. Баланстан тыс шоттарда есепке алынатын қаржы құралдары бойынша кредиттік тәуекел контрагенттің келісім-шарт талаптары мен мерзімін орындай алмауынан мүмкін болатын залал ретінде анықталады. Баланстан тыс қаржылық құралдармен байланысты кредит тәуекелдеріне қатысты Топ, әдетте, пайдаланылмаған кредит желілерінің жалпы сомасына тең мөлшерде шығын шегіп отырады. Дегенмен, мүмкін болатын шығын сомасы жалпы пайдаланылмаған міндеттемелер сомасынан аз болады, өйткені көпшілік жағдайда кредит беруге байланысты туындайтын міндеттемелер контрагенттің кредит төлеудің ерекше стандарттарына сай келу мүмкіндігіне тікелей қатысты. Шартты міндеттемелерге қатысты Топ қаржы құралдарының балансында көрсетілген несие беруді бекіту, тәуекелді шектейтін лимиттер пайдалану және ағымдағы мониторинг жүргізу рәсімдеріне негізделген кредит саясатын ұстанады. Топ кредиттің өтелу мерзімін жіті қадағалайды, өйткені қысқа мерзімділерге қарағанда ұзақ мерзімді міндеттемелердің кредит тәуекелінің қаупі жоғарырақ.

Кредиттік комитеттердің құрылымы мен өкілеттігі

Топтың Кредиттік саясатын жүзеге асыруды және кредиттік шешімдердің ретімен қабылдануын қамтамасыз етуші алқалық кредиттік органдарға кредиттік комитеттер, АПКОМ Басқарма және Директорлар кеңесі жатады.

Коммерциялық Дирекция (КД)

Кредиттік операциялар және корпоративтік клиенттердің кредиттік өтінімдері бойынша Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің Алқалық органы.

Филиалдардың және филиал желісінің кредиттік комитеттері (ФКК, ФЖКК)

Филиалдар арқылы шағын және орта бизнес субъектілеріне қаржылық құралдар беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің ФКК, ФЖКК.

ФКК мен ФЖКК кредит беру лимитін филиалдар бойынша Банк Басқармасы белгілейді. ФКК үшін белгіленген кредит беру лимиті шеңберінде филиал қаржылық құрал беруге байланысты мәселелер бойынша өз бетімен шешім қабылдайды. ФКК лимиттен тыс жобалары бойынша және олар бойынша шешім қабылдау ФКК өкілеттілігіне кірмейтін жобалар бойынша шешімді ФЖКК қабылдайды. ФЖКК шешімдер қабылдау рәсімінде сондай-ақ Банк қызметтерінің сарапшылық қорытындыларын кешенді талдау негізінде жасақталған кредиттік топтаманы қарастыруды қамтиды.

Бас Банктің бөлшек кредиттік комитеті және Шешімдер қабылдау орталығы (ББ БКК және ШҚО)

Филиалдар арқылы бөлшек бизнес субъектілеріне қаржылық құралдар беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің ББ БКК және ШҚО.

ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар, кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ББ БКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды. ББ БКК лимиттен тыс және нормативтен тыс өтінімдерді және Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер шеңберінде басқа да мәселелерді қарастыруға уәкілетті.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

ШҚО мен ББ БКК жұмыс істеуімен қатар, табыс деңгейі тәуелсіз мемлекеттік органның деректерімен құжаттай расталатын жалақы алушы жеке тұлғаларға кредит беру туралы шешімдер қабылдауда автоматтандырылған тәсіл қолданылады. Мұндай көзқарас заемшының тәуекелдік профилін ескереді және шешім қабылдауда тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

ББ, филиалдың проблемалы кредиттер жөніндегі комитеті

Банктің және оның филиалдарының проблемалы кредиттер бойынша қаражатты басқару, қызмет көрсету және олардың қайтарылуын қамтамасыз етуге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің Алқалық органдары.

Еншілес кәсіпорындардың уәкілетті /алқалық органдары

Еншілес кәсіпорындардың кредиттік өтінімдерін қарастыру және бекітуді тиісті клиенттер сегментіне кредит беруді реттейтін еншілес кәсіпорының ішкі құжаттарына сәйкес еншілес кәсіпорынның уәкілетті/алқалық органы жүзеге асырады. Лимиттен тыс және нормативтен тыс кредиттік өтінімдерді, Бас Банктің тиісті Кредиттік комитетінде Банктің ішкі нормативтік құжаттарында қарастырылған тәртіппен алдын-ала қарастырылған жағдайда, еншілес кәсіпорынның Директорлар кеңесі бекітеді.

АПКОМ

Ақша тарту және оны орналастыруға байланысты банктік қызметтің кірістілігін ұлғайту және тәуекелдерді шектеу мақсатын көздейтін Банктің Алқалық органы. АПКОМ-ның басты мақсаттары: өтімділікті басқару, пайыздық мөлшерлеме тәуекелін басқару, бағалық тәуекелді басқару және басқа да банктік тәуекелдерді басқару.

АПКОМ сондай-ақ контрагент-банктерге елдік лимиттер мен лимиттер белгілеу функцияларын жүзеге асырады. АПКОМ Директорлар кеңесіне есеп береді.

Банк Басқармасы

Бас Банктің кредиттік комитетінің, филиал желісі кредиттік комитетінің, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредиттік комитетінің өкілеттіктері шегінен шығып кететін немесе филиал желісі кредиттік комитетіне, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредиттік комитетіне белгіленген лимиттен асатын кредиттік өтінімдер Банк Басқармасында қаралады.

Директорлар кеңесі

Банктің жеке капиталының 5%-нан асатын сомаға берілген кредиттік өтінімдер, сондай-ақ Банкпен айрықша қарым-қатынаспен байланысқан тұлғалармен жасалатын мәмілелер Директорлар кеңесінде қаралады.

Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері

Топтың кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері нақты активтерге тән жекелеген тәуекелдер мен жалпылама нарықтық тәуекелдердің әсеріне қарай айтарлықтай өзгеріске ұшырап отырады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Төменде беріліп отырған кестеде қаржы активтері мен шартты міндеттемелер бойынша кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері көрсетілген. Баланс шоттарындағы қаржы активтері үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері активтерді есепке алуды және міндеттемелер мен қамтамасыз етуді қоспағанда осы активтердің баланстық құнына тең болады. Қаржылық кепілдіктер мен басқа да шартты міндеттемелер үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері кепілдеме бойынша төлем қажеттігі туындағанда немесе ашылған кредит желілері шеңберінде несие талап етілген жағдайда Топ төлеуге тиіс болатын ең жоғары сомаға тең болады (27-ескертпе). Қамтамасыз ету кепілдігі осы кепіл қамтамасыз ету ретінде алынған қаржы құралының баланстық құнымен көрсетіледі.

	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2015 жылғы 31 желтоқсан Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтама- сыз ету
Ақшалай балама*	1,285,789	-	1,285,789	8,320
Міндетті резервтер	68,389	-	68,389	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	176,838	-	176,838	-
Кредит мекемелеріндегі қаржы	44,993	-	44,993	-
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	373,356	-	373,356	-
Клиенттерге берілген заемдар	2,176,069	-	2,176,069	2,040,192
Өзге қаржы активтері	6,226	-	6,226	-
	4,131,667	-	4,131,667	2,048,519
Шартты қаржы міндеттемелері	237,566	-	237,566	18,675

	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2014 жылғы 31 желтоқсан Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтама- сыз ету
Ақшалай балама*	410,124	-	410,124	3,803
Міндетті резервтер	48,225	-	48,225	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	15,361	-	15,361	-
Кредит мекемелеріндегі қаржы	27,095	-	27,095	-
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	379,648	-	379,648	-
Клиенттерге берілген заемдар	1,648,013	-	1,648,013	1,579,026
Өзге қаржы активтері	8,493	-	8,493	-
	2,536,959	-	2,536,959	1,582,829
Шартты қаржы міндеттемелері	182,414	-	182,414	3,427

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

	Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері	2013 жылғы 31 желтоқсан Есепке алын- атын сома	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтама- сыз ету
Ақшалай балама*	405,561	-	405,561	32,326
Міндетті резервтер	44,276	-	44,276	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	1,235	-	1,235	-
Кредит мекемелеріндегі қаржы	25,808	-	25,808	-
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	345,638	-	345,638	-
Клиенттерге берілген заемдар	1,482,245	-	1,482,245	1,436,711
Өзге қаржы активтері	3,979	-	3,979	-
	2,308,742	-	2,308,742	1,469,037
Шартты қаржы міндеттемелері	178,439	-	178,439	6,249

* Бұл сома қысқа мерзімді заемдар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаржы мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

Қаржы активтері халықаралық рейтинг агенттігінің ағымдағы кредит рейтингіне немесе Топтың ішкі бағалау жүйесіне сәйкес жіктелінеді. Ең жоғарғы мүмкін болатын рейтинг - AAA. Инвестициялық класқа жатқызылған қаржы активтеріне AAA-дан BBB-ге дейінгі рейтинг берілуі мүмкін. BBB-ден төмен рейтинг берілген қаржы активтері алып-сатарлық деңгей ретінде жіктелінген.

Топтың қаржы активтерін кредит рейтингі құнсыздану резервіне дейін мынадай түрде берілген:

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтингі берілмеген	2015 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақшалай қаржы және оның баламасы	74,268	85,108	41,422	1,033,095	46,447	5,449	1,285,789
Міндетті резервтер	-	-	-	66,023	2,366	-	68,389
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	21	-	1,026	174,815	970	238	177,070
Кредит мекемелерін- дегі қаржы	-	-	11,524	27,463	6,013	-	45,000
Сатуға арналған, қолда бар инвестиция- лық бағалы қағаздар	5,839	-	-	265,583	101,614	11,000	384,036
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	10,794	10,794
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	238,548	238,548

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтингі берілмеген	2014 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақшалай қаржы және оның баламасы	7,743	43,135	85,484	265,090	6,184	2,488	410,124
Міндетті резервтер	-	-	-	47,335	561	329	48,225
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	-	1	554	14,418	408	346	15,727
Кредит мекемелеріндегі қаржы	-	-	2,501	24,222	48	324	27,095
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	9,576	20	33,567	246,433	82,053	16,641	388,290
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	12,790	12,790
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	182,821	182,821
	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредит рейтингі берілмеген	2013 жылғы 31 желтоқсан, барлығы
Ақшалай қаржы және оның баламасы	10,104	27,246	248,914	117,087	1,856	354	405,561
Міндетті резервтер	-	-	-	43,755	-	521	44,276
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	-	-	161	714	298	161	1,334
Кредит мекемелеріндегі қаржы	-	-	2,010	15,891	7,678	234	25,813
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	7,918		29,548	283,998	25,786	4,342	351,592
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	9,155	9,155
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	182,602	182,602

* Бұл сома қысқа мерзімді заемдар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаржы мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Банк секторының мекемелері тұтастай алғанда қаржы активтері мен шартты міндеттемелерге қатысты кредит тәуекеліне ұшырап отырады. Топтың кредит тәуекелдері Қазақстан Республикасында шоғырланған. Топ бекіткен Тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес кредиттер бойынша лимитті орындау және кредитті өтеу қабілетін қамтамасыз ету мақсатында кредит тәуекелінің деңгейіне ұдайы мониторинг жүргізіліп отырады.

Клиенттерге берілетін заемдар ішкі бағалауға сүйене отырып және басқа талдау рәсімдерінің негізінде жіктеледі. Тиісті департаменттер кредиттерді олардың тәуекел туғызуына және Топ үшін қауіп тудыратын потенциалдық шығындар тәуекеліне сәйкес жіктемелейді, ал мұндай жіктемелеуді тәуекелдерді басқару департаменті бекітеді.

Жеке заемдар бойынша құнсызданудың негізгі белгілері ретінде Банк мыналарды қарастырады:

- заемшының 90 күннен асқан мерзімі өткізілген берешегінің болуы;
- ішкі рейтингтік модельдің заемшыға дефолттық рейтингтерді беруі;
- заемшының қаржылық жағдайы нашарлағанда қайта құрылымдаудың болуы

Топ заемдарды түрлі тәуекел санаттары бойынша ішкі жіктемелеу моделін пайдаланады.

Заемның құнсыздануға ұшырағандығын куәландыратын оқиға басталғаннан кейін осы модель заемшының қаржылық көрсеткіштері, оның кредиттік тарихы, заемшының өтімділігі мен дебиторлық берешегінің сапасы, заемшыға, экономика секторына қатысты нарықтық тәуекел және басқа факторлар негізінде құнсыздану резервінің сомасын бағалауға көмектеседі. Кредит менеджерлері ақпаратты мерзім сайын модельге енгізіп отырады. Жүйеге енгізілген ақпарат пен клиенттерге берілген заемдардың құнсыздану резерві сомасын бағалауды тәуекелдерді басқару департаменті тексеріп отырады.

Рейтингтік модель мынадай жіктемелеуді пайдаланады:

- Рейтингтік балл 1 – заем бойынша ең жоғары рейтинг, кредит тәуекелінің дәрежесі барынша төмен;
- Рейтингтік балл 2 – заем сапасы өте жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі өте төмен;
- Рейтингтік балл 3 – заем сапасы жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі төмен;
- Рейтингтік балл 4 – заем сапасы қанағаттанарлық, кредит тәуекелі болмашы дәрежеде;
- Рейтингтік балл 5 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелі ұлғаюы мүмкін;
- Рейтингтік балл 6 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелінің дәрежесі жоғары болуы мүмкін;
- Рейтингтік балл 7 – дефолт тәуекелінің дәрежесі жоғары, заемшының төлем қабілеті экономикалық қолайлы жағдайлармен байланысты;
- Рейтингтік балл 8 – 10 – дефолт тәуекелі өте жоғары /дефолт

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Бірыңғай заемдардың пулдары – кредиттік сипаттамасы жағынан бір-біріне ұқсас активтер тобы қағидаты (мәселен, экономика саласы, бизнес тұрпаты, кредит беру бағдарламасы, дефолт деңгейі, ішкі рейтингтер және өзге факторлар) бойынша біріктірілген клиенттер заемдары. Бірыңғай заемдар пулдарына ұжымдық негізде бағаланатын активтер жатқызылады.

Рейтингтік балл	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
1	-	-	-
2	-	-	-
3	-	8,984	2,091
4	158,907	198,407	93,919
5	270,049	191,679	398,582
6	500,177	340,418	96,218
7	412,839	200,867	256,419
8-10	162,838	223,515	308,154
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке-дара негізде бағаланатын заемдар	1,504,810	1,163,870	1,155,383
Жеке-дара негізде бағаланатын шағын, орта және бөлшек бизнес клиенттеріне берілген заемдар	127,503	98,674	172,118
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын заемдар	848,870	671,487	478,055
	2,481,183	1,934,031	1,805,556
Минус – Құнсыздану резерві (23-ескертпе)	(305,114)	(286,018)	(323,311)
Клиенттерге заемдар	2,176,069	1,648,013	1,482,245

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

Келесі кестеде құнсызданған активтердің және мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған активтердің баланстық құны көрсетіледі:

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері		2015 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржылық активтер		Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржылық активтер				
	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
Кредит мекемелеріндегі қаржы	44,993	-	7	(7)	-	-	44,993
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	378,520	-	5,516	(5,516)	-	-	378,520
Клиенттерге берілетін заемдар	1,161,326	(14,269)	470,987	(193,849)	848,870	(96,996)	2,176,069
Өзге қаржы активтері	3,602	-	7,191	(4,567)	-	-	6,226
	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері		2014 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржылық активтер		Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржылық активтер				
	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
Кредит мекемелеріндегі қаржы	27,095	-	-	-	-	-	27,095
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	386,423	-	1,858	(1,858)	-	-	386,423
Клиенттерге берілетін заемдар	840,065	(9,235)	422,479	(197,942)	671,487	(78,841)	1,648,013
Өзге қаржы активтері	6,611	-	6,179	(4,297)	-	-	8,493

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері		2013 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданбаған қаржылық активтер		Жеке-дара негізде бағаланатын құнсызданған қаржылық активтер				
	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	Активтердің баланстық құны	Құнсыздану резервінің сомасы	
Кредит мекемелеріндегі қаржы	25,813	(5)	-	-	-	-	25,808
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	350,522	-	1,040	(1,040)	-	-	350,552
Клиенттерге берілетін заемдар	776,471	(39,454)	551,030	(226,935)	478,055	(56,922)	1,482,245
Өзге қаржы активтері	3,490	-	5,665	(5,176)	-	-	3,979

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсызданбаған мерзімі өткізілген заемдардың баланстық құны 11,119 миллион теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда – 1,528 миллион теңге; 2013 жылғы 31 желтоқсанда – 1,118 миллион теңге). Бұл заемдар бойынша өткізілген мерзім 90 күннен аспайтын мерзімді құрайды.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Топтың өз міндеттемелерін дер кезінде өтеуі үшін ақшалай қаражаттың жеткіліктілігін қамтамасыз ету қабілетсіздігіне байланысты тәуекел. Топтың өтімділік тәуекелі активті операциялар бойынша талаптардың мерзімі міндеттемелер бойынша өтеу мерзімімен сәйкессіздік (сәйкес келмеу) салдарынан туындайды.

Топтың қысқа мерзімді өтімділік тәуекелін басқару үшін Қазынашылық клиенттердің шоттарындағы ақшалай қаражаттың қозғалысының күн сайынғы болжамын жасайды. Ұзақ мерзімді өтімділік тәуекелін басқаруды өтімділіктің ұзақ мерзімді позицияларын талдау және елеуді кері позицияны түрлі әдістермен басқару бойынша шешімдер қабылдау арқылы АПКОМ жүзеге асырады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

Өтімділік тәуекелін басқару мақсатында Топ клиенттерге берілген заемдар бойынша төлемдер кестесін ескере отырып, қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін талдайды. Төменде келтірілген кестелерде Топтың қысқа мерзімді өтімді қаражатқа деген қажеттілігін қанағаттандыру үшін қашан да қолда болатын қаражат ретінде «1 айдан аз» деген бағанға қамтылған, пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, келісім-шарт бойынша төлем жүргізілген күнге дейін қалған кезең негізінде топтастырылған қаржы активтері мен міндеттемелерге талдау берілген.

	2015 ж. 31 желтоқсан					
	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,404,000	680	-	-	-	1,404,680
Міндетті резервтер	36,373	2,864	20,677	4,522	3,953	68,389
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	8,271	8,058	86,331	74,410	-	177,070
Кредит мекемелеріндегі қаржы	6,735	49	21,413	8,364	8,432	44,993
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	1,786	3,197	42,015	156,592	174,930	378,520
Клиенттерге берілетін заемдар	145,257	217,322	1,443,491	258,976	111,023	2,176,069
Өзге қаржы активтері	3,666	1,375	1,159	3	23	6,226
	<u>1,606,088</u>	<u>233,545</u>	<u>1,615,086</u>	<u>502,867</u>	<u>298,361</u>	<u>4,255,947</u>
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаржысы	1,512,389	157,208	1,251,201	38,008	84,925	3,043,731
Кредит мекемелерінің қаржысы	65,353	140	1,142	8,879	92,744	168,258
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	5,593	-	-	-	-	5,593
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	4,973	3,802	7,366	202,178	379,206	597,525
Өзге қаржы міндеттемелері	10,671	315	1,551	183	11	12,731
	<u>1,598,979</u>	<u>161,465</u>	<u>1,261,260</u>	<u>249,248</u>	<u>556,886</u>	<u>3,827,838</u>
Нетто позиция	<u>7,109</u>	<u>72,080</u>	<u>353,826</u>	<u>253,619</u>	<u>(258,525)</u>	
Жинақталған айырмашылық	<u>7,109</u>	<u>79,189</u>	<u>433,015</u>	<u>686,634</u>	<u>428,109</u>	

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	2014 ж. 31 желтоқсан 3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақша қаражаты және оның баламалары	537,252	3,285	-	-	-	540,537
Міндетті резервтер	26,799	3,353	12,141	3,320	2,612	48,225
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	7,951	-	2,064	5,712	-	15,727
Кредит мекемелеріндегі қаржы	2,734	8,279	1,773	14,309	-	27,095
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	6,007	2,878	52,498	196,413	128,627	386,423
Клиенттерге берілетін заемдар	154,159	172,535	1,011,360	235,171	74,788	1,648,013
Өзге қаржы активтері	7,909	389	142	15	38	8,493
	742,811	190,719	1,079,978	454,940	206,065	2,674,513
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаржысы	995,765	215,470	489,419	104,434	43,125	1,848,213
Кредит мекемелерінің қаржысы	24,908	-	274	3,837	78,173	107,192
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	3,131	-	-	-	-	3,131
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,797	-	13,754	113,869	180,589	311,009
Өзге қаржы міндеттемелері	9,310	237	729	74	3	10,353
	1,035,911	215,707	504,176	222,214	301,890	2,279,898
Нетто позиция	(293,100)	(24,988)	572,802	232,726	(95,825)	
Жинақталған айырмашылық	(293,100)	(318,088)	257,714	490,440	394,615	

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	2013 ж. 31 желтоқсан 3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақша қаражаты және оның баламалары	462,744	23,569	-	-	-	486,313
Міндетті резервтер	25,666	3,095	11,145	2,360	2,010	44,276
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,334	-	-	-	-	1,334
Кредит мекемелеріндегі қаржы	2,784	1,539	5,183	16,297	5	25,808
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	11,292	20,090	31,346	221,720	66,104	350,552
Клиенттерге берілетін заемдар	176,593	174,538	869,799	217,895	43,420	1,482,245
Өзге қаржы активтері	3,499	217	64	140	59	3,979
	683,912	223,048	917,537	458,412	111,598	2,394,507
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаржысы	954,509	126,847	531,262	121,948	32,082	1,766,648
Кредит мекемелерінің қаржысы	99,191	2,945	627	1,141	3,491	107,395
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	69	-	-	-	-	69
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,377	-	5,329	109,368	72,441	189,515
Өзге қаржы міндеттемелері	6,571	307	1,232	138	-	8,248
	1,062,717	130,099	538,450	232,595	108,014	2,071,875
Нетто позиция	(378,805)	92,949	379,087	225,817	3,584	
Жинақталған айырмашылық	(378,805)	(285,856)	93,231	319,048	322,632	

Активтер мен міндеттемелер олардың шарттар бойынша және төлемдер кестелері бойынша мерзімдерінің негізінде есепке алынады. Топ клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдардың бір бөлігін Топ шығарған тиісті хабарламасынан кейін он айдың ішінде бір жақты тәртіпте қайта шақыруға құқылы.

Топ міндеттемелерінің елеулі үлесі клиенттердің мерзімді депозиттерінен, корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың ағымдағы шоттарынан және шығарылған борыштық бағалы қағаздардан құралады.

Басшылықтың пікірінше, талап етілгенге дейінгі және 1 айға дейінгі мерзіммен тартылған ағымдағы шоттар мен клиенттердің депозиттерінің ауқымды бөлігін құрайтынына қарамастан, мұндай депозиттерді салымшылардың санына және түріне қарай әртараптандыру, сондай-ақ Топтың өткен кезеңдерде жинақтаған тәжірибесі көрсетіп отырғандай, бұл депозиттер Топ қызметін қаржыландырудың ұзақ мерзімді және тұрақты көзін құрап отыр. Тиісінше, ағымдағы шоттардың айтарлықтай үлесі өтімділікті талдау және басқару үшін тұрақты ресурс болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Өтімділік тәуекелінің одан арғы талдауы төменде келтірілген кестеде ХКЕС (IFRS) 7-ге сәйкес берілген. Аталған кестеде көрсетілген сома қаржылық жағдай туралы біріктірілген есепте берілген сомаға сәйкес келмейді, өйткені осы тұсаукесерге қаржы міндеттемелері және шартты қаржы міндеттемелері бойынша болашақта жасалатын төлемдерге шарт бойынша төлем мерзіміне қарай жасалған талдау қоса енгізілген (пайыздық төлемдерді қоса).

	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2015 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	1,513,423	157,975	1,289,364	40,141	131,846	3,132,749
Кредит мекемелерінің қаржысы	65,908	158	1,213	9,815	121,931	199,025
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	11,135	8,739	42,555	353,676	436,265	852,370
Өзге қаржы міндеттемелері	10,674	315	1,551	183	8	12,731
Берілген кепілдіктер	186,306	-	-	-	-	186,306
Коммерциялық аккредитивтер	17,064	-	-	-	-	17,064
Заемдар беру бойынша міндеттеме	35,178	-	-	-	-	35,178
	<u>1,839,688</u>	<u>167,187</u>	<u>1,334,683</u>	<u>403,815</u>	<u>690,050</u>	<u>4,435,423</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	99,199	38,492	376,966	-	-	514,657
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	97,336	33,218	113,943	100,439	-	344,936
	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2014 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	998,589	222,913	511,807	222,648	63,160	2,019,117
Кредит мекемелерінің қаржысы	24,935	1	370	4,274	101,587	131,167
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,797	72	37,659	197,358	209,846	447,732
Өзге қаржы міндеттемелері	9,310	237	729	74	3	10,353
Берілген кепілдіктер	155,639	-	-	-	-	155,639
Коммерциялық аккредитивтер	6,657	-	-	-	-	6,657
Заемдар беру бойынша міндеттеме	20,525	-	-	-	-	20,525
	<u>1,218,452</u>	<u>223,223</u>	<u>550,565</u>	<u>424,354</u>	<u>374,596</u>	<u>2,791,190</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	78,612	92,682	-	182,350	-	353,644
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	75,310	-	94,906	174,466	-	344,682

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2013 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Клиенттер қаржысы	956,471	132,320	547,930	197,744	53,166	1,887,631
Кредит мекемелерінің қаржысы	99,286	2,965	637	1,292	5,810	109,990
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,377	-	20,332	151,928	84,054	258,691
Өзге қаржы міндеттемелері	6,571	307	1,232	138	-	8,248
Берілген кепілдіктер	156,699	-	-	-	-	156,699
Коммерциялық аккредитивтер	12,093	-	-	-	-	12,093
Заемдар беру бойынша міндеттеме	13,810	-	-	-	-	13,810
	<u>1,247,307</u>	<u>135,592</u>	<u>570,131</u>	<u>351,102</u>	<u>143,030</u>	<u>2,447,162</u>
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	68,517	-	1,212	-	-	69,729
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	68,446	-	961	-	-	69,407

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел дегеніміз – Топтың табысына немесе капиталына немесе оның іскерлік мақсатқа қол жеткізу қабілетіне пайыздық мөлшерлемелер, валюта бағамдары, бағалы қағаздардың котировкалары және басқа да негізгі параметрлері секілді нарықтық параметрлер өзгерістерінің кері әсерін тигізу тәуекелі.

Топ нарықтық тәуекелдерді мынадай құрамды бөліктерге бөледі:

- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі (пайыздық тәуекел);
- Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру тәуекелі (валюталық тәуекел);
- Бағалы қағаздар портфелінің бағасы өзгеру тәуекелі (бағалық тәуекел).

Нарықтық тәуекелді басқару мақсаты тәуекел/кірістілік арақатынасын оңтайландыру, қолайсыз оқиғалар жүзеге асырылған кезде шығынды азайту және іс жүзіндегі қаржылық нәтиженің күтілген нәтижеден ауытқу мәнін төмендету болып табылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Нарықтық тәуекелді басқару бағалы қағаздардың портфельдерін басқарудан, валюталар бойынша ашылған позицияларды басқарудан, пайыздық мөлшерлемелерді басқарудан және туынды қаржы құралдарын басқарудан құралады. Осы мақсатта АПКОМ бағалы қағаздар портфельдерінің, ашылған позициялардың, стоп-лосс лимиттерінің және басқа да шектеулердің лимиттерін белгілейді. Нарықтық тәуекел лимиттері жылына бір реттен сирек емес қайта қаралып отырады және тұрақты бақыланады.

Пайыздық тәуекел

Топ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне ұшырайды. Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қолайсыз өзгерісі салдарынан пайыздық табыстың азаю, пайыздық шығыстардың ұлғаю немесе капиталға кері әсер ету тәуекелі ретінде айқындалады.

Топ пайыздық тәуекелдің екі түрін бөледі:

- Әділ құнының өзгерісі капитал арқылы көрсетілетін бағалы қағаздардың портфельдері бойынша пайыздық тәуекел;
- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімтал (сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі) активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің сәйкес келмеуінен туындайтын (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау) пайыздық тәуекел.

АПКОМ оң пайыздық маржаны қамтамасыз ете отырып, Топтың пайыздық мөлшерлемелері бойынша позициясын басқару арқылы пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін және нарықтық тәуекелді басқарады. Мониторинг және бюджеттеу департаменті Топтың қаржылық қызметінің ағымдағы нәтижелерін қадағалап отырады, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне және Топтың пайдасына тигізетін әсеріне қатысты Топтың осал тұстарын бағалайды.

Топ пайыздық тәуекелдерді басқару және бақылау қағидаттары туралы Базель құжатында сипатталған көзқарасты пайдалана отырып пайыздық тәуекелге ұшырағыштық дәрежесін анықтау жолымен пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқарады. Бұл көзқарас активтер және міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің 200 базалық пунктке параллель өзгеру әсерін тестілеу жолымен Топтың пайыздық тәуекелге ұшырағыштық дәрежесін анықтайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде өзгерістер негізінде мүмкін деп табылған пайыздық тәуекелдің өзгерісі негізінде пайыздық тәуекелге сезімталдыққа талдау жасалған. Салық төленгенге дейінгі пайдаға ықпал ету - пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістердің қаржы активтері мен міндеттемелердің құбылмалы мөлшерлемесі негізінде 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес әділ құнмен есепке алынатын бір жыл ішіндегі таза пайыздық табысқа тигізетін әсері және тіркелімді пайыздық мөлшерлемелі құралдарды қайта бағалаудың әділ құнмен есепке алынатын әсері. Топ басшысының пікірінше, табыс салығы пайыздық тәуекелді басқаруға елеулі ықпал тигізбейді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес активтер құнынан салық төленгенге дейінгі пайдаға әсері былайша берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	2015 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме -2%	2014 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	2014 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме -2%	2013 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	2013 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме -2%
ҚАРЖЫ						
АКТИВТЕРІ:						
Клиенттерге заемдар	1,682	(1,682)	359	(359)	336	(336)
ҚАРЖЫ						
МІНДЕТТЕМЕСІ-						
ЛЕР:						
Кредит мекемелерінің қаржысы	-	-	10	(10)	45	(45)
Салық төленгенге дейінгі пайдаға таза әсері	1,682	(1,682)	349	(349)	291	(291)

Капиталға ықпал ету - бұл бөлінбеген пайдадағы өзгерістер нәтижесінде туындаған пайыздық мөлшерлеমেдегі жол берілетін өзгерістер әсері және сатуға арналған, пайыздық мөлшерлемесі тіркелімді, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудың әсері.

Капиталға әсері:

	2015 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	2015 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме -2%	2014 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	2014 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме -2%	2013 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме +2%	2013 жылғы 31 желтоқсан Пайыздық мөлшерлеме -2%
ҚАРЖЫ						
АКТИВТЕРІ:						
Клиенттерге заемдар	1,682	(1,682)	359	(359)	336	(336)
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	(30,024)	30,024	(28,359)	28,359	(19,471)	19,471
ҚАРЖЫ						
МІНДЕТТЕМЕСІ-						
ЛЕР:						
Кредит мекемелерінің қаржысы	-	-	10	(10)	45	(45)
Капиталға таза әсері	(28,342)	28,342	(28,010)	28,010	(19,180)	19,180

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

Валюталық тәуекел

Топ валюталық тәуекелге ұшырауы мүмкін. Бұл тәуекел Топтың қаржылық жағдайына кері әсерін тигізе алатын, шетел валюталары бойынша ашық позициялардың болуына және нарықтық айырбас бағамдарының қолайсыз өзгерістерінің болуына байланысты туындайтын тәуекел.

АПКОМ валюталық тәуекелді басқаруды ашық валюталық позицияны анықтау арқылы, теңгенің құнсыздануының болжамына және өзге де макроэкономикалық индикаторларға сүйене отырып іске асырады, бұл жәйт Топқа ұлттық және шетел валюталарының айырбас бағамындағы елеулі ауытқулардан болатын шығынды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Қазынашылық Топтың ашық валюталық позициясының реттеуші орган талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында оған күнделікті бақылау жасап отырады.

Топ шетел валютасының (негізінен АҚШ долларының) әрекет етуші айырбастау бағамдарындағы ауытқулардың салдарынан туындайтын, қаржылық жағдайға, қызметтің нәтижелеріне және ақшалай қаражаттың қозғалысына әсерін тигізетін, күнделікті қадағаланып отыратын тәуекелге ұшырауы ықтимал. АПКОМ валюта түрлеріне қарай тәуекел деңгейінің лимиттерін Директорлар Кеңесі бекіткен өкілеттік шеңберінде белгілейді. Бұл лимиттер реттеуші орган белгілеген ең төменгі талаптарға сәйкес келеді.

Топтың негізгі ақша ағындары негізінен теңгемен және АҚШ долларымен генерацияланады. Соның әсерінен теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамының келешек тербелістері Топтың АҚШ долларымен өрнектелген ақшалай активтері мен міндеттемелерінің баланстық құнына ықпалын тигізе алады. Валюталық тәуекел қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің баптарына және баланстан тыс позицияларға қатысты бағаланады. Топтың айырбастау бағамдарының тербелістеріне ағымдағы сезімталдығы баланстан тыс баптар қаржылық жағдай туралы есептің баптарын елеулі бейтараптандыратына байланысты тиімді деңгейде болады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

Топтың валюталық тәуекелге ұшырағыштығы былайша берілген:

	2015 ж. 31 желтоқсан						
	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Барлығы шетел валютасы	Теңге	БАРЛЫҒЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,246,957	46,458	17,737	25,328	1,336,480	68,200	1,404,680
Міндетті резервтер	52,945	1,149	233	970	55,297	13,092	68,389
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,000	-	-	-	1,000	176,070	177,070
Кредит мекемелеріндегі қаржы	14,829	-	-	-	14,829	30,164	44,993
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	211,261	1,784	904	654	214,603	163,917	378,520
Клиенттерге берілетін заемдар	671,755	5,986	15,653	12,430	705,824	1,470,245	2,176,069
Өзге қаржы активтері	44	48	56	195	343	5,883	6,226
	<u>2,198,791</u>	<u>55,425</u>	<u>34,583</u>	<u>39,577</u>	<u>2,328,376</u>	<u>1,927,571</u>	<u>4,255,947</u>
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаржысы	2,247,718	54,362	6,085	12,511	2,320,676	723,055	3,043,731
Кредит мекемелерінің қаржысы	22,732	545	1,952	1,332	26,561	141,697	168,258
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	2	-	-	2	5,591	5,593
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	364,241	-	-	-	364,241	233,284	597,525
Өзге қаржы міндеттемелері	853	72	151	315	1,391	11,340	12,731
	<u>2,635,544</u>	<u>54,981</u>	<u>8,188</u>	<u>14,158</u>	<u>2,712,871</u>	<u>1,114,967</u>	<u>3,827,838</u>
Баланс бойынша нетто позиция	<u>(436,753)</u>	<u>444</u>	<u>26,395</u>	<u>25,419</u>	<u>(384,495)</u>	<u>812,604</u>	<u>428,109</u>
Баланстан тыс нетто позиция	<u>462,886</u>	<u>37</u>	<u>(14,441)</u>	<u>(21,338)</u>	<u>427,144</u>	<u>(252,186)</u>	
Нетто позиция	<u>26,133</u>	<u>481</u>	<u>11,954</u>	<u>4,081</u>	<u>42,649</u>	<u>560,418</u>	

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	2014 ж. 31 желтоқсан						
	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Барлығы шетел валютасы	Теңге	БАРЛЫҒЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақша қаражаты және оның баламалары	399,727	44,879	9,395	13,434	467,435	73,102	540,537
Міндетті резервтер	29,053	980	333	356	30,722	17,503	48,225
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	578	-	-	86	664	15,063	15,727
Кредит мекемелеріндегі қаржы	2,490	-	-	-	2,490	24,605	27,095
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	190,531	1,057	1,059	1,617	194,264	192,159	386,423
Клиенттерге берілетін заемдар	427,775	4,289	8,208	9,011	449,283	1,198,730	1,648,013
Өзге қаржы активтері	1,399	26	76	63	1,564	6,929	8,493
	<u>1,051,553</u>	<u>51,231</u>	<u>19,071</u>	<u>24,567</u>	<u>1,146,422</u>	<u>1,528,091</u>	<u>2,674,513</u>
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаржысы	1,139,993	52,080	3,135	7,976	1,203,184	645,029	1,848,213
Кредит мекемелерінің қаржысы	11,672	290	802	399	13,163	94,029	107,192
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	3,131	3,131
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	195,266	-	-	-	195,266	115,743	311,009
Өзге қаржы міндеттемелері	199	118	32	173	522	9,831	10,353
	<u>1,347,130</u>	<u>52,488</u>	<u>3,969</u>	<u>8,548</u>	<u>1,412,135</u>	<u>867,763</u>	<u>2,279,898</u>
Баланс бойынша нетто позиция	<u>(295,577)</u>	<u>(1,257)</u>	<u>15,102</u>	<u>16,019</u>	<u>(265,713)</u>	<u>660,328</u>	<u>394,615</u>
Баланстан тыс нетто позиция	<u>318,777</u>	<u>(346)</u>	<u>(9,171)</u>	<u>(13,591)</u>	<u>295,669</u>	<u>(295,669)</u>	
Нетто позиция	<u>23,200</u>	<u>(1,603)</u>	<u>5,931</u>	<u>2,428</u>	<u>29,956</u>	<u>364,659</u>	

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	2013 ж. 31 желтоқсан						
	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Барлығы шетел валютасы	Теңге	БАРЛЫҒЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақша қаражаты және оның баламалары	288,851	22,138	8,086	6,858	325,933	160,380	486,313
Міндетті резервтер	19,496	582	136	368	20,582	23,694	44,276
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	478	-	-	50	528	806	1,334
Кредит мекемелеріндегі қаржы	2,515	-	-	-	2,515	23,293	25,808
Сатуға арналған, қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	173,354	-	1,826	979	176,159	174,393	350,552
Клиенттерге берілетін заемдар	493,463	3,056	7,103	5,017	508,639	973,606	1,482,245
Өзге қаржы активтері	247	47	82	32	408	3,571	3,979
	<u>978,404</u>	<u>25,823</u>	<u>17,233</u>	<u>13,304</u>	<u>1,034,764</u>	<u>1,359,743</u>	<u>2,394,507</u>
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаржысы	734,129	25,063	3,653	19,099	781,944	984,704	1,766,648
Кредит мекемелерінің қаржысы	28,152	474	3	158	28,787	78,608	107,395
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	69	69
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	162,055	-	3,276	-	165,331	24,184	189,515
Өзге қаржы міндеттемелері	25	58	14	100	197	8,051	8,248
	<u>924,361</u>	<u>25,595</u>	<u>6,946</u>	<u>19,357</u>	<u>976,259</u>	<u>1,095,616</u>	<u>2,071,875</u>
Баланс бойынша нетто позиция	<u>54,043</u>	<u>228</u>	<u>10,287</u>	<u>(6,053)</u>	<u>58,505</u>	<u>264,127</u>	<u>322,632</u>
Баланстан тыс нетто позиция	<u>(41,824)</u>	<u>36</u>	<u>(7,989)</u>	<u>(5,267)</u>	<u>(55,044)</u>	<u>55,044</u>	
Нетто позиция	<u>12,219</u>	<u>264</u>	<u>2,298</u>	<u>(11,320)</u>	<u>3,461</u>	<u>319,171</u>	

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Топты айтарлықтай тәуекелге ұшыратып отырған валюталар және Топтың болжанған қаржылық ағыны туралы мәлімет берілген. Талдау валюта бағамының табыстар мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте тұрақты мән ретінде пайдаланылатын барлық өзгермелі мәндерінің негіздемелі ықтимал қозғалысының әсерін есептейді. Кестеде көрсетілген теріс мәнді сома пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептегі таза потенциалдық азаюды, ал оң мәнді сома таза жоғарылауды білдіреді. Валюталық тәуекелдің сезімталдығы баланстық та, баланстан тыс та валюталық позицияларды есепке алады. Топ басшылығының пікірінше, табыс салығы валюталық тәуекелді басқаруға елеулі ықпалын тигізбейді.

Қаржы активтерінің 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес құнына негізделген салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері айырбастау бағамының волатильдігін талдау арқылы есептеледі:

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары
Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері	6,533	(6,533)	5,800	(5,800)	3,055	(3,055)

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	+25% теңге/евро	-25% теңге/евро	+25% теңге/евро	-25% теңге/евро	+25% теңге/евро	-25% теңге/евро
Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері	120	(120)	(401)	401	66	(66)

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	+25% теңге/ресей рублі	-25% теңге/ресей рублі	+25% теңге/ресей рублі	-25% теңге/ресей рублі	+25% теңге/ресей рублі	-25% теңге/ресей рублі
Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері	2,989	(2,989)	1,483	(1,483)	575	(575)

Капиталға әсері:

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары	+25% теңге/АҚШ доллары	-25% теңге/АҚШ доллары
Капиталға әсері	6,533	(6,533)	5,800	(5,800)	3,055	(3,055)

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	+25% теңге/евро	-25% теңге/евро	+25% теңге/евро	-25% теңге/евро	+25% теңге/евро	-25% теңге/евро
Капиталға әсері	120	(120)	(401)	401	66	(66)

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	+25% теңге/ресей рублі	-25% теңге/ресей рублі	+25% теңге/ресей рублі	-25% теңге/ресей рублі	+25% теңге/ресей рублі	-25% теңге/ресей рублі
Капиталға әсері	2,989	(2,989)	1,483	(1,483)	575	(575)

Сезімталдықты талдауға шектеу

Жоғарыда келтірілген кестелерде ең басты болжамға негізделген өзгерістер көрсетілген, себебі басқа жорамалдар өзгеріссіз қалады. Шынтуайтына келгенде, жорамалдар мен басқа факторлар өзара байланысты болады. Сонымен қатар сезгіштіктің желілік емес сипаты бар екендігін де ескеру керек, сондықтан алынған нәтиже бойынша интерполяция немесе экстраполяция жүргізілмеуге тиіс.

Сезімталдықты Топтың активтер мен пассивтерді белсенді түрде басқару әрекетін есепке алмайды. Бұған қоса, Топтың қаржылық жағдайы нарықта болып жататын өзгерістерге қарай өзгеріске ұшырап отыруы мүмкін. Мәселен, Топтың қаржы активтерін басқару саласындағы стратегиясы нарықтағы ауытқулар тәуекелін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығында кенеттен бағалық шұғыл ауытқулар болған жағдайда басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфель құрамын өзгерту, сондай-ақ басқа да қорғаныс әдістерін қолдана алады. Ендеше, жорамалдардың өзгеруі міндеттемелерге әсер ете алмайды және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте нарықтық бағамен есепке алынатын активтерге айтарлықтай ықпал ете алмайды. Мұндай жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың түрлі әдістері капитал көлемінің айтарлықтай ауытқуына әкеп соғуы мүмкін.

Әлеуетті тәуекелді ашып көрсету мақсатында жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдаудағы басқа шектеулерге нарықтағы болжамды қозғалыстарды пайдалануды да қосуға болады, бұлар Топтың нарықта болатын болашақтағы өзгерістерге жасалған жорамалы ғана болып табылады, өйткені жорамалды қандай да бір сенімділікпен жасау мүмкін емес.

Бағалық тәуекел

Бағалық тәуекел - бұл нарықтық бағалардағы өзгеріс нәтижесінде қаржылық құрал құнында болатын өзгерістер тәуекелі және бұл жағдай жекелеген бағалы қағаз немесе оның эмитенті үшін ерекше факторлармен не болмаса рынокта айналымдағы бағалы қағаздардың барлығына ықпал ететін факторлардан туындайтындығына байланысты емес. Топ рыноктағы оның өнімдеріне ықпал ететін жалпылама немесе арнайы өзгерістер әсеріне байланысты бағалық тәуекелге ұшырап отырады.

Бағалық тәуекелді шектеу мақсатымен Топ сауда портфелінің потенциалдық шығындарын азайту мақсатымен сауда портфеліндегі әрбір жекелеген бағалы қағаз бойынша ең жоғарғы шығын (stop-loss) лимитін белгілейді.

Бағалық тәуекелді бағалау Банк іс жүзіндегі шығындар VaR мәніне сәйкес келетін шығындар деңгейінен артуы мүмкін жағдайда бір күн ішінде өзіне қабылдай алатын күтілген шығындар деңгейіне Expected shortfall (ES) лимиттерін белгілеу арқылы VaR әдісінің негізінде жүзеге асырылады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

VaR есептеулері мынадай параметрлердің негізінде жүргізіледі:

- есептік кезең – 252 жұмыс күні;
- сенімділік интервалы – 95%;
- пайдаланылатын әдіс – тарихи модельдеу әдісі.

Топ 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес бағалық тәуекелді болымсыз деп санайды, соған байланысты сандық ақпаратты ашудың қажеті жоқ.

36. КАПИТАЛ ЖЕТІМДІЛІГІН БАСҚАРУ

Топтың капиталды басқару кезіндегі мақсаты қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі «капитал» ұғымынан кеңірек және мынадай жәйттерді білдіреді:

- ҚРҰБ тарапынан капиталға қойылатын талаптарды орындау;
- Топтың өз қызметін үздіксіз қызмет істеу қағидатымен жалғастыру қабілетін Топтың пайда табуын әрі акционерлер мен өзге де мүдделі тұлғаларға табыс әкелуін қамтамасыз ете отырып қорғау; және
- Өз қызметін одан әрі дамыту үшін меншікті қаражат көлемін тиісінше қамтамасыз ету.

Талап етілетін капитал деңгейі жоғарыда көрсетілген мақсаттарды ескере отырып, жылдық бюджетті әзірлеу барысында белгіленеді және бұл Басқарма мен Директорлар кеңесі тарапынан мақұлданады. Топ капиталының жетімділігі Базель комитетінің қағидаттарына және әдістері мен коэффициенттеріне сәйкес бақыланады. Топ капиталының көлемін өлшеу әдістерінде өзгерістер болған жоқ.

Нормативтік капитал бірінші деңгейдегі капиталдан құралады, оның құрамына жарғылық капитал, эмиссиялық табыс, бөлінбеген табыс, оның ішінде ағымдағы жыл ішіндегі табыс, шетел валютасымен жасалатын операциялар және есептелген дивидендтері мен меншікті акциялардағы таза ұзақ мерзімді айқындама және іскерлік бедел шегерілген азшылық үлесі кіреді. Нормативтік капитал құрамының келесі бөлігі екінші деңгейлі капитал болып табылады, оның құрамы бірінші деңгейдегі капитал көлемінің 50%-мен және қайта бағалау резервімен шектелген субординирленген ұзақ мерзімді берешектен тұрады.

Тәуекелді ескере отырып есептелген активтер өлшемі бес түрлі тәуекел иерархиясы негізінде жүргізіледі, әр актив пен контрагенттің табиғи сипатына сәйкес қолайлы қамтамасыз ету немесе кепілдіктерді ескере отырып, кредиттік, нарықтық және басқа қатысы бар тәуекелдер бағасын көрсетеді. Бұған ұқсас әдіс әлеуетті шығындар табиғатының мәнін көрсету мақсатында бірқатар түзетулер жасалған баланстан тыс шоттар үшін де қабылданады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) (миллион теңгемен)

Төменде берілген кестеде Топтың 2015, 2014 және 2013 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған нормативтік капиталы мен коэффициенттер құрамы қорытындыланады. Осы үш жылдың ішінде Топ пен оның жекелеген компаниялары капиталға қатысты қойылатын талаптың барлығын орындап отырды.

	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Нормативтік капиталдың құрамы			
Бірінші деңгейдегі капитал			
Жарғылық капитал, сатып алынған өз акциялары шегерілген	40,520	64,701	66,161
Эмиссиялық табыс	2,039	1,439	1,415
Өткен кезеңдердің бөлінбеген пайдасы	291,998	213,457	161,265
Ағымдағы кезеңнің таза табысы	120,312	114,377	72,137
Жинақталған резервтер	73,353	74,043	74,068
Минус: жылжымайтын мүлік, қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздарды және бағамдық айырма қорын қайта бағалау резерві	1,707	7,204	16,200
Минус: іскерлік бедел	(4,954)	(4,954)	(3,085)
Бақыланбайтын үлес	-	-	933
Бірінші деңгейлі білікті капитал жиынтығы	524,975	470,267	389,094
Екінші деңгейдегі капитал			
Субординирленген борыш	5,508	7,760	12,557
Екінші деңгейлі білікті капитал жиынтығы	5,508	7,760	12,557
Минус: қауымдасқан кәсіпорындарға Инвестициялар	(65)	(30)	(24)
Нормативтік капитал жиынтығы	530,418	477,997	401,627
Тәуекел деңгейіне қарай бағаланған активтер	2,922,029	2,271,545	2,170,709
Бірінші деңгейлі капитал коэффициенті	18.0%	20.7%	17.9%
Капитал жетімділігі коэффициентінің жиынтығы	18.2%	21.0%	18.5%

Базель стандарттары капитал жетімділігі мен бірінші деңгейдегі капитал коэффициенттерінің ең төменгі мағынасын 8% және тиісінше 4 % деңгейінде белгілейді.

37. СЕГМЕНТТІК АҚПАРАТ

Топты басқару және оның есептілігі үш негізгі операциялық сегментке негізделген – корпоративтік банктік қызметтер, шағын және орта бизнес клиенттеріне қызмет және бөлшек банктік қызметтер. Бұл сегменттер әр түрлі өнімдер мен қызметтер ұсынатын және бөлек-бөлек басқарылатын іскерлік белсенділіктің стратегиялық бірлігі болып табылады.

Бөлшек банктік қызметтер - жеке тұлғаларға көрсетілетін банк қызметтері, клиенттердің ағымдағы жеке шоттары, жинақ салымдары, инвестициялық өнімдер, депозитарлық қызметтер, кредит және дебет карточкалары, тұтыну заемдары мен ипотекалық кредиттер, кассалық қызмет көрсету және шетел валютасымен жүргізілетін операциялар.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

**2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**
(миллион теңгемен)

Корпоративтік банк қызметтер есептік және корреспонденттік шоттарды жүргізу, депозитарлық қызметтер, офердрафтар, заемдар беру және кредит беру саласындағы басқа қызметтерді, берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша құжаттамалық операцияларды, банк аралық нарықтағы операцияны, сондай-ақ есептік-кассалық қызмет көрсету мен шетел валютасымен мәмілелерді іске асырумен қоса корпоративтік клиенттер мен қаржы мекеме – клиенттері үшін банктік қызметтерді білдіреді.

Шағын және орта бизнес клиенттеріне қызметтер – есептік шоттарды жүргізуді, депозитарлық қызметтерді, овердрафтар, заемдар беруді және кредит беру саласындағы басқа қызметтерді, берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша құжаттамалық операцияларды, сондай-ақ есептік-кассалық қызмет көрсету мен шетел валютасымен мәмілелер жасауды қоса шағын және орта бизнес кәсіпорындары мен жеке кәсіпкерлер үшін банктік қызметтерді білдіреді.

Басқасы – капитал нарықтарында қызметтер көрсетеді.

Бөлінбеген сомалар – басқарушылық есептіліктің ішкі жүйелерінде Топтың бизнес-сегменттеріне бөлінбеген баланс пен табыстардың /шығындардың баптары, өйткені олар бірде бір бизнес-бірлікпен басталанбаған және Топтың ағымдағы қызметінің шеңберіне кіреді. Бөлінбеген активтерге жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар, материалдық емес активтер, сатуға арналған активтер, кассадағы қолма қол ақша мен басқа бөлінбеген активтер. Бөлінбеген міндеттемелерге мерзімі ұзартылған салықтық міндеттеме мен өзге бөлінбеген міндеттемелер кіреді. Бөлінбеген кірістерге негізгі және негізгі емес қызметтен түсетін өзге кірістер, сондай-ақ сақтандыру қызметінен түсетін табыстар кіреді. Бөлінбеген шығындарға дебиторлық берешек бойынша провизиялар, операциялық үстеме шығыстар, сақтандыру бойынша қызметтер мен пайдаға салынатын салық кіреді.

Төменде келтірілген сегменттік ақпарат ХҚЕС 8 талаптарына сәйкес, көрсеткіштерді бағалау үшін операциялық шешімдер қабылдайтын, Топтың жауапты тұлғасы болып табылатын Банк Басқармасының Төрағасы пайдаланатын қаржылық ақпарат негізінде беріліп отыр. Топ басшылығы сегменттердің әрқайсысы бойынша қаржылық ақпаратты, оның ішінде операциялық нәтижелерге, активтер мен міндеттемелерге берілетін бағаны қарастырады.

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде операциялық сегменттер арасында операциялар болған жоқ.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанына және осы жылдарда аяқталған жылдар іші Топтың негізгі операциялық сегменттері бойынша сегменттік ақпарат төменде берілген:

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Шағын және орта бизнесерге банктік қызметтер	Өзгесі	Анықталмаған- дар	Барлығы
2015 жылғы 31 желтоқсанына және осы күні аяқталған жыл іші						
Сыртқы табыс	628,806	(131,817)	94,996	(60,757)	3,871	535,099
Барлық табыс жиынтығы	628,806	(131,817)	94,996	(60,757)	3,871	535,099
Жалпы табыстың құрамы:						
- Пайыздық табыстар	94,560	112,057	27,054	21,185	-	254,856
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	39,187	5,324	7,874	784	139	53,308
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза табыс/(шығын)	495,059	(249,198)	60,068	(82,726)	(30,879)	192,324
- Сақтандыру қызметінің табысы және өзге табыстар					34,611	34,611
Барлық табыс жиынтығы	628,806	(131,817)	94,996	(60,757)	3,871	535,099
- Пайыздық шығындар	(40,515)	(60,800)	(3,237)	-	-	(104,552)
- Құнсыздану резервін жасау	(11,553)	12,105	(11,244)	(1,311)	(114)	(12,117)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(9,659)	(301)	(183)	(35)	(659)	(10,837)
- Операциялық шығындар	(40,465)	(5,417)	(7,080)	(4,287)	(13,556)	(70,805)
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан таза жүзеге асырылған шығын	-	-	-	(252)	-	(252)
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда/(шығын)	(485,238)	273,959	(56,820)	76,518	30,559	(161,022)
- Резервтер	-	(319)	(34)	9	(15)	(359)
- Қайта сақтандыру шегерілгеннен кейінгі сақтандыруға жұмсалған төлемдер	-	-	-	-	(22,793)	(22,793)
Сегмент нәтижесі	41,376	87,410	16,398	9,885	(2,707)	152,362
Салық салынғанға дейінгі пайда						152,362
Табыс салығы бойынша шығыс					(32,050)	(32,050)
Таза пайда						120,312
Барлығы сегменттік активтер	540,639	2,952,768	256,885	382,973	321,673	4,454,938
Барлығы сегменттік міндеттемелер	1,468,313	2,082,308	259,757	230	114,402	3,925,010
Өзге сегменттік активтер:						
Күрделі шығындар					(17,131)	(17,131)
Тозу және амортизация					(6,323)	(6,323)

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Шағын және орта бизнесерге банктік қызметтер	Өзгесі	Анықталмаған- дар	Барлығы
2014 жылғы 31 желтоқсанына және осы күні аяқталған жыл іші						
Сыртқы табыс	107,416	115,940	30,341	34,467	26,075	314,239
Барлық табыс жиынтығы	107,416	115,940	30,341	34,467	26,075	314,239
Жалпы табыстың құрамы:						
- Пайыздық табыстар	71,136	97,429	21,982	20,046	-	210,593
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	32,564	5,408	6,205	14,421	40	58,638
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза табыс	-	7,842	-	-	-	7,842
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда	3,716	1,533	1,837	-	-	7,086
- Сактандыру қызметінің табысы және өзге табыстар	-	-	-	-	26,044	26,044
- Өзге провизияларды қалпына келтіру/(қалыптастыру)	-	3,728	317	-	(9)	4,036
Барлық табыс жиынтығы	107,416	115,940	30,341	34,467	26,075	314,239
- Пайыздық шығындар	(42,278)	(32,693)	(2,487)	-	-	(77,458)
- Құнсыздану резервін жасау	(1,905)	(6,013)	1,111	-	(580)	(7,387)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(7,600)	(162)	(190)	(536)	(71)	(8,559)
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан таза жүзеге асырылған шығын	-	-	-	(230)	-	(230)
- Операциялық шығындар	(31,544)	(5,182)	(7,139)	(778)	(17,869)	(62,512)
- Қайта сактандыру шегерілгеннен кейінгі сактандыруға жұмсалған төлемдер	-	-	-	-	(16,195)	(16,195)
Сегмент нәтижесі	24,089	71,890	21,636	32,923	(8,640)	141,898
Салық салынғанға дейінгі пайда						141,898
Табыс салығы бойынша шығыс					(27,521)	(27,521)
Таза пайда						114,377
Барлығы сегменттік активтер	441,336	1,508,888	215,783	391,306	252,469	2,809,782
Барлығы сегменттік міндеттемелер	932,673	1,099,850	256,156	3,484	42,398	2,334,561
Өзге сегменттік активтер:						
Күрделі шығындар	-	-	-	-	(13,628)	(13,628)
Тозу және амортизация	-	-	-	-	(5,023)	(5,023)

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Шағын және орта бизнесерге банктік қызметтер	Өзгесі	Анықталмаған- дар	Барлығы
2013 жылғы 31 желтоқсанына және осы күні аяқталған жыл іші						
Сыртқы табыс	90,709	96,031	26,055	32,765	21,216	266,776
Барлық табыс жиынтығы	90,709	96,031	26,055	32,765	21,216	266,776
Жалпы табыстың құрамы:						
- Пайыздық табыстар	59,862	86,241	17,918	18,542	-	182,563
- Қызметтер мен комиссиялар табысы	28,444	5,429	5,426	12,078	29	51,406
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза табыс	-	-	-	261	-	261
- Қолда бар, сатуға арналған инвестиц. бағалы қағаздардан таза жүзеге асырылған шығын	-	-	-	1,884	-	1,884
- Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан таза пайда	2,717	3,833	2,711	-	-	9,261
- Сактандыру қызметінің табысы және өзге табыстар	-	-	-	-	21,191	21,191
- Өзге резервтерді қалпына келтіру /(қалыптастыру)	(314)	528	-	-	(4)	210
Барлық табыс жиынтығы	90,709	96,031	26,055	32,765	21,216	266,776
- Пайыздық шығындар	(40,444)	(33,372)	(2,116)	-	-	(75,932)
- Құнсыздану резервін жасау	(2,557)	(16,652)	(3,746)	(80)	(2,986)	(26,021)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығындар	(5,576)	(466)	(197)	(884)	(16)	(7,139)
- Операциялық шығындар	(27,845)	(5,087)	(6,220)	(489)	(15,179)	(54,820)
- Қайта сактандыру шегерілгеннен кейінгі сактандыруға жұмсалған төлемдер	-	-	-	-	(13,933)	(13,933)
Сегмент нәтижесі	14,287	40,454	13,776	31,312	(10,898)	88,931
Салық салынғанға дейінгі пайда						88,931
Табыс салығы бойынша шығыс					(16,522)	(16,522)
Таза пайда						72,409
Барлығы сегменттік активтер	356,555	1,430,688	187,838	351,551	179,782	2,506,414
Барлығы сегменттік міндеттемелер	803,122	968,238	274,878	-	67,997	2,114,235
Өзге сегменттік активтер:						
Күрделі шығындар	-	-	-	-	(6,269)	(6,269)
Тозу және амортизация	-	-	-	-	(5,747)	(5,747)

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)
(миллион теңгемен)

Географиялық ақпарат

Топ қызметі 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы аяқталған жылдар іші бойынша мынадай негізгі географиялық ақпаратты қамтиды.

	Қазақстан	ЭЫДҰ мүшелері болып табылатын елдер	ЭЫДҰ мүшелері болып табылмайтын елдер	Жиынтығы
2015 ж.				
Барлық активтер жиынтығы	4,101,191	262,578	91,169	4,454,938
Сыртқы табыс	526,779	1,846	6,474	535,099
Күрделі шығын	(17,131)	-	-	(17,131)
2014 ж.				
Барлық активтер жиынтығы	2,547,344	185,108	77,330	2,809,782
Сыртқы табыс	304,840	3,089	6,310	314,239
Күрделі шығын	(13,628)	-	-	(13,628)
2013 ж.				
Барлық активтер жиынтығы	2,071,205	333,259	101,950	2,506,414
Сыртқы табыс	256,673	2,995	7,108	266,776
Күрделі шығын	(6,269)	-	-	(6,269)

Заемдар беру бойынша алынатын сыртқы табыс, активтер мен міндеттемелер контрагенттің нақты орналасқан еліне қарай бөлінген. Кассадағы қолма-қол ақша, жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар мен күрделі шығын нақты орналасқан ел бойынша бөлінген.

38. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

ХҚЕС сәйкес әділ құн бағалау күнгі нарық қатысушылары арасында жасалатын қарапайым мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын немесе міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны ескере отырып белгіленеді.

Тұрақты негізде әділ құнмен ескерілетін Топтың қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны.

Топтың қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің кейбірі әрбір есепті кезеңнің соңында әділ құнмен ескеріледі. Төмендегі кестеде осы қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құнының қандай жолмен анықталатыны туралы ақпарат келтірілген (атап айтқанда, пайдаланылатын бағалау әдістемелері мен бастапқы мәліметтер).

Келесі кестеде әділ құн бойынша бастапқы танылуынан кейін бағаланатын қаржы құралдарының талдауы әділ құнды анықтау сатысының деңгейі бойынша ұсынылған. 1-ші және 3-ші деңгейлер нарықтық деректер негізінде әділ құнын тікелей белгілеу мүмкіндігіне сәйкес келеді.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын бастапқы мәліметтердің негізінде толығымен жіктеледі. Әділ құнды анықтау үшін бастапқы мәліметтердің елеулілігін басшылық тарапынан бағалау пайымдауды талап етеді және активтер мен міндеттемелерді бағалауға, сондай-ақ оларды әділ құн бойынша иерархияға жатқызуға әсерін тигізе алады.

Топтың пікірінше, олар бойынша котировкалық нарықтық бағасы жоқ қаржы құралдарын бағалауға байланысты есепке алу бағасы бағалаудағы тұрлаусыздықтың негізгі көзі болып табылады, өйткені: (i) олар бір кезеңнен екіншісіне дейін қатты өзгеріске ұшырауы мүмкін, оған себеп басшылық тарапынан пайыздық мөлшерлемелер, волатильділік, айырбастау бағамдары, контрагенттің кредиттік рейтингі, бағалау түзетулері мен мәмілелердің айрықша ерекшеліктері бойынша топшылаулар жасауды талап етеді және (ii) бағалаудағы өзгерістерді тану қаржылық жағдай туралы біріктірілген есепте көрсетілген активтерге әсер етуі ықтимал, сондай-ақ табыс және шығыс туралы есепке тигізетін әсері елеулі болуы мүмкін.

Төменде келтірілген кесте 2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәлімет бойынша құнсыздану резервін есепке алғанға дейін құнды айқындау әдістемесін пайдалана отырып әділ құны бойынша есепке алынатын Топтың қаржы активтері мен міндеттемелерін ашады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

(миллион теңгемен)

Қаржы активтері/ қаржы міндеттемелері	Әділ құн			Әділ құнның иерархиясы	Бағалау әдістемесі және маңызды бастапқы деректер	Маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер	Бақыланбайтын бастапқы деректер мен әділ құнның тәуелділігі
	2015 ж. 31 желтоқсан	2014 ж. 31 желтоқсан	2013 ж. 31 желтоқсан				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (9-ескертпе)	1,757	3,633	943	1-деңгей	Сатып алушының активті нарықтағы белгіленетін бағалары	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (9-ескертпе)	1,509	4,318	140	2-деңгей	Ақшалай қаржының дисконтталған ағымдары Ақшалай қаржының болашақтағы ағымдары форвардтық айырбастау бағамдары (есептік күнге белгіленген) мен әр түрлі контрагенттердің кредиттік тәуекелдерін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған шарттық форвардтық бағамдарға қарай бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (9-ескертпе)	173,804	7,776	-	3-деңгей	Қол жетімді дереккөздерден алынған LIBOR мөлшерлемесін қолданумен дисконтталған АҚШ долларындағы ақшалай қаржының болашақ ағындары. Қол жетімді дереккөздерден алынған LIBOR мөлшерлемесі мен валюталық бағандардың негізінде есептелген, табыстылықтың ішкі нормасын пайдаланумен дисконтталған теңгедегі ақшалай қаржының болашақ ағындары. Осы дисконтталған ақша ағындарының таза ағымдағы құнының арасындағы айырмашылық бастапқы ішкі танылған кезде нөлге тең болуы тиіс.	Теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі	Жоғарыда теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі – төменде әділ құн
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері - опциондар (9-ескертпе)	-	-	251	2-деңгей	ҚҚБ-дан ең жоғары және ең төмен баға белгілеулерді қолданбастан орташа бағаларда негізделген бастапқы деректері бар биноминалды үлгі	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы міндеттемелері – опциондарды қоспағанда (9-ескертпе)	5,593	3,131	69	2-деңгей	Ақшалай қаржының дисконтталған ағымдары Ақшалай қаржының болашақтағы ағымдары форвардтық айырбастау бағамдары (есептік күнге белгіленген) мен әр түрлі контрагенттердің кредиттік тәуекелдерін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған шарттық форвардтық бағамдарға қарай бағаланады	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Сатуға арналған, қолда бар туынды емес инвестициялық бағалы қағаздар (11-ескертпе)	378,174	384,327	348,498	1-деңгей	Сатып алушының активті нарықтағы белгіленетін бағалары	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Шетел ұйымдарының облигацияларына қосылған сатуға арналған, қолда бар туынды емес инвестициялық бағалы қағаздар (11-ескертпе)	248	172	931	2-деңгей	Ақшалай қаржының дисконтталған ағымдары Ақшалай қаржының болашақтағы ағымдары форвардтық айырбастау бағамдары (есептік күнге белгіленген) мен әр түрлі контрагенттердің кредиттік тәуекелдерін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған шарттық форвардтық бағамдарға қарай бағаланады	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Сатуға арналған, қолда бар туынды емес инвестициялық бағалы қағаздар бағасы белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздар (11-ескертпе)	98	1,924	1,123	3-деңгей	Ішкі рейтингтік моделдерде негізделген бағаның үлгісі	Пайыздық дисконт	Жоғарыда дисконт – төменде әділ құн

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ҮШІН (ЖАЛҒАСЫ) ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (миллион теңгемен)

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың ішінде 1-ші және 2-ші деңгейлердің арасында аударымдар болған жоқ.

	Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (3-ші деңгей)	Сатуға арналған, қолда бар инвестиция- лық бағалы қағаздар бағасы белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздар (3-ші деңгей)
2012 ж. 31 желтоқсан	3	1,242
Барлық табыстар немесе шығыстар		
- табыстарда немесе шығындарда	(3)	(27)
- басқа жиынтық табыста	-	(14)
Өтеу /сату	-	(78)
2013 ж. 31 желтоқсан	-	1,123
Барлық табыстар немесе шығыстар		
- түсімдерде	7,597	-
- табыстарда немесе шығындарда	179	813
- басқа жиынтық табыста	-	-
Өтеу /сату	-	(12)
2014 ж. 31 желтоқсан	7,776	1,924
Барлық табыстар немесе шығыстар		
- түсімдерде	19,281	-
- табыстарда немесе шығындарда	146,747	(1,268)
- басқа жиынтық табыста	-	(27)
Өтеу /сату	-	(531)
2015 ж. 31 желтоқсан	173,804	98

Тұрақты негізде әділ құнмен ескерілмейтін (бірақ әділ құнды міндетті түрде ашумен) қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны.

Келесі әдістер мен рұқсаттарды Топ әділ құнмен ескерілмейтін осы қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады.

Кредит мекемелерінің қаржысы және кредит мекемелеріндегі қаражат

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтердің баланстық құны шамамен алғанда осы қаржы құралдарын өтеудің қысқа мерзіміне қатысты алғандағы әділ құнына тең болады. Өтеу мерзімі бір айдан асатын активтер мен міндеттемелер үшін әділ құн бағасы жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы ақша қаражатының дисконттық қозғалысы негізге алынады.

Клиенттерге берілетін заемдар

Бағалау ақша қаражатының жекелеген заемдар бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы нарықтық пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ҮШІН (ЖАЛҒАСЫ) ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (миллион теңгемен)

Клиенттер қаржысы

Клиенттер қаржысы бойынша пайыздық мөлшерлеме нарықтық мөлшерлемеге барынша жақындатылған, ендеше, баланстық құн шамамен алғанда әділ құнға тең.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған және рынокта айналымда жүрген борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар пайдаланылған. Шығарылған басқа борыштық бағалы қағаздарға бағалау жүргізу ақша қаражатының жекелеген сомасы бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы нарықтық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

Төмендегі кестеде әділ құнмен есепке алынбаған қаржы активтері мен міндеттемелердің баланстық құны және әділ құны бойынша жасалған қорытынды берілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсан		2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн
Қаржы активтері						
Кредит мекемелеріндегі қаражат	44,993	45,058	27,095	27,296	25,808	27,757
Клиенттерге берілген заем	2,176,069	2,106,902	1,648,013	1,742,664	1,482,245	1,582,638
Қаржы міндеттемелері						
Клиенттер қаржысы	3,043,731	3,197,750	1,848,213	1,850,824	1,766,648	1,763,968
Кредит мекемелерінің қаржысы	168,258	193,863	107,192	111,426	107,395	106,350
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	597,525	611,607	311,009	323,244	189,515	212,827
	2015 жылғы 31 желтоқсан					
	1-ші деңгей		2-ші деңгей	3-ші деңгей	Барлығы	
Қаржы активтері						
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	45,058	-	-	-	45,058
Клиенттерге берілген заем	-	-	-	2,106,902	-	2,106,902
Қаржы міндеттемелері						
Клиенттер қаржысы	-	3,197,750	-	-	-	3,197,750
Кредит мекемелерінің қаржысы	-	193,863	-	-	-	193,863
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	611,607	-	-	-	611,607
	2014 жылғы 31 желтоқсан					
	1-ші деңгей		2-ші деңгей	3-ші деңгей	Барлығы	
Қаржы активтері						
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	27,296	-	-	-	27,296
Клиенттерге берілген заем	-	-	-	1,742,664	-	1,742,664
Қаржы міндеттемелері						
Клиенттер қаржысы	-	1,850,824	-	-	-	1,850,824
Кредит мекемелерінің қаржысы	-	111,426	-	-	-	111,426
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	323,244	-	-	-	323,244

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ҮШІН (ЖАЛҒАСЫ)
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР
(миллион теңгемен)

	2013 жылғы 31 желтоқсан			Барлығы
	1-ші деңгей	2-ші деңгей	3-ші деңгей	
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	27,757	-	27,757
Клиенттерге берілген заем	-	-	1,582,638	1,582,638
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттер қаржысы	-	1,763,968	-	1,763,968
Кредит мекемелерінің қаржысы	-	106,350	-	106,350
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	212,827	-	-	212,827

Ақша қаражаты мен оның баламасының, міндетті резервтердің, өзге қаржы активтері мен міндеттемелердің баланстық құны мұндай қаржы құралдарының қысқа мерзімділік табиғи мәніне байланысты шамамен алғанда олардың әділ құнына тең болады.

39. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Өзара байланысқан тараптар немесе байланысты тараптармен операциялар «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» деген ХҚЕС (IAS) 24-ке сәйкес бағаланады. Байланысты тараптар өзара байланысы жоқ тараптар жасай алмайтын мәмілелерді жүргізе алады. Мұндай мәмілелердің бағасы мен талаптары өзара байланысты емес тараптар арасындағы мәмілелердің бағасы мен талаптарынан әдетте өзгеше болмайды.

Мүмкін болатын байланысқан тараптардың әрқайсысын қарастырығанда тараптардың өзара қарым-қатынасының заңды нысаны ғана емес, олардың мазмұны да назарға алынады.

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 жж. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ҮШІН (ЖАЛҒАСЫ) ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (миллион теңгемен)

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың байланысқан тараптармен операциялар бойынша қалдықтары төменде көрсетілген.

	2015 жылғы 31 желтоқсан Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	2014 жылғы 31 желтоқсан Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	2013 жылғы 31 желтоқсан Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Құнсыздану резерві жасалғанға дейін клиенттерге берілетін заемдар	3,537	2,481,183	4,597	1,934,031	6,852	1,805,556
- бас компанияға	8		-		-	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	3,426		4,597		5,948	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	90		-		-	
- байланысты өзге тараптарға	13		-		904	
Құнсыздану резерві	(47)	(305,114)	(15)	(286,018)	(216)	(323,311)
- бас компанияға	(1)		-		-	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	(46)		(15)		(202)	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	-		-		(14)	
Клиенттер қаржысы	181,164	3,043,731	105,405	1,848,213	101,562	1,766,648
- бас компанияға	116,204		73,757		60,184	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	12,525		8,086		33,546	
- қауымдас компанияларға	-		-		27	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	9,818		5,903		2,602	
- байланысты өзге тараптарға	42,617		17,659		5,203	

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2015, 2014 ЖӘНЕ 2013 ЖЖ. 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАР ҮШІН (ЖАЛҒАСЫ) ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (миллион теңгемен)

2015, 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған қаржылық жылдардың пайда және шығын туралы шоғырландырылған есебінде өзара байланысты тараптар операциялары бойынша пайда болған мынадай сомалар көрсетілген:

	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Пайыздық табыстар	444	254,856	547	210,593	829	182,563
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	431		547		749	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	11		-		-	
- байланысты өзге тараптарға	2		-		80	
Пайыздық шығыс	(3,196)	(104,552)	(3,541)	(77,458)	(1,973)	(75,932)
- бас компанияға	(2,499)		(3,073)		(1,792)	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	(6)		-		-	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	(265)		(250)		(111)	
- байланысты өзге тараптарға	(426)		(218)		(70)	
	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептеме баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Негізгі қызметкерлер құрамының сыйақысы:	1,433	40,886	1,333	35,767	835	30,899
- жалақы және сыйлықақылар	1,433		1,333		835	

40. ЕСЕПТІК КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2016 жылғы 25 қаңтарда ҚРҰБ Банктің төртінші облигациялық бағдарламасының шегінде бір облигацияның номиналды құны 10,000 теңге және купонды сыйақы мөлшерлемесінің жылдығы 7,5% құрайтын, 130,000 миллион теңгеге облигациялардың екінші шығарылымының мемлекеттік тіркеуін іске асырды.

2016 жылғы 8 ақпанда ҚРҰБ жалпы көлемі 300,000 миллион теңгені құрайтын Банктің бесінші облигациялық бағдарламасының мемлекеттік тіркеуін іске асырды; Банктің облигациялық бағдарламасы эмиссиялық бағалы қағаздардың мемлекеттік тізіліміне F24 нөмірі болып енгізілді.